

poročevalec

DRŽAVNEGA ZBORA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ljubljana, 11. maj 1993

Letnik XIX

št. 11

NACIONALNA VARNOST

Predlog resolucije o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti Republike Slovenije 6

MEDNARODNE LISTINE

Predlog zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o izvajanju resolucije Varnostnega sveta
OZN št. 757/1992 – EPA 180 10

DRUŽBENI PRAVOBRANILEC SAMOUPRAVLJANJA

Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja – EPA 128 13

DRŽAVLJANSTVO

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu Republike Slovenije
– EPA 177 14

DOHODNINA

Predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o dohodnini z osnutkom zakona
– EPA 152 15

KINEMATOGRAFIJA

Predlog za izdajo zakona o nacionalni produktivni kinematografiji z osnutkom zakona
– EPA 114 16

POŽARNO VARSTVO

Predlog za izdajo zakona o varstvu pred požarom s tezami – EPA 149 (ESA 717) 20

Predlog za izdajo o gasilstvu s tezami – EPA 148 (ESA 719) 31

DETEKTIVSKA DEJAVNOST

Predlog za izdajo zakona o zasebnem varovanju, o detektivski dejavnosti in obveznem
organiziranju službe varovanja s tezami – EPA 174 (ESA 712) 39

Sklepi, stališča in priporočila državnega zbora 2

Pobude poslancev 46

UGOTOVITVE, STALIŠČA in SKLEPI

državnega zbora ob obravnavi proračunskega memoranduma za leto 1993

Državni zbor Republike Slovenije je ob obravnavi proračunskega memoranduma za leto 1993 na 7. seji, dne 22. 4. 1993, na podlagi 260. in 261. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije (prečiščeno besedilo, Ur. l. SRS, št. 34/85), v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 62/92), sprejel naslednje

UGOTOVITVE, STALIŠČA IN SKLEPE:

I.

Memorandum pomeni oris gospodarske in socialne politike in politike na področju družbene dejavnosti do leta 1995 in tako predstavlja vsaj po konceptu nekakšen temeljni akt razvojne politike in strategije za naslednja tri leta. Sprejemanje tovrstnih odločitev je nedvomno v pristojnosti Državnega zbora.

Državni zbor zato meni, da bi vlada morala za prihodnje leto poročati Državnemu zboru o temeljnih usmeritvah razvojne in gospodarske politike in mu omogočiti, da se o njih izjasni in odloča.

Državni zbor Republike Slovenije opozarja, da mora biti v bodoče proračunski memorandum pripravljen na začetku jeseni predhodnega proračunskega leta.

Načrtovani obseg državnega proračuna za leto 1993 je zgornja meja, ki je ni mogoče preseči. Prizadevati bi si morali, da bi ga v globalu zmanjšali ter morebitne prerazporeditve dosegli le z notranjimi premiki.

Po mnenju Državnega zbora smeri gospodarskega razvoja Slovenije za obdobje 1993 do 1995 temeljijo na preoptimističnih ocenah, še zlasti to velja za ocenjene rezultate menjave s tujino.

Letošnji proračunski memorandum bi moral poleg osnovnih ciljev – zagotovitev sistemskih pogojev, kompletiranje ekonomskega sistema in stabilizacije – bolj poudariti potrebo po ukrepih makroekonomske politike za zagotavljanje pogojev ponovne gospodarske rasti.

Več poudarka je potrebno dati zaščitni politiki.

V memorandumu je premalo v ospredju potreba, da se izvrši gospodarski preobrat, poveča proizvodnja in vodi aktivna politika zaposlovanja. V tem smislu bi država morala razviti novo strategijo trgov in dati centralno mesto kompleksni podpori izvoza.

Vlada Republike Slovenije naj pri dograjevanju gospodarskega sistema izhaja iz ugotovitve, da se je število skladov kot izvenproračunske porabe povečalo v takšni meri, da je prisotna netransparenčnost sistema javnih financ, saj ne obstajajo mehanizmi, po katerih bi se finančni načrti in zaključni računi teh skladov obravnavali v parlamentu na enak način, kot se obravnava proračun. Zaradi vgrajenih zakonskih možnosti zadolževanja teh skladov, se dodatno povečuje ponudba vrednostnih papirjev (ki izhajajo iz državnega sektorja) na finančnem sektorju. Vključitev tovrstnih skladov v domači finančni trg zato pomeni dodatni pritisk na pogoje zadolževanja in tudi povečevanje obrestne mere. Vključitev paradržavnih skladov v finančne trge je neracionalna in v nasprotju s splošnimi cilji zmanjševanja obrestne mere.

Na področju dohodkovne politike je premalo poudarjena naloga vlade za sklenitev socialnega pakta, ki bi moral imeti posebno vlogo tudi pri omejevanju javne porabe. Karakter naše družbe narekuje, da ne omejujejo le kategorije plač, ampak da prihaja do vzajemnega določanja bremen, ki jih sprejmejo partnerji socialnega dogovarjanja – ne samo delojamalci, ampak tudi delodajalci in država.

Na področju monetarne in finančne politike nista v pregledu zakonodaje navedena zakona, ki bi zagotavljala večjo finančno disciplino, predvsem za zaščito upnikov, ter zmanjševanje medsebojne zadolženosti podjetij, in sicer: zakon o zavarovanju plačil v dolžniško-upniških razmerjih in zakon o enkratnem obveznem pobodu obveznosti in terjatev pravnih oseb in zasebnikov.

Več poudarka je treba dati možnostim zaposlovanja in prezaposlovanja, kot na primer delu v skrajšanem delovnem času, sezonskemu delu, priložnostnemu delu itd.

Z vidika socialne politike in zaposlovanja, manjka v posameznih navedbah zakonodaje, predložene pri postavkah memoranduma, konkretizacija pravic, ki naj bi bile opredeljene v sistemskih zakonih.

Državni zbor ugotavlja, da je na področju ekonomskih odnosov s tujino sicer omejen načrt sklepanja sporazumov, predvsem o gospodarskem sodelovanju s posameznimi državami, zaščiti tujih investicij ter odpravi dvojnega obdavčevanja, vendar ni navedena časovna opredelitev za pripravo programa sklepanja bilateralnih in multilateralnih sporazumov s posameznimi državami, s prioriteto sklepanja teh sporazumov.

Večji poudarek je potrebno nameniti tudi čimprejšnjemu sprejetju strategije tujih naložb v naši državi, da reševanje posamičnih problemov ne bo le odraz trenutnih razmer.

Državni zbor na področju sanacije in restrukturiranja podjetij in bank opozarja, naj vlada v skladu s sprejetim svežnjem zakonov glede sanacije slovenskih železnice, čimprej pripravi poročilo o poteku izvajanja navedene zakonodaje.

Zaradi samostojnosti Banke Slovenije velikega pomena denarne politike, mora Državni zbor izdelati učinkovit sistem nadzora Banke Slovenije in sistem nujnega zora politike sanacije bank.

Na področju kmetijstva ni jasna opredelitev nalog, ki zadevajo: »začetek izvajanja ukrepov za začetek procesa koncentracije v kmetijstvu, zlasti še družinskih kmetij« in »razvoj združnih predelovalnih zmogljivosti«.

Večji poudarek je treba dati kratkoročnemu, srednjeročnemu in dolgoročnemu pospešenemu vlaganju v prometno infrastrukturo.

Na področju prihodkov je potrebno vzpostaviti novo davčno službo, ki bo nastala s prestrukturiranjem sedanjih uprav javne prihodke in Službe družbenega knjigovodstva. Ustrezna organiziranost te službe ob močni kadrovski in informatizacijski podpori predstavlja največjo zervo za doseganje dodatnih davčnih prihodkov v bodoče. Z uspešnejšim delovanjem na področju preprečevanja izogibanju plačevanja davkov in odkrivanju davčnih utaj, bo tudi v večji meri kasneje možno olajšati prehod v tržno in sebi lastni sistem. Na tem področju je potrebno skrb posvetiti ustrezni strokovni usposobljenosti in njihovem permanentnemu izobraževanju ter hkrati selektivno izvajati racionalizacijo v okviru državne uprave, ki na tem področju sprejema nove naloge ter zato skrajšanje števil zaposlenih na tem področju ni sprejemljivo. Krepitev kadrovskih potencialov organov, ki razvijajo sisteme proračunskega financiranja in pojačanega nadzora nad porabo proračunskih sredstev, je potrebna zaradi nadaljnega dograjevanja javnega financiranja ter večje smoternosti pri uporabi sredstev.

Prihodkovno stran proračuna je možno povečati z uvajanjem novih socialno problematičnih davčnih virov.

Na področju socialnih transferov in aktivnih ukrepov ni prisotna usmeritev v zagotavljanje učinkovitejše kontrole, preprečitev zlorab ter zagotovitev, da bodo teh

stev deležni res tisti, katerim so name-njene.

Pospešiti je treba pripravo zakonodaje na področju lokalne samouprave.

Vlada bi morala čimprej predložiti ustrezno zakonodajo na področju kulture.

Po stabiliziranju zunanje-političnega sistema je potrebno določiti dolgoročno strateško opredelitev letnega obsega sredstev za vzpostavljane zunanje-političnega sistema Republike Slovenije, izpolnjevanje ustavno določenih obveznosti in obveznosti plačevanja članarin v mednarodnih organizacijah, ki naj ne bi presegel 25 milijonov USD.

II.

1. Vlada (posebej Ministrstvo za zdravstvo, Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstvo za pravosodje, ki imajo na skrbi zdravstveno varstvo nabornikov in poklicnih vojakov, policistov, zapornikov in drugih posebnih kategorij prebivalstva), naj organizira skupen posvet o spornih postavkah proračuna in jih uskladi tako, da bodo rešitve zdravstvenega varstva vseh kategorij prebivalstva v prihodnjem proračunu sistemsko urejene.

2. Vlada naj v 90 dneh po sprejemu proračuna pripravi predlog revizije organizacije javnih služb, ki se nanaša na celovito racionalizacijo in še posebej na racionalizacijo mreže. Vključevala naj bi tako gospodarsko infrastrukturo kot tudi področje negospodarskih dejavnosti ter tudi revizije pravic.

3. Državni zbor zadolžuje vladu, da čimprej pripravi predlog vzpostavitve učinkovite in celovite davčne službe.

4. Vlada Republike Slovenije naj skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije, Ljubljansko banko d.d. in drugimi asociacijami pripravi predlog organizacije predstavljanja gospodarstva in gospodarske promocije v tujini.

Hkrati naj Vlada Republike Slovenije zagotovi enotnost in učinkovitost sistema promotivne dejavnosti na državni ravni ter zagotovi koordinacijo med vladnimi resorji in drugimi institucijami, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo.

Vlada naj Državnemu zboru v roku dveh mesecev poroča o izvedbi naloge.

5. Državni zbor nalaga Vladi Republike Slovenije, da bo v okviru tekoče ekonomske politike začela izvajati ukrepe, ki bodo pri gospodarjenju z gozdovi zagotavljali javni interes za ohranitev in razvoj gozdov in njihovih funkcij.

6. Državni zbor nalaga vladi, da pripravi proračunskega memoranduma za leto 1994 prikaže primerjavo strukture proračuna po državah Evropske skupnosti s proračunom Republike Slovenije.

7. Državni zbor nalaga vladi, da do junija 1993 pripravi program izgradnje cestne infrastrukture s finančno konstrukcijo. V tem programu naj bo prva prioriteta avto-cestna povezava Koper–Nova Gorica–Lendava–Šentilj, za kar je potrebno pridobiti dodatne dolgoročne vire za pokritje te investicije, pri čemer naj se upošteva tudi predlog poslancev o uvedbi »bencinskega tolarja« za ta namen.

Druga prioriteta je izgradnja tistih lokalnih cest, ki bodo omogočile krajem ob novi meji z Republiko Hrvaško neposredno povezavo s Slovenijo.

Tretja prioriteta so nujna vzdrževalna dela na obstoječem cestnem omrežju.

8. Državni zbor zadolžuje Vlado Republike Slovenije, da do konca maja 1993 predloži Državnemu zboru strategijo oskrbe Slovenije z energijo in ukrepe za racionalno in ekološko ustrezno rabo energije.

9. Državni zbor zadolžuje Vlado Republike Slovenije, da v roku treh mesecev predloži Državnemu zboru analizo regionalnega razvoja Slovenije. Rezultati analize in ugotovitve iz razprave v Državnem zboru naj bodo sestavni del memoranduma ob sprejemanju proračuna za leto 1994.

10. Državni zbor Republike Slovenije zahteva, da Ministrstvo za kulturo pripravi »Poročilo o stanju, odprtih problemih in razvojni koncepciji kulture« do konca meseca maja 1993.

Državni zbor Republike Slovenije bo poročilo o stanju, odprtih problemih in razvojni koncepciji kulture obravnaval na redni junijski seji.

11. Državni zbor nalaga vladi, da pripravi globalna izhodišča družinske politike in stališče do predloga resolucije o družinski politiki in do predloga zakona o družinskih prejemkih, ki jih bo Državni zbor sprejmal na eni od prihodnjih sej Državnega zbora pred parlamentarnimi počitnicami.

III.

Državni zbor zadolžuje vladu, da čimprej pripravi celovito informacijo, kako se namerava spopasti z različnimi oblikami korpucije, ki se v različnih pojavnih oblikah razširjajo v slovenski družbi.

SKLEPI državnega zbora ob obravnavi predloga zakona o izvrševanju proračuna in o proračunu Republike Slovenije za leto 1993

Državni zbor Republike Slovenije je ob obravnavi predloga zakona o izvrševanju proračuna in o proračunu Republike Slovenije za leto 1993 na 7. seji, dne 24. 4. 1993, na podlagi 260. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije in v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora sprejel v naslednjem besedilu

SKLEPE

I.

1. Vlada Republike Slovenije bo v skladu s sprejeto ekonomsko politiko predlagala zakon o plačilu posebnih uvoznih dajatev (prelevmanov) pri uvozu kmetijskih proizvodov in živil in te prihodke namenjala za podpiranje izvoza kmetijskih proizvodov.

2. Vlada Republike Slovenije bo Državnemu zboru Republike Slovenije do 1. 8.

1993 predložila večletni program opremljanja vojske z borbenimi sistemi za protizračno obrambo, sistemi zvez in za protioleptni boj ter predlagala tudi vire financiranja.

II.

Državni zbor zavezuje Vlado Republike Slovenije, da v okviru proračunskih sredstev Vlade Republike Slovenije, predvidenih za financiranje kadrov zagotovi namensko porabo ter sredstev tudi za financiranje družbenih pravobranilcev samoupravljanja na občinski in republiški ravni.

Vlada Republike Slovenije naj do naslednje seje Državnega zbora preloži v obravnavo in sprejem po hitrem postopku spremembe in dopolnitve zakonodaje, ki ureja organizacijo, pristojnosti in načine financiranja družbenega pravobranilca samoupravljanja.

III.

Državni zbor predlaga, da se temeljne usmeritve gospodarske in socialne politike vlade v letu 1993 ter projekcija gospodarskega razvoja Slovenije za obdobje 1993 do 1995 v proračunskem memorandumu za leto 1993 obravnavajo in sprejmejo kot uvodna pojasnila k proračunu Republike Slovenije za leto 1993.

IV.

1. Vlada Republike Slovenije naj v roku enega meseca po sprejetju zakona o proračunu pripravi:

– spremembo predpisov, ki bodo omogočili prenos upravljanja premoženja bivše JLA na občine, torej premoženja, ki ga Teritorialna obramba ne uporablja za svoje potrebe;

– pregled zatečenega stanja cen komu-

nalnih storitev po občinah in v primerih, kjer je bilo zatečeno stanje nižje od inflacijskih gibanj v letu 1990, pripravi predlog za selektivno spremembo cen komunalnih storitev in

– Vlada Republike Slovenije naj zadolži Upravni odbor Sklada kmetijskih in gozdnih zemljišč Republike Slovenije, da pripravi predlog delitve rente od kmetijskih in gozdnih zemljišč med občine in republiko.

2. Vlada Republike Slovenije naj v 60 dneh po sprejetju zakona o proračunu v dokumentu o strategiji promotivne dejavnosti poveže sistem te dejavnosti na državni ravni, glede na to, da je ta dejavnost sedaj razdrobljena med postavke različnih uporabnikov proračunskih sredstev.

3. Vlada Republike Slovenije naj skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije in upravo Ljubljanske banke d. d. pripravi predlog vzpostavitve gospodarske mreže in gospodarske promocije v tujini ter v roku enega meseca o tem poroča Državnemu zboru.

V.

Ministrstvo za finance naj prouči možnosti izločitve davka na premoženje in denarnih kazni iz limitiranega dela dovoljene porabe.

VI.

Vlada Republike Slovenije naj prouči možnost zmanjšanja števila zaporov in s tem v zvezi tudi zmanjšanje stroškov, ki sedaj znašajo 2.068.775.015 SIT in sicer po grobi oceni za 1/3. Sredstva naj se uporabijo v namen družinske politike ali

zdravstva, kajti zaporniki izhajajo in spadajo v ti dve področji.

VII.

1. Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za zdravstvo na eni strani ter Stanovanjski sklad Republike Slovenije in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije na drugi strani naj izdelajo usklajen program razvoja in kvalitetnega delovanja oziroma poslovanja zavodov za invalidno mladino in mladinskih vzgojno-varstvenih zavodov, pri čemer naj primerno pozornost posvečajo vmesnim vsebinskim področjem, ki se običajno zanemarjajo.

2. Ministrstvo za šolstvo in šport kot naslednik izobraževalne skupnosti Slovenije naj pripravi pisno poročilo, iz katerega bo razviden doseženi potek posodabljanja obravnavanih zavodov in strokovno evalvirani doseženi rezultati.

3. Ministrstvo za šolstvo in šport naj poroča, ali se možnosti za izobraževanje invalidnih otrok in mladine ujemajo z razpisi, ki so bili ravnokar objavljeni v naši državi. Tega skladja na primer v Zavodu za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku ni in otroci na področju srednješolskega izobraževanja v kamniškem zavodu se bodo šolali pod nemogočimi pogoji, če ministrstvo do jeseni stanja ne popravi.

4. Pri usklajevanju državnega proračuna za leto 1993 naj se proučijo možnosti, da se vendarle tudi za nadaljnjo prenavo navedenih zavodov dodeli nekaj več sredstev, ki bi omogočala vsaj izvedbo kakšne podfaze – strokovna služba ministrstva razpolaga z dovolj verificiranimi

projekti, po sedanji proračunski logiki se bo program iz leta 1986, izvajal vsaj še 15 let.

5. Ministrstvo za šolstvo in šport naj v svojem letnem programu posebej prouči obvladovanje in urejanje problematike v tistih zavodih, v katerih se izvajajo učno-vzgojni programi invalidnih otrok in mladine. K temu spada tudi problematika študentov, ki uporabljajo invalidski voziček in specifičen položaj študentk, ki so samohranilke.

VIII.

Vse postavke v okviru Ministrstva za kulturo se linearno zmanjšajo za 2,5%. Iz tako dobljenih sredstev se oblikuje posebna postavka, iz katere se bodo financirali projekti, ki nastajajo zunaj tako imenovanih uradnih, državnih, nacionalnih institucij. Za delitev teh sredstev ministrstvo imenuje posebno komisijo.

IX.

Državni zbor Republike Slovenije pooblašča Ministrstvo za finance in poslance Državnega zbora: Staneta Frima, Jožeta Leniča in Alojzija Metelka, da po sprejemu zakona o proračunu Republike Slovenije za leto 1993, v skladu s sprejetimi amandmaji izvedejo ustrezne spremembe zneskov v bilanci prihodkov in odhodkov proračuna ter računu financiranja ter v posebnem delu proračuna, ki vsebuje odhodke po uporabnikih.

X.

Vlada Republike Slovenije naj do 1. 7. 1993 pripravi zakon o določitvi vojaških pokojnin in s tem zakonom uskladi raven vojaških pokojnin s civilnimi pokojninami.

SKLEP

državnega zbora ob obravnavi predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij

Državni zbor Republike Slovenije je ob obravnavi predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij na 7. seji, dne 23. 4. 1993, na podlagi 288. in 260. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije in v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora sprejel v naslednjem besedilu

SKLEP

1. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o lastninskem preoblikovanju se sprejme.

2. Predlog zakona pripravijo predlagatelji: Izidor Rejc, Marjan Podobnik, Janez

Podobnik, mag. Jože Protner, Maksimilijan Lavrinc, mag. Igor Omerza in Žarko Pregelj.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči in upošteva mnenja in stališča delovnih teles ter vložene amandmaje kot pisne pripombe in predloge iz razprave poslancev na seji zbora.

ODREDITEV

državnega zbora parlamentarne preiskave o sumu zlorabe javnih pooblastil

Državni zbor Republike Slovenije je na 7. seji, 22. 4. 1993, na podlagi 260. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije in v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora

ODREDIL

parlamentarno preiskavo o sumu zlorabe javnih pooblastil v poslovanju podjetij;

- HIT, d. o. o., Nova Gorica,
- ELAN,
- Slovenske železarne,
- Banke, ki so v sanacijskem postopku,

– dodelitev koncesij za uvoz sladkorja, tudi za potrebe državnih rezerv.

Namen preiskave je ugotoviti ali in v kolikšni meri so bile v poslovanju podjetij iz prejšnjega odstavka oškodovane javne koristi in ali je prišlo do oškodovanja teh koristi na temelju sodelovanja z nosilci javnih pooblastil.

SKLEPI

državnega zbora ob odreditvi parlamentarne preiskave za kontrolo primerov oškodovanja družbene lastnine

Državni zbor Republike Slovenije je ob odreditvi parlamentarne preiskave za kontrolo primerov oškodovanja družbene lastnine na 7. seji, dne 22. 4. 1993, na podlagi 260. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije in v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora sprejel v naslednjem besedilu

SKLEPE

I.

Komisijo za volitve, imenovanja in administrativne zadeve se zadalži, da tekom 7. seje zbora pripravi predlog odloka o ustanovitvi, nalogah in sestavi števila

članov preiskovalne komisije, v skladu z vsebino odloka predlagatelja in ob sodelovanju le-teh.

II.

V Odboru za notranjo politiko in pravosodje se pripravi do naslednje seje Državnega zbora predlog zakona o parlamentarni preiskavi ob sodelovanju Sekretariata za zakonodajo in pravne zadeve ter po potrebi strokovnjakov s tega področja.

III.

Komisija za poslovniki pripravi do naslednje seje Državnega zbora posebni poslovnik o organizaciji in delu komisij, ki opravljajo parlamentarno preiskavo.

IV.

Preiskovalna Komisija za parlamentarno preiskavo o sumu zlorabe javnih pooblastil v poslovanju

- HIT, d.o.o. Nova Gorica,
- ELAN
- Slovenske železarne,
- Banke, ki so v sanacijskem postopku,
- dodelitev koncesij za uvoz sladkorja, tudi za potrebe državnih rezerv začne z delom takoj, ko bo imenovana, ne glede na potek obravnave in sprejemanje poslovniškega sklepa, posebnega poslovnika za delo preiskovalnih komisij in posebnega zakona o parlamentarni preiskavi.

IZJAVA

državnega zbora ob obletnici holokavsta

Državni zbor Republike Slovenije je na 7. seji, dne 22. 4. 1993, sprejel v naslednjem besedilu

IZJAVO

V drugi svetovni vojni je bila Židom, Romom, številnim slovanskim narodom in mnogim družbenim skupinam, ki se po svojem etničnem izvoru, političnem prepričanju, ali kakih drugih razlik niso skladali s totalitarnim nacionalsocialističnim načrtom ureditve sveta po meri arijskega nadčloveka, izrečena smrtna obsodba. Njeno izvrševanje je potekalo s hladno in preračunano natančnostjo, ki je vero

v človeški razum in napredek do kraja omajalo. Stroj za uničevanje je pokončal šest milijonov Židov, vse, ki so preživeli, pa za vse življenje zaznamoval z moro spomina. Med tistimi, ki so bili obsojeni na izginotje, je bil tudi slovenski narod.

Dan vstaje v varšavskem getu 19. april 1943 je postal Dan spomina – Jom Ha-šoa, ker nam je bilo samo zaradi zvišenege dejanja upora ohranjeno upanje, ki nam dovoljuje izreči: »Nikoli več!«. Državni zbor Republike Slovenije se s spoštovanjem spominja žrtev holokavsta in upornikov iz varšavskega geta, in pri tem izraža svojo odločenost za boj

proti rasizmu, ksenofobiji in antisemitizmu.

Danes, tudi v naši neposredni sosesčini, zločinski načrti zaokrožanja velikodravnega prostora izvajajo etnična čiščenja. Državni zbor Republike Slovenije, zvest izročilu slovenske pomladi in plebiscitarne odločitve za osamosvojitve, ob zgroženosti nad trpljenjem ljudi v Bosni in Hercegovini, izraža tudi svoje upanje, da bo čimprejšnji mirovni sporazum naredil grozotam vojne konec, da bodo vojni zločini kaznovani in da z vzpostavitvijo trajne rešitve ne bodo nagrajeni nosilci etničnega čiščenja in realizirani cilji osvobodilne politike.

OPRAVIČILO

Bralcem Poročevalca sporočamo, da je, pri prenosu teksta iz enega v drug računalnik, v tekstu ostala številka 73, ki pomeni določen računalniški ukaz. Omenjena številka pa se pri pripravi besedila za tisk na ekranu ne vidi in se zato kar nekajkrat pojavi v besedilu predloga zakona o gozdovih (Poročevalec št. 8) in v predlogu zakona o varstvu okolja (Poročevalec št. 9).

Prosimo, da to neljubo »napako« opravite!

Predlog resolucije o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti Republike Slovenije

Vlada Republike Slovenije je na 13. seji dne 15. marca 1993 obravnavala:

PREDLOG RESOLUCIJE O IZHODIŠČIH ZASNOVE NACIONALNE VARNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem na podlagi 222. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije ter 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 65. člena poslovnika Vlade Republike Slovenije in na podlagi 220. in 221.

člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije ter 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu delovnih teles Državnega zbora Republike Slovenije sodelovali:

– Janez JANŠA, minister za obrambo,

– Franci ŽNIDARŠIČ, državni sekretar v Ministrstvu za obrambo,

– Albin GUTMAN, državni sekretar v Ministrstvu za obrambo.

Na podlagi 2. odstavka 1. člena v zvezi z 2. členom začasnega poslovnika Državnega zbora (Ur. list RS, št. 62/92) in v zvezi z 256. členom poslovnika Skupščine Republike Slovenije (prečiščeno besedilo Ur. list SRS, št. 34/85) je Državni zbor Republike Slovenije sprejel naslednjo

RESOLUCIJO

o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti Republike Slovenije

I. Temeljna izhodišča

1. Splošni cilj nacionalne varnosti je zagotavljanje največje možne varnosti, zaščite in obrambe samostojnosti, neodvisnosti in ozemeljske celovitosti Republike Slovenije, njene ustavne ureditve, pravic in svoboščin državljanov, premoženja in mirnega ter uravnoteženega, kulturnega, socialnega in gospodarskega razvoja ter drugih življenjskih interesov Republike Slovenije. Ta cilj izraža odgovoren odnos do prihodnosti.

2. Zagotavljanje nacionalne varnosti temelji na enotnem interesu, pripravljenosti in delovanju državljanov, gospodarskih in drugih dejavnikov ter državnih organov in struktur.

3. Temeljna usmeritev vseh sodelujočih organov in institucij Republike Slovenije pri zagotavljanju nacionalne varnosti je odvracanje nevarnosti in odkrivanje ogrožanja ter napada na temeljne vrednote določene z ustavo in druge življenjske interese Republike Slovenije na nenasilen način.

4. Republika Slovenija svojo varnost uresničuje s takšno zunanjo politiko in gradi takšne mednarodne odnose, ki odvracajo in preprečujejo morebitne nasilne posege tujih sil. S tem namenom Republika Slovenija spoštuje Ustanovno listino Organizacije združenih narodov, Sklepno listino iz Helsinkov in druge mednarodne akte, ki urejajo medsebojno zaupanje, sožitje in mirno reševanje sporov. Zato razvija odprto zunanjo politiko in dobre odnose s sosednjimi in drugimi državami ter spodbuja in sprejema tudi vse druge dosežke demokratizacije mednarodnih odnosov.

V primeru vključevanja v mednarodne oziroma Evropske gospodarske in politične povezave bo Republika Slovenija prevzela tudi pravice in odgovornosti, ki jih take povezave terjajo na obrambnem področju. To še toliko bolj, ker je življenjsko zainteresirana za vzpostavitev učinkovitega sistema kolektivne varnosti v svoji sosesčini, Evropi in svetu.

* Zasnovo nacionalne varnosti Republike Slovenije opredeljujejo poleg določb ustave Republike Slovenije ta izhodišča, zakoni in drugi predpisi, ki urejajo posamezna področja varnosti, obrambe in zaščite ter reševanja in doktrirani dokumenti s teh področij.

5. Republika Slovenija uresničuje takšno razvojno, gospodarsko in socialno politiko, ki v kar največji možni meri prispeva k socialni pravičnosti, krepi socialno varnost vseh slojev, varstvo življenjskega okolja v najširšem smislu in stabilnost države kot celote ter s tem zagotavlja enotnost varnostnega in obrambnega interesa vseh prebivalcev Republike Slovenije.

6. Republika Slovenija si prizadeva vse morebitne spore v mednarodnih odnosih reševati na nenasilen, miren način ter zato sodeluje v procesih graditve kolektivne varnosti in sodelovanja v Evropi. Vendar se bo ob morebitnem vojaškem napadu branila tudi s silo. Pri tem bo po potrebi uporabila vse svoje človeške in materialne zmogljivosti ter se oprla tudi na zavezništva in sistem kolektivne varnosti v Evropi. Postopno zmanjševanje obrambnih sil je njena trajna težnja, ki jo bo uresničevala v skladu z istim procesom na evropski in globalni ravni, oziroma v skladu z zmanjševanjem njene objektivne ogroženosti.

7. Nacionalno varnostno politiko Republike Slovenija uresničuje z usklajevanjem varnostnih, obrambnih in zaščitnih interesov z gospodarskimi, socialnimi, razvojnimi, mednarodnimi in drugimi interesi ter z usklajenim izvajanjem vseh varnostnih, obrambnih in zaščitnih dejavnosti Republike Slovenije kot celote.

II. Ogroženost Republike Slovenije

Pri zagotavljanju nacionalne varnosti Republika Slovenije, glede na naravne in druge danosti ter možnosti, upošteva vse vrste nevarnosti, od možne agresije in drugih nasilnih posegov tujih sil, do podtalne vojne in ogrožanja življenjskega okolja.

1. Vojaško ogrožanje nacionalne varnosti Republike Slovenije

Na morebitno vojaško ogrožanje nacionalne varnosti Republike Slovenije dolgoročno vplivajo predvsem procesi splošnega zmanjševanja napetosti, razoroževanja in demilitarizacije v evropskih in globalnih merilih, procesi gospodarske integracije in razvoja kolektivne varnosti ter sodelovanja v Evropi. V naslednjem obdobju je za ogroženost Republike Slovenije odločilnega pomena stabiliziranje razmer na območju Balkana oziroma na preostanku bivše Jugoslavije ter razmer v vzhodnih državah nastalih po razpadu Sovjetske zveze. Republika Slovenija kot mlada država in občutljivo stičišče različnih interesnih področij, si prizadeva za celovito in uspešno reševanje konfliktnih razmer na teh območjih.

Navedeni procesi ne bodo premočrtni in ne brezkonfliktni, kar bo tudi v prihodnosti bistveno vplivalo na varnost Republike Slovenije. Na njeno varnost pa bo vplivala tudi njena usposobljenost, da aktivira obrambne zmogljivosti, s katerimi razpolaga kot samostojna, neodvisna in suverena država.

Nacionalna varnost Republike Slovenije je lahko vojaško ogrožena predvsem:

- zaradi nerazrešenih nacionalnih, gospodarskih, političnih, vojaških in drugih odnosov ter interesov med državami, ki so nastale na območju nekdanje Jugoslavije in nadaljevanjem prizadevanj, da se ti odnosi uveljavljajo s silo, kar lahko privede do vojaških spopadov širših razsežnosti;
- zaradi morebitnih zahtev in poskusov »popravljanja nepravilnih in nezgodovinskih meja« s katerokoli utemeljitvijo. Do takšnih zahtev pride lahko predvsem v primeru izrazitejšega notranje gospodarske, socialne, politične ali obrambne oslabilnosti Republike Slovenije pa tudi nadaljnega stopnjevanja spopadov na območju Balkana;
- zaradi večjega zastoja v zmanjševanju napetosti ali integracijskih procesih ter ponovnega oživiljanja konfliktnih vprašanj in kriznih žarišč v Evropi ali na vzhodu iz različnih, tudi nepredvidljivih razlogov in še posebej dokler na tem prostoru obstojajo nakopičeni vojaški potenciali vključno z jedrskim orožjem.

Zato je vojaško agresijo na Republiko Slovenijo mogoče pričakovati zlasti kot:

- selektivne napade vojnega letalstva in raketnih sil »z razdalje« na izbrane objekte in območja;
- lokalne frontalne napade kopenskih sil ob podpori letalstva in drugih sil z omejenimi vojnimi cilji;
- splošen napad na državo z radikalnimi vojnimi cilji.

2. Druge vrste ogroženosti nacionalne varnosti Republike Slovenije

Nacionalno varnost Republike Slovenije lahko ogrožajo tudi:

- neposredni ali posredni nedemokratski nasilni posegi za spremembo ustavne ureditve, v okviru katerih lahko pričakujemo zlasti intenzivno obveščevalno delovanje, proučevanje ter spodbujanje pogojev in možnosti povzročanja izrednega stanja kot tudi konkretne subverzivne ali teroristične aktivnosti;
- razne oblike zlorab slovenskega nacionalnega prostora ali območja države za teroristično dejavnost ekstremnih, iredentističnih skupin in terorističnih organizacij za delovanje proti ali v funkciji tretjih držav;
- množično prehajanje beguncev preko državne meje kot posledica vojaških spopadov v sosednjih državah, ki bi ogrozilo stabilnost notranjih razmer;
- nezakonito množično prehajanje državne meje v okviru ekonomskih in političnih migracijskih tokov, pogojenih tudi v prihodnje z omejevanjem priliva tuje delovne sile, ki bi ogrozilo stabilnost notranjih razmer;
- naraščanje različnih pojavnih oblik kriminalitete znotraj Republike Slovenije ter naraščanje organiziranega mednarodnega kriminala (trgovina z mamilami, orožjem, belim blagom, tatvine vozil), kot tudi nižja raven prometne varnosti.

Poleg navedenih nevarnosti oziroma oblik ogrožanja, ki so večinoma predvidljive, obstojijo tudi možnosti nastajanja povsem novih oblik ogrožanja nacionalne varnosti, ki so pogojene z aktualnimi razmerami v določenem okolju in času.

3. Ogroženost življenjskega okolja Republike Slovenije

Obseg in ekološko ravnovesje življenjskega okolja Republike Slovenije sta hkrati pogoj in omejevalni dejavnik njenega obstoja in nadaljnega razvoja. Zaradi njegove majhnosti in izpostavljenosti mnogoterim negativnim vplivom ter s tem občutljivosti in ranljivosti, je varovanje in zaščita življenjskega okolja izjemnega pomena tudi za nacionalno varnost Republike Slovenije.

Življenjsko okolje v Republiki Sloveniji ogrožajo predvsem:

- morebitna nesmotrna, neuravnotežena in čezmerna izraba prostora in naravnih virov Republike Slovenije v okviru njene nadaljnje urbanizacije in tehnološkega razvoja;
- ogrožanje ekološkega ravnovesja z nesmotrnim in čezmernim onesnaževanjem;

- morebitne naravne in druge zlasti tehnološke nesreče katastrofalnih razmer v ali izven Republike Slovenije;
- posledice uporabe sodobnega konvencionalnega ali jedrskega, kemičnega ali biološkega orožja v primeru vojaškega napada na Republiko Slovenijo ali spopada v njeni sosesčini, pri čemer bi bilo izpostavljeno tudi ozemlje Republike Slovenije.

III. Zagotavljanje nacionalne varnosti Republike Slovenije

Upošteva temeljni cilj nacionalne varnosti, izhodišča zunanje, razvojne, gospodarske in socialne politike ter načela, ki jih zastopa Republika Slovenija pri preprečevanju, odkrivanju in razreševanju ogroženosti vseh vrst, nacionalno varnost Republika Slovenija zagotavlja zlasti z obrambnim in varnostnim sistemom ter sistemom zaščite in reševanja.

1. Obrambni sistem Republike Slovenije

Obrambni sistem Republike Slovenije je namenjen njeni obrambi pred zunanjo vojaško agresijo in drugimi nasilnimi posegi tujih oboroženih sil zoper njeno neodvisnost, samostojnost in ozemeljsko celovitost. Sestavljata ga vojaška in civilna obramba. Funkcionalno v vojnem stanju sistem podpirajo tudi določene dejavnosti varnostnega sistema ter sistema zaščite in reševanja.

a) Obrambne sile Republike Slovenije

Republika Slovenija ima lastne oborožene sile, Slovensko vojsko, ki so namenjene odvratanju morebitnega napada nanjo ter pripravam in izvajanju vojaške obrambe ob zunanji agresiji ali ob drugih nasilnih posegih tujih oboroženih sil zoper Republiko Slovenijo.

Izjemoma se Slovenska vojska v skladu z njeno organiziranostjo in usposobljenostjo, lahko uporabi tudi za opravljanje določenih nalog v izrednem stanju, če velika in splošna nevarnost ogroža obstoj države in če tako odloči Državni zbor.

Posamezne enote in sile Slovenske vojske lahko po odredbi Vlade pomagajo pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah.

Temeljne naloge Slovenske vojske so:

- vojaško strokovno usposabljanje za izvajanje oboroženega boja in za druge oblike vojaškega odpora;
- izvajanje organizacijskih, materialnih in drugih ukrepov za zagotavljanje potrebne bojne pripravljenosti;
- izvajanje vojaške obrambe ob napadu na Republiko Slovenijo;
- izvrševanje morebitnih mirovnih obveznosti, ki jih Republika Slovenija sprejme v skladu z ustavo v okviru mednarodnih organizacij.

Organizacijsko-formacijska sestava in opremljenost ter usposobljenost Slovenske vojske mora omogočati njeno visoko učinkovitost, možnost prilagajanja konkretnim bojnim razmeram in nalogam kot tudi združevanje nižjih enot v višje glede na potrebna izvajanja posameznih oblik bojevanja.

Slovenska vojska se organizira v dveh funkcionalnih sestavnih, ki se medsebojno dopolnjujeta glede na strateško vlogo, organizacijo in zmogljivosti. Del Slovenske vojske se organizira po operativnem načelu v združene taktične in operativne enote za izvajanje oboroženega boja na celotnem vojskovaštvu Republike Slovenije. Te enote imajo že v svoji osnovni sestavi potrebne zmogljivosti za odločnejše zoperstavljanje agresorju. Del Slovenske vojske pa se organizira po teritorialnem načelu, v taktične enote namenjene predvsem za izvajanje bojnega nadzora celotnega ozemlja Republike Slovenije v primeru napada.

Slovensko vojsko sestavljajo predvsem enote kopenske vojske, v njeni sestavi pa so tudi manjše letalske in mornariške enote.

Nujna bojna pripravljenost in pripravljenost za opravljanje drugih mirnodobnih nalog Slovenske vojske temelji na čim višji profesionalni usposobljenosti celotne mirnodobne sestave. Pripravljenost Slovenske vojske za obrambo države in oboroženi boj pa temelji tudi na čim višji usposobljenosti rezervne sestave.

Slovenska vojska ima v svoji mirnodobni sestavi samo toliko pripadnikov, kolikor je nujno potrebno za uresničevanje njenih mirnodobnih nalog. Ta del opravlja svoje delo delno poklicno, delno pa se popolnjuje tudi z vojniki, ki služijo vojaški rok. Vojni sestav Slovenske vojske se dopolni z rezervno sestavo na podlagi splošne vojaške obveznosti, ob upoštevanju pravice do ugovora vesti.

Materialno in zdravstveno oskrbo, socialne in druge potrebe Slovenske vojske se zagotavlja predvsem z naslonitvijo na civilne dejavnosti s čimer se zmanjšuje njen neborbeni del in celotni stroški.

b) Civilna obramba

Civilna obramba obsega najnujnejše obrambne in zaščitne ukrepe ter dejavnosti s katerimi se z nevojaškimi sredstvi podpira in dopolnjuje vojaški odpor agresorju.

Priprave in delovanje civilne obrambe mora biti organizacijsko in funkcionalno usklajeno s pripravami in izvajanjem vojaške obrambe.

Izjemoma se določeni ukrepi civilne obrambe uporabljajo in izvajajo tudi v izrednem stanju ali ob velikih naravnih in drugih nesrečah.

Obsega gospodarsko obrambo, obrambne ukrepe državnih in drugih organov, psihološko obrambo in druge oblike neoboroženega odpora agresorju.

Gospodarska obramba obsega nujne priprave in ukrepe za zagotovitev materialnih, zdravstvenih in drugih potreb obrambnih, varnostnih in zaščitnih sil ter prebivalstva v vojni.

Obrambni ukrepi oblastnih in drugih organov obsegajo priprave in ukrepe, da se zagotovi nepretrganost njihovega delovanja v vojni.

Psihološka obramba obsega priprave za delovanje množičnih medijev v vojni ter propagandno in psihološko delovanje zoper agresorja.

Neoborožen odpor obsega vse druge vrste in oblike aktivnosti s katerimi se agresorju preprečuje nadzor institucij civilne družbe ali podpira oborožen odpor. Vlada usmerja in skrbi za priprave ter delovanje civilne obrambe.

2. Varnostni sistem

Varnostni sistem je celota ustavnopravnih in drugih norm, ki opredeljujemo pravila obnašanja, ukrepe in organizacijo vseh organov in institucij za zaščito temeljnih vrednot posameznika, skupnosti in države. Predstavlja organizacijo, sistem ukrepov in aktivnosti, usmerjenih v preprečevanje in odkrivanje dejavnosti, ki ogrožajo mirno in varno počutje ljudi in njihovih oblik organiziranja, njihovo integriteto in premoženje, javni red in prostor v katerem živimo.

Delovanje varnostnega sistema v ožjem smislu zagotavljajo policija in druge službe notranjih zadev, varnostno informativna dejavnost, pravosodni ter inšpekcijski organi.

a/ Dejavnost notranjih zadev

Notranje zadeve obsegajo predvsem področja varovanja življenja ljudi in premoženja, vzdrževanje javnega reda in miru, urejanje in nadzor prometa na javnih cestah, preprečevanje in odkrivanje kaznivih dejanj, odkrivanje in prijemanje njihovih storilcev ter drugih iskanih oseb in njihovo izročanje pristojnim organom, varovanje določenih oseb in objektov, režim in

kontrolno prehajanje državne meje ter izvajanje ukrepov varnosti državne meje, gibanje in prebivanje tujcev, združevanje občanov, javnih shodov in javnih prireditev, potnih listov, posest in nošenje orožja ter streliva in eksplozivnih snovi.

Policijo sestavljajo tri izvršilne službe, in sicer kriminalistična, zaščitna in upravna policija.

Pri izvrševanju svojih nalog organi za notranje zadeve dosledno upoštevajo načelo spoštovanja človekove fizične in informacijske zasebnosti, zakonitosti, uporabe najbolj humanega ukrepa, absolutne informacijske odprtosti in parlamentarnega nadzora nad njihovim delom.

Slovenska policija se vključuje v mednarodno policijsko sklopno delo preko Interpola, agencije Organizacije združenih narodov, raznih oblik sodelovanja v Svetu Evrope in Evropski skupnosti ter z navezavo neposrednih odnosov s posameznimi državami, predvsem s sosednjimi državami, kjer krepi tudi medregijsko sodelovanje.

b/ Varnostno-informativna dejavnost

Varnostno-informativna služba zagotavlja pristojnim organom nujne informacije ter analitične in operativne ocene, ki so potrebne za odločanje pri zagotavljanju nacionalne varnosti Republike Slovenije. Organizira se in deluje pri Vladi.

Strokovne varnostne naloge v obrambnem sistemu in v Slovenski vojski Republike Slovenije opravlja varnostni organ Ministrstva za obrambo in vojaška policija.

Dolgoročno usmerjanje delovanja varnostno-informativne službe v funkciji zagotavljanja suverenosti Republike Slovenije je v pristojnosti parlamenta, ki uresničuje tudi parlamentarni nadzor nad zakonitostjo tega delovanja. Državni nadzor nad delovanjem varnostnega organa Ministrstva za obrambo in vojaške policije.

3. Sistem zaščite in reševanja

Zaščita in reševanje ljudi, materialnih in drugih dobrin je sistem organiziran predvsem za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki svojo dejavnost opravlja tudi v izrednem ali vojnem stanju.

Naloge sistema zaščite in reševanja so zlasti:

- raziskovanje naravnih in drugih danosti ter odkrivanje in spremljanje in opozarjanje na nevarnosti;
- izvajanje priprav za zaščito in reševanje, predvsem preprečevanje ogroženosti in možnosti zaščite in reševanja, načrtovanje zaščitnih ukrepov, izvajanje priprav zaščitnoreševalnih sil, oblikovanje rezerv materialnih sredstev ter usposabljanje za zaščito in reševanje;
- neposredno izvajanje zaščite in reševanja v vseh razmerah ter preprečevanje sekundarnih posledic in verižnih nesreč;
- odpravljanje posledic nesreč in vojnih dejstevovanj;
- sanacija posledic naravnih ali vojnih rušenj;

Izvajalci teh nalog so predvsem državni organi, podjetja, zavodi in druge organizacije, ki se v svoji osnovni dejavnosti ukvarjajo z zaščito in reševanjem ali pa je njihova dejavnost kako drugače pomembna za zaščito in reševanje, operativni sestavi gasilske organizacije ter druge organizacije in društva, zlasti organizacija Rdečega križa in druge humanitarne organizacije, jamarska in gorska reševalna služba, potapljaški idr., kot tudi neposredno državljani v okviru osebne in vzajemne samozaščite.

Za izvajanje zaščitnih in reševalnih nalog zlasti ob množičnih ali večjih nesrečah in v vojni, se na ravni države, v regijah in lokalnih skupnostih, po potrebi pa tudi v ožjih okoljih, organizirajo štabi in enote Civilne zaščite kot posebne, namensko sile za zaščito in reševanje. Štabi in enote Civilne zaščite se popolnjujejo na podlagi z zakonom določene dolžnosti državljanov.

Zaščito in reševanje večjega obsega vodijo štabi za civilno zaščito kot strokovno operativni organi.

Izvajaci v sistemu zaščite in reševanja opravljajo zaščitno in reševalno dejavnost v vojni po načelih mednarodnega prava in v skladu z Ženevskimi konvencijami ter drugimi sprejetimi mednarodnimi dogovori in akti.

Za razvoj, priprave in delovanje sistema zaščite in reševanja skrbi Vlada Republike Slovenije.

4. Izobraževanje in usposabljanje

Strokovni delavci in kadri vseh ravni strokovne izobrazbe se praviloma usposabljaajo za delo na področju obrambe, varnosti in zaščite z dopolnilnim usposabljanjem po končanem splošnem izobraževanju ustrezne smeri. Starešinski kader Slovenske vojske se za delo v stalni in za opravljanje starešinskih dolžnosti v rezervni sestavi do usposablja po končanih ustreznih smereh splošnega izobraževanja v posebnih vojaških šolah in tečajih ter z nadaljnjim usposabljanjem na svojih vojaških dolžnostih.

Vzgoja in izobraževanje (ter usposabljanje) mladih za sodelovanje pri zagotavljanju lastne in nacionalne varnosti, obrambe, zaščite in reševanja, poteka v okviru rednih vzgojno izobraževalnih programov.

Usposabljanje za opravljanje nalog na področju zaščite in reševanja se izvaja zlasti v okviru predpisanih programov v strokovnih in interesnih organizacijah ter tudi v namenskih centrih ali šolah.

5. Financiranje

Vse varnostne, obrambne in zaščitne sestavine sistema se

organizirajo in delujejo racionalno, ekonomično in varčno. Financiranje dejavnosti iz področja nacionalne varnosti, ki so v pristojnosti države, se zagotavlja z državnim proračunom.

Državni zbor potrjuje na predlog Vlade temeljne programe opremljanja obrambnih sil, ki se uresničujejo daljše časovno obdobje.

6. Vodenje sistema nacionalne varnosti

Vse dejavnosti, pomembne za nacionalno varnost, morajo biti med seboj usklajene, tako po smotru, kot po času, prostoru, sredstvih in načinu izvajanja. Usklajevanje se zagotavlja vertikalno in horizontalno.

Izhodišča in temeljne opredelitve sistema nacionalne varnosti ter nacionalne varnostne politike določa Državni zbor. Državni zbor odloča tudi o drugih temeljnih vprašanih nacionalne varnosti v skladu z ustavo in zakoni.

Za usklajevanje priprav in delovanja obrambnih, varnostnih in zaščitnih sil, se pri Vladi Republike Slovenije ustanovi Svet za nacionalno varnost, ki ga vodi predsednik Vlade. Sestav in naloge Sveta določa zakon.

Vlada skrbi za enotnost in usklajenost uresničevanja nacionalne varnostne politike ter razvoja vseh varnostnih, obrambnih in zaščitnih sil v skladu z ustavo in zakoni.

IV. Uresničevanje izhodišč

Ta izhodišča uporabljajo organi in organizacije pristojne za posamezna področja in dejavnosti nacionalne varnosti in sicer: – za normativno urejanje varnosti, obrambe ter zaščite in reševanja; – za izdelavo doktrinarnih dokumentov; – za uresničevanje in usmerjanje vseh dejavnosti pomembnih za nacionalno varnost Republike Slovenije.

Predlog zakona o SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O IZVAJANJU RESOLUCIJE VARNOSTNEGA SVETA OZN ŠT. 757/1992 – EPA 180

Vlada Republike Slovenije je na 22. seji dne 29. aprila 1993 določila besedilo:

– PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O IZVAJANJU RESOLUCIJE VARNOSTNEGA SVETA OZN ŠT. 757/1992,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem na podlagi prve alineje 215. člena, 266., 267. in 314. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije ter 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Varnostni svet OZN je dne 17/4-1993 sprejel Resolucijo št. 820/1993 v zvezi s pootrenimi sankcijami proti t. i. ZRJ (Republiki Srbija in Črna gora), ki je pričela veljati devet dni po sprejemu, t. j. dne 27/4-1993 ob 6. uri zjutraj.

Namenn nove Resolucije VS OZN št. 820/1993 je poostreitev sankcij proti t. i. ZRJ (Republiki Srbija in Črna gora), ki jih določajo vse predhodno sprejete Resolucije VS OZN:

Glede na to, da je Resolucija VS OZN št. 820/1993 sprejeta na podlagi VII. poglavja Ustanovne listine, so določbe

obvezne za vse države članice. Določilom resolucije je potrebno prilagoditi ustrezno slovensko zakonodajo, ki jo na tem področju predstavlja Zakon o izvajanju Resolucije Varnostnega sveta OZN št. 757/92. Brez sprejetja sprememb zakona Resolucije VS OZN št. 820 ni mogoče učinkovito izvajati, kot to zahteva mednarodna skupnost.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 65. člena poslovnika Vlade Republike Slovenije in na podlagi 220. in 221. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije ter 1. člena začasnega poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu delovnih teles Državnega zbora Republike Slovenije sodelovali:

– dr. Davorin KRAČUN, minister za ekonomske odnose in razvoj,

– Vojka RAVBAR, državna sekretarka v Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj,

– Jožef DROFENIK, podsekretar v Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj.

PREDLOG ZAKONA o spremembi in dopolnitvi zakona o izvajanju Resolucije Varnostnega sveta OZN št. 757/1992

1. člen

V naslovu Zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o izvajanju Resolucije Varnostnega sveta OZN št. 757/1992 se dodajo besede: »in 820/1993.«

2. člen

Za 3. členom s doda nov člen 3. a, ki se glasi:

»Prepoveduje se izvoz v, uvoz iz ter tranzit blaga preko območij pod zaščito Združenih narodov v Republiki Hrvaški ali preko območij v Republiki Bosni in Hercegovini, ki so pod nadzorom sil bosanskih Srbov. Navedeni izvoz v, uvoz iz ter tranzit blaga je dopusten le na podlagi dovoljenja Vlade Republike Hrvaške ali Vlade Republike Bosne in Hercegovine.

Prepoved iz prejšnjega odstavka ne velja za osnovne humanitarne pošiljke mednarodnih humanitarnih organizacij, ki vključujejo zdravila in hrano.«

3. člen

Prvi in drugi odstavek 4. člena se nadomestita z novim prvim in drugim odstavkom, ki se glasi:

»Prepoveduje se vse aktivnosti fizičnih in pravnih oseb, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju prodaje ali dobave blaga in storitev v Republiko Srbijo oziroma Republiko Črno goro, ne glede na izvor blaga in storitev.«

Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Prepoved iz prvega in drugega odstavka tega člena pa ne velja za zagotavljanje storitev na področju telekomunikacij, poštne storitve, pravnih storitev v skladu z resolucijo 757/1992 in storitev za humanitarne ali druge izjemne namene, če vsako tako posamezno storitev odobri Odbor, ustanovljen z resolucijo 724 (1991).«

4. člen

6. člen se dopolni z novim drugim in tretjim odstavkom, ki se glasi:

»Prepoveduje se tranzit blaga in proizvodov ne glede na izvor, preko meja Republike Srbije in Republike Črne gore.

Prepoved iz drugega odstavka tega člena ne velja za:

- uvoz zdravil in hrane v Republiko Srbijo in Republiko Črno goro, kot je določeno v resoluciji 757 (1992);
- uvoz drugih pomembnih humanitarnih pošiljk v Republiko Srbijo in Republiko Črno goro, ki se odobri za vsak posamezen primer s postopkom ne-nasprotovanja Odbora, ustanovljenega z resolucijo 724 (1991);
- strogo omejeni tranzit blaga preko ozemlja Republike Srbije in Republike Črne gore, kadar jih izjemoma odobri Odbor, ustanovljen z resolucijo 724 (1991).«

5. člen

Za prvim odstavkom 7. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Fizične osebe v Republiki Sloveniji in pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji ne smejo razpolagati s finančnimi sredstvi na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah v Republiki Sloveniji, če so ta sredstva oziroma premoženje v lasti ali izvirajo iz lastnine ali so pod kontrolo organov, podjetij in drugih pravnih oseb s sedežem v Republiki Srbiji oziroma Republiko Črni gori.

Dosedanji drugi odstavek se dopolni in postane tretji odstavek in se glasi:

Pravne in fizične osebe v Republiki Sloveniji ne smejo osebno iz prvega in drugega odstavka omogočiti uporabo sredstev iz prvega in drugega odstavka in tudi ne dajati posojil oziroma garancij ali jim kako drugače omogočiti dostop do finančnih sredstev.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

6. člen

V 11. členu se doda nova 3. točka prvega odstavka, ki se glasi: 3) »če izvozi v, uvozi iz ali opravi tranzit blaga preko območij pod zaščito Združenih narodov v Republiki Hrvaški ali preko območij v Republiki Bosni in Hercegovini, ki so pod nadzorom sil Bosanskih Srbov, brez dovoljenja Vlade Republike Hrvaške ali Vlade Republike Bosne in Hercegovine, razen za osnovne humanitarne pošiljke mednarodnih humanitarnih organizacij (3. a člen).«

7. člen

Spremeni se 1. točka prvega odstavka 12. člena tako, da se glasi:

1) »če opravlja aktivnosti, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju izvoza ali tranzita blaga z izvorom v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori ali nudi storitve osebam ali organom za namene poslovanja v Republiki Srbiji in Republiki Črni gori, ne gre pa za storitve iz tretjega odstavka 4. člena (prvi odstavek 4. člena v zvezi s tretjim odstavkom istega člena);«

Dopolni se 2. točka tako, da se glasi:

2) »če opravlja aktivnosti, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju prodaje ali dobave blaga in storitev v Republiko Srbijo oziroma Republiko Črno goro, ne glede na izvor blaga in storitev, ne gre pa za storitve iz tretjega odstavka 4. člena (drugi odstavek 4. člena v zvezi s tretjim odstavkom istega člena);«

5. točka se na koncu dopolni z naslednjim besedilom:

5) »ali opravlja tranzit blaga in proizvodov ne glede na izvor preko meja Republike Srbije in Republike Črne gore, pa ne gre za izjeme iz tretjega odstavka 6. člena (6. člen);«

Za 5. točko se doda nova 5. a točka, ki se glasi:

5. a) »Če razpolaga s sredstvi na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah v Republiki Sloveniji ter drugim premoženjem na območju Republike Slovenije. Če so ta sredstva oziroma premoženje v lasti ali izvirajo iz lastnine ali so pod kontrolo organov, podjetij in drugih pravnih oseb s sedežem v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori (drugi odstavek 7. člena).

6. točka se dopolni tako, da se glasi:

6) »Če organom, podjetjem in drugim pravnim osebam iz Republike Srbije in Republike Črne gore ter fizičnim osebam v Republiki Sloveniji in pravnim osebam s sedežem v Republiki Sloveniji, katerih sredstva oziroma premoženje so v lasti ali izvirajo iz lastnine ali so pod kontrolo organov, podjetij in drugih pravnih oseb s sedežem v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori, omogoči uporabo sredstev na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah v Republiki Sloveniji ter uporabo drugega premoženja na ozemlju Republike Slovenije, ali dajejo posojila oziroma garancije ali jim kako drugače omogočijo dostop do finančnih sredstev (tretji odstavek 7. člena);«

7. točka tega člena se nanaša na četrti odstavek 7. člena.

8. člen

13. členu se doda nova 2. a točka, ki se glasi:

2. a) »Če izvozi v, uvozi iz ali opravi tranzit blaga preko območij pod zaščito Združenih narodov v Republiki Hrvaški ali preko območij v Republiki Bosni in Hercegovini, ki so pod nadzorom sil Bosanskih Srbov, brez dovoljenja Vlade Republike Hrvaške ali Vlade Republike Bosne in Hercegovine, razen za osnovne humanitarne pošiljke mednarodnih humanitarnih organizacij (3. člen);«

Dopolni se 3. točka tako, da se glasi:

3) »Če opravlja aktivnosti, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju izvoza ali tranzita blaga z izvorom v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori ali nudi storitve osebam ali organom za namene poslovanja v Republiki Srbiji in Republiki Črni gori, ne gre pa za storitve iz tretjega odstavka 4. člena (prvi odstavek 4. člena v zvezi s tretjim odstavkom istega člena);«

Dopolni se 4. točka tako, da se glasi:

4) »Če opravlja aktivnosti, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju prodaje ali dobave blaga in storitev v Republiko Srbijo oziroma Republiko Črno goro, ne glede na izvor blaga

in storitev, ne gre pa za storitve iz tretjega odstavka 4. člena (drugi odstavek 4. člena v zvezi s tretjim odstavkom istega člena);«

6. točka se na koncu dopolni z naslednjim besedilom:

6) »ali opravlja tranzit blaga in proizvodov ne glede na izvor preko meja Republike Srbije in Republike Črne gore, pa ne gre za izjeme iz tretjega odstavka 6. člena (6. člen);«

Za 6. točko se doda nova 6. a točka, ki se glasi:

6. a) »Če razpolaga s sredstvi na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah v Republiki Sloveniji ter drugim premoženjem na območju Republike Slovenije. Če so ta sredstva oziroma premoženje v lasti ali izvirajo iz lastnine ali so pod kontrolo organov, podjetij in drugih pravnih oseb s sedežem v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori (drugi odstavek 7. člena);«

7. točka se dopolni tako, da se glasi:

7) »Če organom, podjetjem in drugim pravnim osebam iz Republike Srbije in Republike Črne gore ter fizičnim osebam v Republiki Sloveniji in pravnim osebam s sedežem v Republiki Sloveniji, katerih sredstva oziroma premoženje so v lasti ali izvirajo iz lastnine ali so pod kontrolo organov, podjetij in drugih pravnih oseb s sedežem v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori, omogoči uporabo sredstev na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah v Republiki Sloveniji ter uporabo drugega premoženja na ozemlju Republike Slovenije, ali dajejo posojila oziroma garancije ali jim kako drugače omogočijo dostop do finančnih sredstev (tretji odstavek 7. člena);«

8. točka tega člena se nanaša na četrti odstavek 7. člena.

9. člen

Za 16. členom se doda nov člen 16. a, ki se glasi:

»Zasežejo se vsa plovila, tovorna vozila, tirnična vozila in letala, ki so v večinski lasti oseb in organov iz Republike Srbije in Republike Črne gore.

Če je bil s prevoznimi sredstvi iz prvega odstavka tega člena storjen gospodarski prestop iz 11. in 12. člena tega zakona oziroma prekršek iz 13. in 14. člena tega zakona, se poleg denarne kazni izreče tudi varstveni ukrep odvzema prevoznih sredstev.«

10. člen

Zakon o spremembi in dopolnitvi Zakona o izvajanju Resolucije Varnostnega sveta OZN št. 757/1992 in 820/1993 začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Členi Zakona o izvajanju Resolucije VS OZN št. 757/1992 (UL RS št. 53/1992), ki se spreminjajo ali dopolnjujejo z Zakonom o spremembi in dopolnitvi Zakona o izvajanju Resolucije VS OZN št. 757/1992.

4. člen

Prepovedujejo se vse aktivnosti fizičnih in pravnih oseb, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju izvoza ali tranzita blaga z izvorom v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori.

Prepovedujejo se vse aktivnosti fizičnih in pravnih oseb, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju prodaje ali

dobave blaga v Republiko Srbijo oziroma Republiko Črno goro, ne glede na izvor blaga.

7. člen

Pravne in fizične osebe v Republiki Sloveniji ne smejo organom, podjetjem in drugim pravnim osebam iz Republike Srbije oziroma Republike Črne gore omogočiti uporabo sredstev iz prvega odstavka in tudi ne dajati posojil oziroma garancij ali jim kako drugače omogočiti dostop do finančnih sredstev.

12. člen

1) če opravlja aktivnosti, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju izvoza ali tranzita blaga z izvorom v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori (prvi odstavek 4. člena);

2) če opravlja aktivnosti, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju prodaje ali dobave blaga v Republiko Srbijo oziroma Republiko Črno goro, ne glede na izvor blaga (drugi odstavek 4. člena);

5) če opravlja tranzit blaga z izvorom v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori, ki je bilo od tam izvoženo po 30. 5. 1992 (6. člen);

6) če organom, podjetjem in drugim pravnim osebam iz Republike Srbije oziroma Republike Črne gore omogočijo uporabo sredstev na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah v Republiki Sloveniji ter uporabo drugega premoženja

na ozemlju Republike Slovenije, ali dajejo posojila oziroma garancije ali jim kako drugače omogočijo dostop do finančnih sredstev (drugi odstavek 7. člena);

13. člen

3) če opravlja aktivnosti, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju izvoza ali tranzita blaga z izvorom v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori (prvi odstavek 4. člena);

4) če opravlja aktivnosti, ki bi spodbujale ali bile namenjene spodbujanju prodaje ali dobave blaga v Republiko Srbijo oziroma Republiko Črno goro, ne glede na izvor blaga (drugi odstavek 4. člena);

6) če opravlja tranzit blaga z izvorom v Republiki Srbiji oziroma Republiki Črni gori, ki je bilo od tam izvoženo po 30. 5. 1992 (6. člen);

7) če organom, podjetjem in drugim pravnim osebam iz Republike Srbije oziroma Republike Črne gore omogočijo uporabo sredstev na računih pri bankah in drugih finančnih organizacijah v Republiki Sloveniji ter uporabo drugega premoženja na ozemlju Republike Slovenije, ali dajejo posojila oziroma garancije ali jim kako drugače omogočijo dostop do finančnih sredstev (drugi odstavek 7. člena);

19. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

I.

Varnostni svet OZN je dne 17. 4. 1993 sprejel Resolucijo št. 820/1993, s katero zastruje sankcije proti Republikama Srbiji in Črni gori, ki so bile določene že s predhodnimi resolucijami VS OZN. Glede na dejstvo, da srbske sile v BiH do določenega datuma niso ustavile bojnih dejstev in niso sprejele mirovnih pobud predlaganih s strani mirovnih pogajalcev, je resolucija pričela veljati devet dni po sprejemu, t. i. dne 27. 4. 1993 ob 6. uri zjutraj, kot je to določeno v resoluciji.

Resolucija VS OZN 820/1993 je bila sprejeta na podlagi 7. poglavja Ustanovne listine OZN, kar pomeni, da so njene določbe obvezne za vse države članice OZN.

Republika Slovenija je dosedaj regulirala vprašanje kaznovanja kršilcev predhodnih resolucij VS OZN z Zakonom o izvaja-

nju resolucije 757. Z novimi poostrenimi ukrepi so nastopile drugačne okoliščine, za kršenje katerih v dosedanji zakonodaji niso predvidene sankcije. Spremembe zakona določajo ta ravnanja in predvidevajo sankcije za njihovo kršenje.

II.

Vlada RS je na svoji seji 24. 4. 1993 sprejela sklep s katerim potrjuje, da v celoti sprejema resolucijo VS OZN 820/1992 in istočasno sprejela začasna navodila za izvajanje resolucije 820/1992 s katerimi bo premoščeno prehodno obdobje do sprejema spremembe zakona.

III.

Za izvajanje sprememb zakona ne bo potrebnih nobenih dodatnih proračunskih sredstev.

Predlog za izdajo zakona o SPREMEMBAH ZAKONA O DRUŽBENEM PRAVOBRANILCU SAMOUPRAVLJANJA s predlogom zakona – EPA 128

Zoran Thaler, poslanec Liberalno-demokratske stranke v državnem zboru, je poslal v obravnavo in sprejem, v skladu z 88. členom ustave Republike Slovenije (Uradni list št. 33/91) in z 267. členom, na podlagi 312. člena Poslovnika Republike Slovenije in v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika državnega zbora

– PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O DRUŽBENEM PRAVOBRANILCU SAMOUPRAVLJANJA S PREDLOGOM ZAKONA

Predlaga, da se predlagane spremembe zakona sprejme po skrajšanem postopku, saj gre le za manjše popravke.

PREDLOG ZA IZDAJO o spremembah zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja

I. OPIS STANJA IN RAZLOGI ZA IZDAJO ZAKONA

Ustava Republike Slovenije (Ur. list, št. 33/91) institucije družbenega pravobranilca ne predvideva več. V 6. členu ustavnega zakona za izvedbo ustave Republike Slovenije je določeno, da družbeni pravobranilci samoupravljanja nadaljujejo delo po sedanjih predpisih do sprejema novih. Vendar pa se je predvsem z uveljavitvijo zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, delo družbenega pravobranilca samoupravljanja usmerilo pretežno na varstvo družbene lastnine, saj je število podjetij v katerih deluje kot organ upravljanja podjetja delavski svet, vedno manjše. Navedeni razlogi utemeljujejo uskladitev imena s pretežnim predmetom delovanja te institucije, hkrati pa tudi odpravljajo negativno ocenjevanje te institucije, glede na neustrezno ime, na kar je opozorila tudi Komisija Državnega zbora Republike Slovenije za volitve, imenovanja

in administrativne zadeve na svoji seji, ko je obravnavala predlog kandidata za imenovanje družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Hkrati pa je nujno črtati tudi nekatera določila, s čimer bi se delo družbenega pravobranilca samoupravljanja v danih razmerah nekoliko olajšalo.

II. PREDLOG REŠITVE

Črtanje besede »samoupravljanja« iz naslova zakona in ustrezno v vseh članih zakona, kjer se ta beseda pojavlja; s tem bi se odpravil vzrok za negativno ocenjevanje te institucije glede na ime, ki več ne ustreza.

Črtanje 1. odstavka 20. člena in 27. člena bi odpravilo omejevanje mandata na 4 leta in prepoved za imenovanje več kot dvakrat zapored.

PREDLOG ZAKONA o spremembah zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja

1. člen

V zakonu o družbenem pravobranilcu samoupravljanja (Uradni list SRS, št. 21/75, 31/84 in 8/90) se, v naslovu črta beseda »samoupravljanje« in tako ustrezno v vseh členih zakona, kjer se ta beseda pojavlja;

2. člen

Črta se prvi odstavek 20. člena zakona;

3. člen

Črta se 27. člen zakona.

4. člen

Ta zakon začne veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

Ad 1)

Danes, predvsem pa od uveljavitve zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij dalje, je delo družbenega pravobranilca samoupravljanja usmerjeno v pretežnem delu na varstvo družbene lastnine. Število podjetij v družbeni lasti, kjer še deluje kot organ upravljanja podjetja delavski svet, je majhno. To so razlogi, da bi se ime institucije uskladilo s pretežnim predmetom delovanja, poleg tega pa bi se odpravil vzrok za negativno ocenjevanje te institucije glede na ime, ki več ne ustreza.

Ad 2)

S črtanjem 1. odstavka 20. člena in 27. člena bi bilo odpravljeno omejevanje mandata na 4 leta in odpravljena prepoved

za imenovanje več kot dvakrat zapored. Glede na predvideni razlog in datum prenehanja delovanja te institucije s prenehanjem anonimnega družbenega kapitala (5. 6. 1994) to po vsebini ne bi smelo biti vprašljivo. Glede na potek 4-letnega mandata v letu 1993 in 1994 nekaterim družbenim pravobranilcem v občinah (n. pr. v Ljubljani) pa bi to bilo zelo pomembno. Znan je problem nesklepčnosti zborov občinskih skupščin in v posledici tega nepravočasna imenovanja oz. volitve sodnih in drugih pravosodnih funkcionarjev. Družbeni pravobranilec samoupravljanja Ljubljana mora biti imenovan na vseh skupščinah občin, za katere opravlja funkcijo (7).

Ad 3)

Upam, da v poslovniku dela državnega zbora ni ovir za sprejem navedenih sprememb zakona po skrajšanem postopku.

Predlog zakona o SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVLJANSTVU REPUBLIKE SLOVENIJE – EPA 177

Na podlagi 19. člena zakona o poslancih podpisani poslanci vlagajo

– PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DRŽAVLJANSTVU REPUBLIKE SLOVENIJE,

ki ga pošiljajo v obravnavo in sprejem na podlagi 266., 267., ter 314. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z 1. členom začasnega poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije in prosijo, da se uvrsti na dnevni red naslednje seje državnega zbora.

Državnemu zboru predlagajo, da predlog zakona sprejme

po hitrem postopku, saj bi s tem omejili pridobivanje dvojnega državljanstva, kar je v interesu države Slovenije.

Predlog zakona bo v državnem zboru predstavil Štefan Matuš.

Alojz METELKO, I. r.

Marjan PODOBNIK, I. r.

Štefan MATUŠ, I. r.

Janez PODOBNIK, I. r.

PREDLOG ZAKONA o spremembah in dopolnitvah zakona o državljanstvu Republike Slovenije

1. člen

V Zakonu o državljanstvu (Ur. list RS št. 1/91, 30/91, 38/92) se doda nov 40. a člen, ki se glasi:

»Osebe, ki prihajajo iz držav, ki so nastale na ozemlju bivše SFRJ in iz držav, ki so v vojni, ne morejo pridobiti državljanstva po 11. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije, če ne predložijo vloži za pridobitev državljanstva odpust iz

dosedanjega državljanstva ali izkažejo, da ga bodo dobile, če bodo sprejete v državljanstvo Republike Slovenije.

Prav tako ne morejo pridobiti državljanstva osebe, ki prihajajo iz držav, s katerimi Slovenija ni podpisala nobene konvencije o preprečevanju dvojnega državljanstva«.

2. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

I. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA IZDAJO ZAKONA

Področje državljanstva v Sloveniji ureja Zakon o državljanstvu.

Zakon o državljanstvu (Ur. list št. 1/92, 30/91 in 38/92) ureja način pridobivanja, prenehanje in evidenco o državljanstvu. Glede na to, da je državljanstvo pravica samo v primeru, če se pridobi po poreklu, v vseh drugih primerih pa država samo določa, kdo bo lahko pridobil njeno državljanstvo in ob kakšnih pogojih, predlagamo spremembo citiranega Zakona z namenom, da bi vsaj delno preprečili dvojno državljanstvo. Obenem se zavedamo, da obveznosti Slovenije, da sklene mednarodne dogovore glede državljanstva ali le glede posameznih pravic ne more predpisati Zakon o državljanstvu.

Po podatkih Ministrstva za zunanje zadeve smo imeli do uveljavitve zakona evidentiranih 15.000 dvojnih državljanov, ki živijo v državah izven nekdanje Jugoslavije. Evidentirane so bile predvsem osebe, ki so to navedle v svojih vlogah za izdajo potne listine, vizuma ali v drugih postopkih pri občinskih upravnih organih za notranje zadeve. Dvojno državljanstvo imajo tudi slovenski izseljenci, ki so se izselili iz Slovenije po drugi svetovni vojni... Imajo ga tudi vsi, ki so pridobili državljanstvo Republike Slovenije po 40. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije. Navedeni člen se je nanašal na državljanstvo drugih republik nekdanje SFRJ in za sprejem v državljanstvo Republike Slovenije ni postavjal pogoja odpusta iz prejšnjega državljanstva.

Tako je bilo v državljanstvo Republike Slovenije po 40. členu v obdobju od 25. 6. 1991 do 12. 1. 1993 sprejetih 165.994 državljanov drugih republik nekdanje SFRJ, ki imajo še vedno tudi državljanstvo teh republik, in sicer:

- 77.136 državljanov BiH,
- 56.989 državljanov Republike Hrvatske,

- 22.288 državljanov Republike Srbije,
- 4694 državljanov Republike Črne gore,
- 4887 državljanov Republike Makedonije.

V mednarodni praksi države rešujejo probleme v zvezi z dvojnimi državljanstvom tako, da med seboj sklepajo sporazume, s katerimi določajo način za odpravo dvojnega državljanstva ali pa se dogovorijo, katera od obeh držav ima pravico uveljaviti svojo suverenost nad osebo, ki ima dvojno državljanstvo. Konflikti, ki nastajajo zaradi dvojnega državljanstva, segajo tako v politično, kot v gospodarsko sfero in so pomembni tako za državo, kot tudi za posameznike – dvojne državljanke. Prav zaradi negativnih posledic, ki jih ima dvojno državljanstvo, države med seboj sklepajo dogovore o obravnavi državljanov z dvojnimi državljanstvom oziroma o preprečevanju dvojnega državljanstva. Do sklenitve takšnih meddržavnih ugovorov pa s predlagano spremembo želimo vsaj delno omejiti možnost pridobitve dvojnega državljanstva.

II. IZHODIŠČA, CILJI IN GLAVNE REŠITVE

Področje državljanstva se ureja z zakonom o državljanstvu v skladu z ustavo in ratificiranimi mednarodnimi pogodbami.

Cilji predlaganega zakona so, da se do sprejetja predpisov ustreznih konvencij o preprečevanju dvojnega državljanstva zaustavi pridobivanje dvojnega državljanstva kot tudi, da se le to zaustavi do globalnih sprememb Zakona o državljanstvu.

III. USKLAJENOST S PREDPISI

Predlagana sprememba je v skladu z ustavo.

IV. FINANČNE POSLEDICE

Sprejetje zakona ne bo terjalo dodatnih proračunskih sredstev, ter potrebe po novih zaposlitvah.

Predlog za izdajo zakona o SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O DOHODNINI z osnutkom zakona – EPA 152

Podpisani poslanci vlagajo

– PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O DOHODNINI Z OSNUTKOM ZAKONA

– in prosijo, da se predlog dodeli v obravnavo ustreznim

delovnim telesom državnega zbora in se uvrsti na sejo državnega zbora.

Štefan KOCIPER, l. r.

Nada SMUK, l. r.

Miroslav MOZETIČ, l. r.

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA o spremembi in dopolnitvi zakona o dohodnini

I. USTAVNA PODLAGA

V Ustavi Republike Slovenije je podlaga za predlagano spremembo in dopolnitev Zakona o dohodnini v 3. odstavku 53. člena, ki določa, da država varuje družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja za varstvo potrebne razmere, v 55. členu, ki določa, da je odločanje o rojstvih svojih otrok svobodno in država zagotavlja možnosti za uresničevanje te svobode in ustvarja razmere, ki omogočajo staršem, da se odločajo za rojstvo svojih otrok.

II. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA IZDAJO ZAKONA

Zaradi težkega socialnega položaja večine slovenskih družin se jih vse manj odloča za rojstvo večjega števila otrok, nemajhen delež družin pa zaradi izredno nizkih družinskih prejemkov namenjenih otrokom preživlja svoje otroke na robu socialnega minimuma. Starši, ki so zaposleni in prejemajo povprečno slovensko plačo, le težko dostojno preživljajo enega samega otroka. Posledica tega je, da ima večina slovenskih staršev le po enega otroka, kar pa ne zadošča niti za enostavno obnavljanje slovenskega naroda. V zadnjih 40 letih je letno število novorojenih otrok padlo od 36 na 20 tisoč, kar pomeni katastrofo za tako majhen narod. Najbolj dramatičen trend pa se kaže v zadnjih štirih letih in sicer vsako leto povprečno 5 odstotni upad glede na predhodno leto. To pa

hkrati pomeni skoraj 12 odstotni upad rojstev v letu 1992 glede na leto 1988.

Sedanje olajšave pri dohodnini za vzdrževane družinske člane, zlasti še za otroke, so tako minimalne, da ne predstavljajo tolikšne gnotne pomoči, da bi se zakonci tudi zaradi tega odločali za večje število otrok.

Za preprečitev nadaljnega upadanja števila rojstev otrok je nujno potrebno sprejeti predlagani zakon, ki bo vsaj delno stimuliral rojstva otrok. Vzporedno s sprejemanjem predloženega zakona pa je potrebno pripraviti še druge zakonske predpise s področja družinske zakonodaje, ki bodo urejale še druge segmente nacionalne družinske politike in z diferenciranim otroškimi dodatkom odpravljali neenakost osnovnih štartnih pogojev slehernega otroka.

III. FINANČNE POSLEDICE

S predlaganim zakonom se bo nekoliko znižal dotok sredstev v proračun iz naslova dohodnin. Delež sredstev za olajšave iz 8. člena Zakona o dohodnini med letom je v preteklem letu znašal okrog 0,8% BDP. S predlaganim zakonom se bo ta delež zvišal za nekaj več kot 1% BDP in za tolikšen delež se bo znižal tudi dotok sredstev v proračun iz naslova dohodnine. Zato pa lahko stimulatивnejše olajšave postanejo tudi instrument aktivne zaposlovalne politike.

OSNUTEK ZAKONA o spremembi in dopolnitvi zakona o dohodnini

1. člen

V zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 48/90, 34/91 in 14/92) se prvi in drugi odstavek 8. člena spremeni tako, da se glasi:

»Zavezancem, ki vzdržujejo družinske člane, se prizna posebna olajšava. Za prvega otroka in za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana, se osnova zmanjša za znesek, ki znaša 20% letne povprečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji. Za vsakega nadaljnjega otroka se olajšava poveča za 5% navedene plače od predhodnega.

Za otroke, ki nadaljujejo šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji v kraju izven stalnega prebivališča, se olajšava iz prejšnjega odstavka poveča za 5% letne povprečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji.«

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

Pet poslancev Slovenskih krščanskih demokratov je tanatko pred enim letom vložilo predlog za izdajo zakona z enakim naslovom kot ga predlagamo poslanci SKD tudi tokrat. Gibanje za življenje je v mesecu februarju naslovilo na vse poslanke in poslance pismo, s katerim nas opozarja na vso problematiko neustreznih otroških dodatkov in prenizkih davčnih olajšav v zakonu o dohodnini. Hkrati nas obvešča, da je do začetka februarja Gibanje za življenje zbralo v podporo predlagani spremembi zakona o dohodnini kar 5.890 podpisov.

S predlagano spremembo olajšav pri dohodnini za vzdrževane družinske člane, zlasti za otroke, naj se ustvarijo pogoji za povečanje števila rojstev. Raziskave kažejo, da v zadnjih desetletjih število živorojenih otrok v Republiki Sloveniji naglo upada. Tako je bilo leta 1950 živorojenih otrok 36.000 leta 1992 pa po ocenah komaj še dobrih 20.000. Podatek je zaskrbljujoč. Če se bo ta trend upadanja rojstev nadaljeval, bo čez 80 let v Republiki Sloveniji manj kot milijon prebivalcev. Slovenski narod tako čaka izredno žalostna usoda izginotja v morju drugih narodov. Za doseg enostavnega obnavljanja

Slovencev se mora število rojstev povečati za najmanj 30%. To pa je številka, ki je ni mogoče doseči brez izdatne pomoči države. Obstoječa zakonodaja pa ni v ničemer naklonjena večji rodnosti in ne stimulira mladih zakoncev, da bi se odločali za večje število otrok. Zato višjih davčnih olajšav za vzdrževanje otrok v tem trenutku nikakor ni mogoče razumeti zgolj kot višjo javno porabo, ampak kvečjemu kot najsmotnejšo in najplemenitejšo investicijo. Konec koncev bodo naše pokojnine odvisne od tega ali bo mogel zrasti novi rod, ki bo solidarnostno vračal to kar bo prejel z višjimi davčnimi olajšavami.

Predlagana povečana olajšava pri dohodnini zavezancev, ki imajo otroke, je le ena izmed oblik stimulacije za povečanje števila rojstev. Podobne stimulacije bodo potrebne tudi na področju družinskih prejemkov, porodniškem dopustu, opremi novorojencev, štipendijske politike in drugod.

Otroški dodatek po Zakonu o družinskih prejemkih bo po stimulatивnejših olajšavah pomenil le še socialni korektiv in izravnavo materialnih startnih pogojev za otroke iz ekonomsko šibkejših družin, univerzalni otroški dodatek pa bi bil s tako spremembo zakona o dohodnini že konzumiran.

Glede na težki gospodarski položaj mlade slovenske države naj predlagana sprememba olajšav pri dohodnini za vzdrževane družinske člane pomeni prvi korak k stimulaciji rojstev. Po predlagani spremembi bo znašala olajšava za otroke med letom poprečno okrog 8.500,00 SIT na mesec, kar predstavlja za 560.000 nepreskrbljenih otrok okrog 23 milijard SIT ali 2% BDP. Dodatna olajšava za dijake in študente izven kraja bivališča pa znese še dodatno 0,05% BDP.

Poslanska skupina SKD zato predlaga, da se predlagana sprememba in dopolnitev Zakona o dohodnini sprejme v najkrajšem možnem roku.

Predlog za izdajo zakona o NACIONALNI PRODUKTIVNI KINEMATOGRAFIJI Z OSNUTKOM ZAKONA – EPA 114

Podpisani poslanec Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelincič vlaga v proceduro

– PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA O NACIONALNI PRODUKTIVNI KINEMATOGRAFIJI Z OSNUTKOM ZAKONA

Priložena je ocena stanja, razloženi cilji in načela predlaganega zakona in pojasnjene poglavitne rešitve zakona.

Zmago JELINCČIČ, I. r.

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA o nacionalni produktivni kinematografiji

1. OCENA STANJA

Z likvidacijo osrednje, državne in monopolne filmske institucije, producenta Viba film, je Republika Slovenija ostala brez ključne nacionalne filmske ustanove, ki je v času svojega delovanja prevzemala temeljne naloge in skrb za obstoj in razvoj nacionalne kinematografije. Ta trenutek nimamo ustanove, ki bi – pooblaščenca s strani države ter v njenem imenu – oblikovala program na področju nacionalnega filma, načrtovala proizvodnjo in promovirala slovenski nacionalni film. Prav tako nimamo urejenih razmer v tehnični bazi, ki pripada podjetju v likvidaciji Viba filmu. S tem se je oblikovanje programa in njegova izvedba znašla v novem položaju: oblikovanje programa se je neposredno in v celoti preneslo na Ministrstvo za kulturo, izvajanje programa pa so prevzeli številni producenti različnega pravno-formalnega statusa.

Prenos omenjenih funkcij na Ministrstvo za kulturo, se je izkazal za neustrezen in neučinkovit, poleg tega pa tudi kot veliko breme sektorja za film, ki ga vodi en sam svetovalec. V drugih evropskih državah, kjer nacionalni film ne more v celoti uveljaviti tržnih mehanizmov, takšne aktivnosti prevzemajo posebne institucije s področja kinematografije, ki so s strani države ustanovljene in organizirani pravni subjekti.

Po statističnih podatkih ima v Sloveniji registracijo za opravljanje kinematografske dejavnosti preko 60 pravnih oseb. Med njimi je največ takih, katerih osnovna dejavnost ni proizvodnja, program ali trženje s filmi. Do sedaj je izvajalo program nacionalnega filma osem pravnih oseb – producentov. Omenjeni subjekti so pri realizaciji sprejetega filmskega programa bolj ali manj uspešno zagotavljali profesionalno kadrovsko zasedbo filmskih ekip. Pri nekaterih se je večkrat pojavljala prekoračitev odobrenih predračunskih sredstev, kar je bilo posledica taktiziranja z dumpiškimi predračuni za pridobitev izvajanja programa po vsej sili nestrokovne ocene stroškov za posamezne projekte in nenazadnje negospodarno trošenje

odobrenih sredstev, saj je država subvencionirala filmski program s 60% do 70% realne predračunske vrednosti projekta. Zatorej je za izvajanje nacionalnega filmskega programa potrebno zagotoviti instrument, ki bo odpravil take in podobne deviacije ter zagotovil nemoteno realizacijo programa v okviru odobrenih sredstev in dogovorjenih rokov.

Posneti 5 celovečernih in 15 kratkih filmov ni pretirana poteza, saj je Slovenija v osemdesetih letih tako proizvodnjo že dosegla. Konec osemdesetih let pa se je pričelo zmanjševanje sredstev za realizacijo nacionalnega filmskega programa, ki je v Republiškem programu kulture za leto 1992 doseglo minimum. Da zahteve niso pretirane kaže naslednji primer: Sredstva namenjena gledališki dejavnosti skupaj z investicijami so v letu 1992 znašala 708.291.400,00 SIT ali 18% celotnega proračuna Ministrstva za kulturo.

Sredstva namenjena Ljubljanski in Mariborski operi so v letu 1992 znašala 450.859.668,00 SIT ali 11,5% celotnega proračuna Ministrstva za kulturo. Sredstva namenjena filmski dejavnosti so v letu 1992 znašala 147.266.775,00 SIT ali 3,6% celotnega proračuna Ministrstva za kulturo. Od teh sredstev je bilo za program namenjeno 99.170.700,00 SIT oziroma 2,45% celotnega proračuna Ministrstva za kulturo! Od tega denarja, je bilo odobreno 13.000.000,00 SIT za sofinanciranje ameriškega filma Pick pcket, ki v ničemer ne opravičuje naziva slovenskega filma, saj gre za koprodukcijsko razmerje na tržnih osnovah oziroma celo slovensko subvencioniranje ameriške kinematografije. Tako lahko zaključimo, da je bilo nacionalnemu programu dodeljenih 86.170.700,00 SIT ali 2,13% celotnega proračuna Ministrstva za kulturo; za druge namene filmske dejavnosti pa je bilo razdeljeno 48.096.075,00 SIT in sicer:

Redna dejavnost DSFD in organizacija festivala 1.687.800,00

Dnevi slovenskega filma v Celju 330.000,00

lubljska Kinoteka	3.432.300,00
Viba film, stroški likvidacije in rekonstrukcije filmske proizvodnje	36.104.900,00
Arhiv Republike Slovenije	1.500.000,00
Stipendiranje	1.846.000,00
Kulturno sodelovanje s tujino	3.925.075,00

Tako financiranje in iz njega izvirajoča programska politika je imela za posledico, da ni bil dokončan noben celovečerni film, nekaj kratkih filmov pa je bilo realizirano po televizijski tehnologiji in s pomočjo IV Slovenija.

V času skupnega življenja v Jugoslaviji, je imelo pomembno vlogo pri sodelovanju s tujci na področju filma podjetje Jadran film iz Zagreba. Slovenija se je v osemdesetih letih popolnoma odpovedala takemu sodelovanju, zato so tuji producenti v glavnem sodelovali samo z Jadran filmom, ki pa je večkrat snemal projekte tudi na območju Slovenije. Z osamotovitvijo Republike Slovenije bi se morali ustrezno spremeniti predpisi o delu tujih ekip na območju Republike Slovenije. Vselej še vedno veljavni predpisi iz bivše Jugoslavije, je že samostojni državi Sloveniji pravna služba Ministrstva za kulturo izdala dovoljenje za snemanje ameriškega filma Vlak smrti v koprodukciji z Jadran filmom, ki je v Sloveniji našel pravno osebo za izvajanje snemanja v Kompas-Hertz. Zato je upravičena zahteva, da se za izvajanje nacionalnega filmskega programa in sodelovanja s tujimi pravnimi subjekti uvede podelitev licenc za opravljanje dejavnosti s področja filma.

IV. CILJI IN NAČELA PREDLAGANEGA ZAKONA

Če je slovenski filmski program in proizvodnja filmov resnično del globalne nacionalne kulture, morajo biti zanj zagotovljeni predvsem naslednji pogoji:

a) strokovno avtonomna institucija, usposobljena za načrtovanje filmskega programa, proizvodnje in prezentacije filmov.

Dejavnost takšne institucije mora biti s strani države materialno omogočena, s pravico njenega nadzora;

b) baza, ki omogoča tehnične pogoje za realizacijo nacionalnega filmskega programa;

c) zagotovljena sredstva iz državnega proračuna za izvajanje dogovorjenih dejavnosti in programov s področja nacionalnega filma.

Slovenija kot geografsko in populacijsko majhna država ne more pričakovati, da bo nacionalni film lahko preživel na prostem trgu. Podpora države za izvedbo nacionalnega filmskega programa mora biti nesporna in mora omogočiti ustrezne pogoje za njegovo izvedbo.

Tak položaj terja takojšnje spremembe pri oblikovanju nacionalnega filmskega programa, izvedbi, promociji, trženju in povezovanju z evropskimi asociacijami in fondacijami.

V. POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

I. Slovenski filmski sklad

Slovenski filmski sklad ne pomeni ustanavljanje dodatne kulturne ustanove, temveč majhno organizirano enoto, ki ob pomoči zunanjih strokovnjakov prevzame funkcijo oblikovanja nacionalnega filmskega programa in razporejanja sredstev za njegovo izvajanje.

Financiranje nacionalnega filmskega programa, ki naj ga posredno preko sklada omogoča Republika Slovenija iz pro-

računskih sredstev namenjenih kulturnim dejavnostim, se mora povečati z ugotovljenih dosedanjih 2,45% na 5,5% z republiškim proračunom za kulturne dejavnosti namenjenih sredstev, kar zagotavlja minimum načrtovanega nacionalnega filmskega programa. Ob tem so predvideni tudi drugi namenski viri financiranja, kot je npr. 3% taksa od nakupne cene tujih programov posnetih na filmsko tehnologijo. Zadnja leta je vedno bolj opazno, da se reproduktivna kinematografija izogiba predvajanju slovenskih filmov, saj po trditvah odgovornih, v reproduktivni kinematografiji zaradi njihove tržne usmerjenosti postaja slovenski film nezanimiv, saj ne privablja gledalcev. Podobno je s TV Slovenija in drugimi regijskimi in privatnimi TV studiji, saj v njihovem programu prevladuje ameriški filmski program. S tem vprašanjem se srečuje tudi večina evropskih držav, zato so marsikje uvedli različne obdavčitve in takse za zaščito nacionalne kinematografije. V sosednji Avstriji nacionalna TV mreža ORF sofinancira avstrijski nacionalni film s 40% predračunskih sredstev, kot donator in ne kot koproducent. Ekspanzija videotekarstva tudi jemlje kinu obiskovalce, zato so se v evropskih državah odločili s posebno takso obdavčiti prodajo video kaset, ponekod pa so obdavčili celo videorekorderje. Ob tem pa je s tem zakonom predvidena stimulacija reproduktivne kinematografije s strani slovenskega filmskega sklada za promoviranje in predvajanje nacionalnega filmskega programa. S tako zbranimi namenski sredstvi bi ob proračunskem denarju zagotovili, sicer še vedno v skromnih okvirjih, nemoteno realizacijo zastavljenih ciljev.

Nacionalni filmski program

Že iz 1. in 11. poglavja je razvidno, da je potrebno oblikovanje nacionalnega filmskega programa prepustiti avtonomnim kulturnim subjektom, ki ga Ministrstvo za kulturo kot segment globalnega kulturnega programa predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije.

Tako oblikovanje programa, postavljeno izven neposredne domene pristojnega državnega resorja, omogoča poleg strokovne avtonomnosti tudi neobčutljivosti za tekoče politične spremembe ter s tem dolgoročno programsko politiko in planiranje.

Osrednja filmska baza

Predlog, da se za tehnično realizacijo filmov iz preostanka premoženja likvidiranega podjetja Viba film ustanovi tehnična baza in podeli kot koncesija, potrebuje pojasnilo. Dosedanje krize Viba filma potrjujejo, da zavodsko financiranje destimulira imetnike (upravljalce premoženja) proizvodnih sredstev v smislu »saj je vseeno, saj nič ne moremo storiti.« Če naj bo bodoča osrednja tehnična filmska baza sposobna zadovoljevati potrebe slovenske nacionalne produkcije in hkrati sposobna nuditi usluge tujim producentom ter pri tem ohranjati pa tudi širiti svoje potencialne, potem jo moramo organizirati na tržnih principih z elementi gospodarskega podjetja. S podelitvijo koncesije bi dosegli fleksibilnost in možnost stalnega nadzora nad uspešnostjo, saj koncesija pomeni tudi njen odvzem, če ne služi namenu, za katerega je podeljena. Namen koncesije pa je ravno v gospodarnosti in uspešnosti koncesioniranja.

Glede na dejstvo, da je Društvo slovenskih filmskih delavcev leta 1956 ustanovilo Viba film kot prednika osrednje filmske tehnične baze, je prav, da bi društvo tudi v bodoče sodelovalo oziroma participiralo z ustreznim deležem premoženja. Zato je zahteva Društva slovenskih filmskih delavcev po soustanovitvi filmske tehnične baze prav gotovo upravičena.

Nagrade in priznanja

Badjurove nagrade se že dvajset let podeljujejo filmskim avtorjem za vrhunske dosežke, zato naj postanejo nacionalna filmska nagrada. V osnutku zakona so nagrade za življenjsko

delo in splošne dosežke na področju kinematografije, s katerimi se povečuje mednarodna uveljavitev Republike Slovenije.

Društvo slovenskih filmskih delavcev

Društvo slovenskih filmskih delavcev združuje v glavnem samostojne strokovne filmske delavce s pridobljenim statusom kulturnega delavca in filmske avtorje, ki ustvarjajo in realizirajo nacionalni filmski program. Njihova prisotnost v vseh segmentih upravljanja in odločanja je nujna, glede na njihovo strokovnost in poznavanje filmske problematike. Zato je prav, da Društvo slovenskih filmskih delavcev pridobi ustrezna javna pooblastila.

Filmski festival

Da ima sosednja Italija prek 80 filmskih festivalov, je verjetno preveč. Da sosednja Slovenija kot država nima nobenega, pa slabo. Javni pregled nacionalne filmske proizvodnje je nujen in žal je bil ukinjen tradicionalni Teden domačega filma v Celju. Da bi zapolnili praznino do samostojnega slovenskega filmskega festivala, je v letih 1991 in 1992 Društvo slovenskih filmskih delavcev organiziralo v Portorožu pregledne proizvodnje slovenskih filmov pod imenom »Slovenski filmski maraton«. Čeprav sta bila oba maratona uspešno organizirana, ne more filmski maraton brez finančne podpore in zgolj sloneč na ljubiteljstvu postati slovenski filmski festival.

OSNUTEK ZAKONA o nacionalni produktivni kinematografiji

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon ureja način oblikovanja in financiranja nacionalnega filmskega programa, vsebino in načela za opravljanje filmske proizvodnje ter način sodelovanja filmskih delavcev pri uresničevanju filmskega programa.

2. člen

Nacionalni filmski program po tem zakonu oblikujejo in izvajajo:

- slovenski filmski sklad,
- producenti,
- osrednja filmska tehnična baza,
- Društvo slovenskih filmskih delavcev in
- druge pravne in fizične osebe na podlagi koncesije

3. člen

Republika Slovenija ustvarja pogoje in zagotavlja sredstva za uresničevanje nacionalnega filmskega programa.

II. SLOVENSKI FILMSKI SKLAD

1. Organizacija dela

4. člen

Za oblikovanje in financiranje nacionalnega filmskega programa Republika Slovenija ustanovi slovenski filmski sklad.

Akt o ustanovitvi filmskega sklada sprejme Vlada Republike Slovenije. Kot ustanovitelji lahko pristopijo tudi druge pravne in fizične osebe.

5. člen

Z aktom o ustanovitvi filmskega sklada se določijo zlasti:

- sredstva, ki so skladu zagotovljena za ustanovitev in začetek dela;
- viri, način in pogoji pridobivanja sredstev;
- organi sklada in
- drugi pogoji, pomembni za delovanje sklada.

Z ustanovitenim aktom se določijo tudi obveznosti in pravice soustanoviteljev.

6. člen

Filmski sklad je pravna oseba s sedežem v Ljubljani.

7. člen

Sklad upravlja sedemčlanski upravni odbor, ki ga sestavljajo trije predstavniki ustanovitelja, dva predstavnika Društva slovenskih filmskih delavcev, en predstavnik osrednje filmske tehnične baze in en predstavnik filmskih producentov.

Način imenovanja oziroma izvolitve članov, trajanje mandata in pristojnosti upravnega odbora se določajo z aktom o ustanovitvi in statutom sklada.

8. člen

Sklad ima programski svet. Naloge, sestavo in način oblikovanja sveta določa statut sklada.

9. člen

Delo in poslovanje sklada vodi direktor. Direktorja imenuje in razrešuje upravni odbor s soglasjem ustanovitelja. Direktor sklada mora imeti visoko izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj.

2. Sredstva sklada

10. člen

Sredstva za poslovanje in delo sklada se zagotavljajo zlasti iz:

- slovenskega kulturnega programa, v višini 5,5% za ta program namenjenih sredstev;
- prispevka v višini 3% nakupne cene tujih filmov in programov posnetih v kinematografski tehniki;
- prispevka v višini 2% od cene videokaset.

Sklad lahko pridobiva sredstva tudi z darili, mecenstvom, dedovanjem, prispevki ustanoviteljev in drugimi premoženskimi dajatvami.

11. člen

Filmski sklad namenja sredstva za:

1. nacionalni filmski program;
2. delovanje Društva slovenskih filmskih delavcev;
3. sofinanciranje reproductivne kinematografije, kadar gre za eksploatacijo filma iz nacionalnega programa.

12. člen

Nadzorno funkcijo nad delom sklada opravlja Ministrstvo za kulturo.

3. Nacionalni filmski program

13. člen

Nacionalni filmski program je sestavni del slovenskega kulturnega programa, ki ga sprejema Vlada Republike Slovenije. Predlog nacionalnega filmskega programa pripravi filmski sklad.

14. člen

Nacionalni filmski program opredeljuje:

- cilje nacionalnega filmskega programa,
- obseg letne filmske proizvodnje,
- raven stroškov za realizacijo, promocijo in mednarodno predstavitev filmskih projektov,

- potrebne stroške za delovanje osrednje filmske tehnične baze in
- druge programske določbe, pomembne za nacionalno kinematografijo.

Način izvrševanja nacionalnega filmskega programa določa pravilnik, ki ga sprejme filmski sklad v soglasju z Ministrstvom za kulturo.

4. Nagrade in priznanja

15. člen

Za delo in uspehe na področju filmske dejavnosti Republike Slovenija prek filmskega sklada podeljuje nagrade in priznanja za:

- vrhunske dosežke na filmskem področju;
 - življenjsko delo filmskega delavca, ki je s svojim delom bistveno prispeval k razvoju slovenskega filma;
 - dosežke na področju filmske dejavnosti, s katerimi se povečuje mednarodna uveljavitev Republike Slovenije.
- Kriterije in postopek podeljevanja nagrad določa pravilnik, ki ga sprejme filmski sklad v soglasju z Društvom slovenskih filmskih delavcev.

III. FILMSKI PRODUCENTI

16. člen

Filmski producent je lahko domača ali tuja pravna in fizična oseba. Producent, ki izvaja nacionalni filmski program, mora izpolnjevati pogoje, ki jih predpiše Ministrstvo za kulturo.

17. člen

Tuja pravna ali fizična oseba lahko opravlja producersko dejavnost, če:

- sodeluje z domačim producentom, ki je registriran za nudenje tovrstnih uslug in
- pridobi ustrezno dovoljenje Ministrstva za kulturo.

IV. OSREDNJA FILMSKA TEHNIČNA BAZA

18. člen

Za opravljanje filmskotehničnih in drugih filmskih proizvodnih storitev lahko vlada Republike Slovenije ustanovi osrednjo filmsko tehnično bazo. Osrednja filmska tehnična baza se ustanovi kot zavod, lahko pa se njene funkcije opravljajo kot koncesija.

19. člen

Osrednja filmska tehnična baza opravlja zlasti naslednje naloge:

1. zagotavlja filmskim producentom tehnične uslugе za ureničevanje nalog iz 13. člena tega zakona;
2. upravlja s filmskim fondom, ki je javna lastnina in omogoča njegovo prezentacijo in eksploatacijo doma in v tujini ter izvršuje zakonske pravice in obveznosti do avtorjev, razen pravic in obveznosti po zakonu o varstvu naravne in kulturne dediščine;

3. opravlja druge naloge in opravila v skladu s tem zakonom in nacionalnim filmskim programom.

20. člen

Osrednja filmska tehnična baza se financira iz prihodkov, ki jih ustvarja s svojo dejavnostjo, iz sredstev proračuna Republike Slovenije in filmskega sklada.

Filmska baza gospodari s sredstvi iz prejšnjega odstavka tako, da se ohranja najmanj njihova realna vrednost.

V. DRUŠTVO SLOVENSkih FILMSKIH DELAVCEV

21. člen

Društvo slovenskih filmskih delavcev je organizacija v katero

se združujejo poklicni filmski delavci, ki jim je filmska dejavnost (izključna) pridobitna dejavnost in ima naslednje naloge:

1. zastopa interese poklicnih filmskih delavcev pri sklepanju pogodb s producenti;
2. sodeluje pri pripravi zakonov, planskih dokumentov, kadrovskih načrtov in drugih predpisov s področja filmov;
3. sodeluje pri oblikovanju podiplomskega izobraževanja za filmske poklice;
4. sodeluje pri sklepanju kolektivnih pogodb in sklepa kolektivne pogodbe v imenu filmskih delavcev kot delodajalcev;
5. daje soglasje za pridobitev delovnega dovoljenja tujcem, ki jih angažirajo filmski producenti in televizija;
6. izvaja strokovni nadzor s svetovanjem;
7. imenuje žirijo za podeljevanje nacionalne filmske nagrade;
8. daje mnenje k podeljevanju dovoljenj za samostojno opravljanje filmske dejavnosti;
9. daje mnenje k podelitvi pravice do delnega plačila prispevkov za zdravstveno, invalidsko in pokojninsko zavarovanje samostojnih kulturnih delavcev s področja filmske dejavnosti;
10. opravlja druge naloge v skladu z zakonom in statutom.

22. člen

Naloge iz 5., 6., 7., 8. in 9. točke prejšnjega člena opravlja društvo kot javna pooblastila in se njihovo opravljanje financira iz republiškega proračuna. Za opravljanje nalog iz prejšnjega odstavka društvo vodi register samostojnih filmskih delavcev.

23. člen

Društvo ima statut, h kateremu da soglasje Vlada Republike Slovenije v delu, ki se nanaša na javna pooblastila.

VI. FILMSKI FESTIVAL

24. člen

Zaradi javnega letnega pregleda slovenske filmske proizvodnje se izvede filmski festival. Organizacija in izvedba festivala se s koncesijo podeli najboljšemu ponudniku. Koncesijo podeli filmski sklad.

VII. KAZENSKÉ DOLOČBE

25. člen

Z denarno kaznijo najmanj 300.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba ali posameznik, ki:

1. opravlja producersko dejavnost, ne da bi pridobil dovoljenje iz 17. člena;
2. brez soglasja iz 5. točke 21. člena angažira tuje filmske delavce. Odgovorna oseba se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka z najmanj 50.000 tolarjev denarne kazni.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

26. člen

Izvršilne predpise iz drugega odstavka 16. člena sprejme Ministrstvo za kulturo v šestih mesecih po uveljavitvi zakona.

Pravilnik o kriterijih in postopku podeljevanja nagrad sprejme filmski sklad v treh mesecih po svoji ustanovitvi.

27. člen

Do pričetka delovanja filmskega sklada, vendar največ do konca leta 1993 se filmska proizvodnja financira najmanj v obstoječem obsegu in na dosedanji način.

28. člen

Premoženje preostalo po likvidaciji delovne organizacije za proizvodnjo filmov Viba film, ki je v javni lasti Republike Slovenije, se lahko za uresničevanje ciljev iz 19. člena tega zakona podeli v koncesijo. Del premoženja iz prejšnjega odstavka v obsegu petine njegove vrednosti preide v izključno last Društva slovenskih filmskih delavcev, ki jo lahko uporablja samo za namene iz 19. člena tega zakona.

29. člen

Ne glede na določbo 2. točke 20. člena tega zakona, ostanejo izvorni tržno zanimivi filmski materiali, starejši od 10 let, v varstvu osrednje filmske tehnične baze, ki je dolžna s temi materiali ravnati v skladu z zakonom.

30. člen

Določbe zakona o kulturnih dejavnostih in posredovanju kulturnih vrednot (Ur. l. SRS, št. 10/84), zakona o samostojnih kulturnih delavcih (Ur. l. SRS, št. 1/82) in zakona o naravni in kulturni dediščini (Ur. l. SRS, št. 1/81), ki so v nasprotju s tem zakonom, prenehajo veljati z dnem uveljavitve tega zakona.

31. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Predlog za izdajo zakona o VARSTVU PRED POŽAROM – EPA 149 (ESA 717)

Vlada Republike Slovenije je na 22. seji 24/9–1992 določila besedilo:

– PREDLOGA ZA IZDAJO ZAKONA O VARSTVU PRED POŽAROM S TEZAMI,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem na podlagi prve alineje 215. člena, 266., 267. in drugega odstavka 274. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 69. člena poslovnika Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije, ki ga

uporablja Vlada Republike Slovenije in na podlagi 220. in 221. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu skupščinskih delovnih teles sodelovali:

– Janez JANŠA, član Vlade Republike Slovenije in minister za obrambo,

– Miran BOGATAJ, namestnik ministra za obrambo,

– Bojan UŠENIČNIK, direktor Republiške uprave za zaščito in reševanje.

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA o varstvu pred požarom

I. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA IZDAJO ZAKONA

Varstvo pred požarom je urejeno z zakonom o varstvu pred požarom (Uradni list SRS, št. 2/76, 15/84) in na njegovi podlagi izdanimi izvršilnimi predpisi.

Posamezni deli tega področja so urejeni tudi v drugih zakonih, to je v zakonu o graditvi objektov (Uradni list SRS, št. 34/84), zakonu o urejanju prostora (Uradni list SRS, št. 18/84), zakonu o urejanju naselij in drugih posegih v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85), zakonu o obrambi in zaščiti (Uradni list RS, 15/91), zakonu o eksplozivnih snoveh, vnetljivih tekočinah, plinih in drugih nevarnih snoveh (Uradni list SRS, 18/77), zakonu o prevozu nevarnih snovi (Uradni list SFRJ, št. 27/90), zakonu o varstvu pri delu (Uradni list SRS, št. 25/86), zakonu o gozdovih (Uradni list SRS, št. 18/85, 29/86, 24/89) in drugimi.

Veljavna zakonodaja določa varstvo pred požarom kot dejavnost posebnega družbenega pomena. Zakon ločuje med operativnim delom, ki ga opravljajo gasilske organizacije, in preventivnim delom, ki ga opravljajo vsi družbeni subjekti. S preventivnimi ukrepi določa, da je treba pri izdelavi prostorskega izvedbenega akta, pri projektiranju, gradnji, rekonstrukciji in vzdrževanju objektov upoštevati požarnovarnostne zahteve, ki jih je predpisal republiški sekretar za notranje zadeve. Uresničevanje predpisov o varstvu pred požarom nadzira požarna inšpekcija, pri čemer zakon ločuje med nalogami Republiškega požarnega inšpektorata, ki daje soglasja k lokacijskim, gradbenim in uporabnim dovoljenjem za objekte, ki so taksativno naštet, in opravljajo druge naloge, ter občinske

in medobčinske inšpekcije, ki dajejo soglasja k tistim dovoljenjem, ki niso pridržani Republiškem požarnemu inšpektoratu, in k osnutkom prostorskih izvedbenih aktov. Zakon nadalje ureja pristojnosti pri ukrepanju požarnih inšpektorjev v okviru nalog po tem zakonu. Pred spremembo zakona, ki je bila posledica sprejetja ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev IX do LXXXIX k ustavi SRS (Uradni list SRS, št. 32/89), so se za območje ene ali več občin ustanovile samoupravne interesne skupnosti, katerih naloga je bila, da skrbijo za skladen razvoj požarnega varstva, združujejo sredstva, sprejemajo programe varstva pred požarom in skrbijo za njihovo uresničitev, in v katerih so se določila naselja, ki morajo imeti gasilsko enoto, ter preventivni in operativni ukrepi za varstvo pred požarom. Z omenjeno spremembo je varstvo pred požarom prešlo na pristojne občinske in republiške upravne organe oziroma na njihove izvršne svete, s čimer je financiranje celotnega sistema varstva pred požarom prešlo na občinsko oziroma republiško raven. Zakon v celoti ureja tudi gasilske organizacije, njihov status, ureditev, pristojnosti in naloge.

Obstoječa ureditev ne ustreza več dosežkom stroke, družbenim spremembam in usmeritvam za razvoj zaščite in reševanja.

Pri pripravi novega zakona je temeljno vprašanje, ali pripraviti zakon o varstvu pred požarom, ki bi urejal tudi gasilstvo, kot je to urejeno v veljavnem zakonu, ali pa vsako področje urediti v samostojnem zakonu.

Predlagatelj se je odločil za dva zakona iz naslednjih razlogov:

- v vseh evropskih zakonodajah je požarna varnost urejena v enem in gasilstvo v posebnem zakonu, pri čemer je v gasilskem zakonu poleg statusnih vprašanj in nalog gasilskih organizacij določeno razmerje med državo in gasilstvom kot javno službo;
- dosedanja ureditev je temeljila na vzhodnoevropski zakonodaji, za katero je bilo značilno, da je bilo požarno varstvo enačeno z gasilstvom;
- v Sloveniji je bilo gasilstvo vse do leta 1971 urejeno v samostojnem zakonu.

Predlagani zakon naj bi vzpostavil varstvo pred požarom na kvalitetnejšo raven, omogočil čim hitrejšo vključevanje v evropske integracijske procese na področju požarne varnosti, omogočil aktivnejše vključevanje zavarovalnic v sistem varstva pred požarom, na novo vzpostavil upravne in inšpekcijske pristojnosti in naloge ter vzpostavil sodoben in učinkovit sistem financiranja, predvsem pa predstavljal krovni zakon o varstvu pred požarom, ki bo celovito zajel vsa področja varstva pred požarom.

II. NAČELA, NA KATERIH TEMELJI ZAKON

Predlagani zakon temelji na naslednjih načelih:

- temeljno načelo je zaščita življenja in zdravja ljudi, živali ter premoženja;
- vsakdo, ki je neposredno ali posredno povzročitelj razmer, v katerih lahko pride do požara, je odgovoren za neizvajanje požarnovarnostnih ukrepov ter za nastale posledice;
- izhodišče za uspešen sistem varstva pred požarom so preventivni ukrepi, s katerimi se lahko v veliki meri prepreči nastanek požara. Požarnovarnostni ukrepi se načrtujejo in izvajajo pri prostorskem in urbanističnem planiranju, v gradbeništvu, prometu ter na drugih področjih in obsegajo tudi ustrezno izobraževanje ter usposabljanje prebivalstva;
- za učinkovito izvajanje preventivnih in aktivnih požarnovarnostnih ukrepov je potrebno sodelovanje organov, organizacij in državljanov;
- javnost ima pravico do obveščenosti o dejavnostih, raziskavah, rezultatih in drugih zadevah varstva pred požarom.

III. CILJI, KI SE ŽELIJO DOSEČI S PREDLAGANIM ZAKONOM

Cilji, ki se želijo doseči s predlaganim zakonom, so:

- zagotoviti nacionalno programiranje varstva pred požarom, ki bo temeljilo na varstvu ljudi, živali, okolja in premoženja;
- vzpostaviti celovit sistem izobraževanja in raziskovanja na tem področju;
- vzpostaviti tak sistem varstva pred požarom, ki bo predvsem temeljil na preventivnih požarnovarnostnih ukrepih;
- vzpostaviti funkcionalen sistem upravne organiziranosti varstva pred požarom;
- urediti financiranje.

IV. PRIMERJALNOPRAVNI PREGLED UREDITVE VARSTVA PRED POŽAROM

Osnovni namen varstva pred požarom je v vseh pravnih redih enak, to je zmanjšanje človeških žrtev in požarne škode.

Pri pripravi predlaganega zakona je predlagatelj izhajal iz pomembnejših znanstvenoraziskovalnih in drugih strokovnih spoznanj, ki so se o varstvu pred požarom izoblikovale v domači in tuji teoriji ter praksi.

Predlagatelj je pri pripravi predlaganega zakona upošteval predvsem zakonodajne rešitve sistemov ureditve varstva pred požarom v Nemčiji, Švici in Angliji, in to zaradi:

- prilagojenosti zakonodaje sistemu Evropske skupnosti;
- dosedanje povezanosti našega pravnega sistema z njihovimi tehničnimi predpisi, standardi in prakso;
- dobrega delovanja sistema varstva pred požarom ter sodelovanja vladnih resorjev z gospodarstvom;
- večje enostavnosti prehoda iz sedanje ureditve v prihodnjo;

f) uveljavljanja finančnih mehanizmov zagotavljanja kvalitetnejšestopnje varstva pred požarom, zlasti s požarnim zavarovanjem.

1. EVROPSKA SKUPNOST

Temeljni dokument o varstvu pred požarom, ki ga je predlagatelj pri pripravi zakona v celoti upošteval, je:

- Council Directive 89/106/EEC on the approximation of laws regulations and administrative provisions of the Member States relating to Construction Products, na osnovi katerega je bil pripravljen interpretacijski dokument (Interpretative Document - Safety in Case of Fire), ki je podlaga za požarno varno gradnjo objektov ter za pripravo tehničnih specifikacij in evropskih tehničnih odobritev.

Poenoteni bodo predvsem standardi, manj predpisi. Enotno standardizirani bodo le materiali in izdelki, ki vplivajo na požarno varnost objektov. Stvar držav članic pa je, kako bodo v svojih gradbeno požarnih predpisih opredelile način in obseg požarne varnosti. Nacionalna zakonodaja mora predvsem upoštevati poenoten način zagotavljanja kakovosti izdelkov in klasifikacije ter certificiranje, določeno z evropskimi standardi.

Za varstvo pred požarom so na posameznih področjih pomembni še naslednji akti Evropske skupnosti:

- Council Regulation (EEC) No. 3529/86 on protection of the Community's forests against fire,
- Council Regulation (EEC) No. 1614/89 amending Regulation (EEC) No. 3529/86 on protection of the Community's forests against fire,
- Council Directive 89/391/EEC on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers,
- Council Directive 89/654/EEC, Concerning the minimum safety and health requirements for the workplace (first individual directive within the meaning of Article 16 (1) of Directive 89/391/EEC),
- Council Directive 82/501/EEC on the major-accident hazards of certain industrial activities,
- Council Directive 87/216/EEC amending Directive 82/501/EEC on the major-accident hazards of certain industrial activities,
- Council Directive 88/610/EEC amending Directive 82/501/EEC on the major-accident hazards of certain industrial activities,
- Council Directive 88/379/EEC on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States relating to the classification, packaging and labelling of dangerous preparations,
- Commission Directive 90/492/EEC adapting to technical progress for the second time Council Directive 88/379/EEC on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States relating to the classification, packaging and labelling of dangerous preparations,
- Council Recommendation 86/666/EEC on fire safety in existing hotels.

2. NEMČIJA

V Nemčiji je varstvo pred požarom urejeno na zvezni in na deželni ravni. Država pokriva s svojimi predpisi varstvo ljudi in sosedove imovine v vseh objektih, varstvo okolja (zrak, voda, naravno okolje) ter varstvo ljudi v industrijskih in drugih obratih. Zavarovalnicam pa je prepuščeno varstvo predelovalnih in skladiščnih objektov. Zakoni, predpisi in standardi so zelo natančni, obsežni in popolni, vendar je njihova uporaba ob pomoči razlage sorazmerno enostavna.

V gradbenih predpisih sta natančno urejena organizacija izvajanja in nadzor nad predpisanimi ukrepi. Natančno so določeni tudi potrebni požarnovarnostni ukrepi za objekte vseh namenov. Zaradi takega sistema je uporaba inženirskih metod pri reševanju posameznih problemov možna le za

posamezne podobnosti. Novi dosežki se ne morejo uveljaviti, dokler niso uvedeni v predpise.

Pomembno vlogo ima tudi gasilstvo, ki je v tej državi izredno številčno in dobro organizirano, in požarne zavarovalnice. V nekaterih zveznih enotah je požarno zavarovanje objektov obvezno.

Inšpekcijski nadzor opravlja požarna inšpekcija v okviru upravnih organov, gasilskih enot in poslovnih združenj. Poleg inšpekcijskega nadzora obstaja zelo močan nadzor požarnih zavarovalnic in strokovnih združenj.

3. ŠVICA

Osnovne naloge preventivne požarne varnosti so določene v Verordnung III zum Bundesgesetz die Arbeit in Industrie, Gewerbe und Handel (Arbeitsgesetz vom 13. 3. 1964). Natančneje pa so opredeljeni v predpisih kantonalne policije (Kantonaler Feuerpolizeivorschriften), ki pa se precej razlikujejo po posameznih kantonih.

Sistem preventivne požarne varnosti pokriva področje splošnih ukrepov za preprečevanje požarov, ukrepov v gradbeništvu in ukrepov pri ravnanju s požarno ali eksplozijsko nevarnimi snovmi.

Združenje kantonalnih požarnih zavarovalnic (VKF) je skupna organizacija požarnih zavarovalnic in kantonalnih oblasti, pristojna za varstvo pred požarom, in je neke vrste koordinacija pri uveljavljanju varstva pred požarom za celotno Švico. Zavarovalnice imajo velik vpliv na celotni sistem požarnega varstva. V nekaterih kantonih je požarno zavarovanje obvezno.

Za predpise in standarde je značilno, da niso tako natančni in obsejni kot nemški. Od udeležencev sistema požarnega varstva se zato zahteva določeno znanje. Pri projektiranju objektov se dovoljuje vključevanje požarnega tveganja. V veliki meri upoštevajo tudi gasilstvo, ki je v tej državi izredno številčno in dobro organizirano.

Požarni inšpektorat je del gradbenega inšpektorata. V 19 kantonih je vezan na požarne zavarovalnice, v preostalih pa na gasilski inšpektorat.

4. ANGLIJA

Temeljna vprašanja varstva pred požarom v angleškem pravem sistemu obravnava več aktov:

- The Fire Precautions Act, 1971 (as amended by the Fire Safety and Safety of Places of Sport Act, 1987), ki določa pogoje in sredstva za zagotavljanje požarne varnosti ljudi (predvsem način postavitve evakuacijskih poti, njihovo ustrezno konstrukcijo idr.).
- The Building Act, 1984 določa, da je obvezno treba pridobiti soglasje lokalnega organa. Določa tudi vse možne načine evakuacijskih poti, ki jih mora imeti posamezen objekt glede na način uporabe. Tehnične rešitve pri graditvi objektov in nadzora nad njimi so urejeni z Building Regulations, 1985.
- Housing Act, 1985 obravnava požarno varnost hiš z več kot enim gospodinjstvom in Home Safety Act, 1961.
- The Fire Precautions (Hotels & Boarding Houses) Order, 1972, ter drugi akti, ki urejajo požarno varnost v objektih, kjer se zbira večje število ljudi (npr. The Cinemas Act, 1985),
- The Factories Act, 1961 in na podlagi tega akta izdane odredbe urejajo požarno varnost v tovarnah. Požarno varnost na delu med drugim ureja tudi Health and Safety at Work etc. Act, 1974.
- Angleška zakonodaja daje posebni poudarek požarni varnosti živali, ki je urejena v The Pet Animals Act, 1951, the Animal Boardings Establishment Act, 1963 the Zoo Licensing Act, 1981 in drugi.

Požarna varnost je v pristojnosti lokalnih organov. Pri varstvu pred požarom sodelujejo zavarovalnice, državne in zasebne strokovne službe, gospodarska in strokovna združenja.

Predpisi so ohlapni, razumljivi in dopuščajo inženirski pristop

pri projektiranju objektov. Država in lokalna skupnost zagotavljata zaščito življenja ljudi in živali, zaščito premoženja pa urejajo zavarovalnice s svojimi internimi predpisi in politiko zavarovalnih premij.

V Angliji imajo zelo dobro razvit sistem izobraževanja s področja varstva pred požarom, več zasebnih ustanov, ki se ukvarjajo s certificiranjem in preizkušanjem izdelkov in opreme, pa tudi zelo veliko strokovnih združenj s področja varstva pred požarom.

V. POGLAVITNE REŠITVE

Predlagani zakon naj bi uredil organiziranost, načrtovanje, izvajanje, nadzor in financiranje varstva pred požarom.

V splošnih določbah naj bi opredeljeval dejavnosti varstva pred požarom, pojme in njihovo razlago ter načela. Predlagani zakon določa dejavnost, ki jo opravljajo operativne gasilske enote kot obvezno javno službo. Predlagani zakon nadalje dopušča možnost, da se z zakonom ali odlokom lokalne skupnosti določijo dejavnosti varstva pred požarom, ki se opravljajo kot neobvezne javne službe.

Glavni cilj dejavnosti in ukrepov varstva pred požarom naj bi bil varovanje ljudi, premoženja, okolja in živali pred požarom in eksplozijo. Ta cilj pa se lahko doseže le ob upoštevanju preventivnih ukrepov, ki zagotavljajo celovit sistem varstva pred požarom.

Ker je potrebno zagotoviti, da se bo na državni ravni dolgoročno načrtovalo varstvo pred požarom tako pasivno kot aktivno, in ker je nujno, da začnemo sodelovati pri temeljnih in aplikativnih raziskavah na tem področju tudi z drugimi državami, naj bi Državni zbor na predlog Vlade Republike Slovenije sprejel nacionalni program varstva pred požarom. Tovrstni programi se lahko sprejemajo tudi na lokalni ravni.

Uresničevanje nacionalnega programa se bo zagotovilo z načrti varstva pred požarom, ki se bodo sprejeli tako na državni kot na lokalni ravni.

Predlagani zakon naj bi z določbami o izobraževanju in usposabljanju omogočil, da bi bili s temeljnimi znanji s tega področja seznanjeni zaposleni na delovnem mestu, prebivalci ter udeleženci vzgojnoizobraževalnega procesa. Predlagatelj predlaga dolžnost delodajalca, da vse zaposlene ustrezno seznani z nevarnostmi in specifičnostmi dela ali delovnega mesta ter da jih ustrezno usposobi.

Predlagani zakon naj bi v skladu z evropskimi smernicami bolj celovito, kot je to urejeno z veljavno zakonodajo, uredil načrtovanje preventivnih požarnovarnostnih ukrepov, s katerimi se lahko prepreči nastanek požara. Gre za področja, ki so v veljavni zakonodaji sicer delno že urejena v predpisih, ki urejajo prostorsko in urbanistično planiranje, gradbeništvu, požarno nevarne snovi in dela, promet ter naravno okolje. Predlagani zakon bi v razmerju do naštetih predpisov imel vlogo krovnega zakona o varstvu pred požarom. Določeval bo minimum preventivne požarne varnosti. Izvedba zastavljene sistema bo omogočila, da se bodo z ustreznim uresničevanjem predpisov in načrtovanjem predpisanih požarnovarnostnih ukrepov ustvarile razmere, ki bodo zagotavljale večjo zaščito življenja ljudi in živali ter premoženja.

Za preventivne in operativne potrebe varstva pred požarom naj bi se vzpostavil enotni informacijski sistem, ki na posameznih ravneh že deluje, treba pa ga je poenotiti. V okviru tega sistema naj bi se vodile določene evidence ter zbirali podatki, pomembni za požarno statistiko.

Zakon naj bi določal tudi dolžnosti delodajalcev, lastnikov in uporabnikov poslovnih in stanovanjskih objektov, da imajo požarni red, možnost, da lokalne skupnosti glede na specifične razmere predpišejo posebne ukrepe, ter dolžnost priprave požarnega načrta za bolj ogrožene objekte in objekte, v katerih se zbira več ljudi.

Zakon naj bi določil, da morajo sredstva, naprave in oprema

aktivne in pasivne požarne zaščite ustrezati veljavnim standardom in predpisom oziroma biti ustrezno preizkušena. Urejal bo tudi nadzor nad kakovostjo in delovanjem že vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite. Omenjena sredstva in naprave morajo biti tehnično brezhibne, da ne bodo ob požaru zatajile.

Z zakonom naj bi se pri ministru, pristojnem za varstvo pred požarom (Varianta: pri Vladi Republike Slovenije) ustanovil Svet za varstvo pred požarom kot strokovo in posvetovalno telo. Naloga Sveta naj bi bila predvsem dajanje mnenj, pobud in stališč o varstvu pred požarom.

Upravne, razvojne, strokovne in tehnične naloge varstva pred požarom naj bi opravljala Republiška uprava za zaščito in reševanje.

Inšpekcijske naloge na področju požarnega varstva pa naj bi opravljali Republiški inšpektorat za požarno varnost in požarne inšpekcije v upravnih okrajih. Predlagani zakon predvsem določa razmejitve pristojnosti med Republiškim inšpektoratom za požarno varnost in požarno inšpekcijo v upravnih okrajih ter druge posebnosti požarne inšpekcije, ki ne bodo urejene v zakonu o upravi.

Zakon predvideva, da naj bi se varstvo pred požarom financiralo iz proračuna Republike Slovenije za zadeve nacionalnega pomena ter iz proračuna lokalnih skupnosti za zadeve lokalnega pomena. Zadeve varstva pred požarom, naj bi se financirale tudi iz sredstev požarne takse, ki jo naj bi vplačevali zavarovalnice od vsote požarnih premij. Taksa naj bi bila prihodek proračuna Republike Slovenije. Tako zbrana sredstva naj bi se strogo namensko uporabljala za delno financiranje operativnih gasilskih enot, raziskave na področju varstva pred požarom ter izobraževanje in usposabljanje na področju varstva pred požarom.

Kazenske ter prehodne in končne določbe zakona bodo oblikovane v fazi osnutka zakona.

V prehodnih določbah zakona bo treba ustrezno rešiti delovne naloge na tistih področjih, ki še niso normativno urejene ali pa so predpisi in standardi neustrezni. Določiti bo treba tudi roke za pripravo podzakonskih predpisov.

VI. FINANČNE IN DRUGE POSLEDICE

Uveljavitev tega zakona ne bo zahtevala dodatnih finančnih sredstev, saj se je že zdaj iz proračuna Republike Slovenije financiralo delovanje dela sistema varstva pred požarom.

TEZE ZA ZAKON o varstvu pred požarom

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. teza (namen zakona)

(1) Ta zakon ureja sistem varstva pred požarom v Republiki Sloveniji.

(2) Sistem varstva pred požarom obsega organizacijo, načrtovanje, izvajanje, nadzor ter financiranje dejavnosti in ukrepov varstva pred požarom.

2. teza (dejavnosti varstva pred požarom)

(1) Dejavnosti varstva pred požarom lahko opravljajo fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje dejavnosti, določene s predpisi.

(2) Dejavnosti varstva pred požarom po tem zakonu so raziskovanje, izobraževanje in usposabljanje, načrtovanje požarnovarnostnih ukrepov, nadziranje, požarno zavarovanje, gasilstvo, tehnični nadzor vgrajenih sistemov požarne zaščite, dimnikarstvo, požarno varovanje premoženja in druge.

3. teza (javna služba)

(1) Zakon določa dejavnost, ki jo opravljajo operativne gasilske enote kot obvezno (varianta: »obvezna« se črta) javno službo.

(2) Zakon, oziroma odlok lokalne skupnosti, določa dejavnosti varstva pred požarom, ki se opravljajo kot neobvezne javne službe.

(3) Naloge, organizacijo in status gasilskih organizacij ureja poseben zakon.

4. teza (cilji varstva pred požarom)

(1) Cilj dejavnosti in ukrepov varstva pred požarom je varovanje ljudi, premoženja, okolja in živali pred požarom in eksplozijo.

(2) Za uresničevanje ciljev iz prejšnjega odstavka je treba zagotoviti:

1. upoštevanje preventivnih požarnovarnostnih ukrepov;
2. pravočasno odkrivanje, obveščanje, omejitev širjenja in učinkovito gašenje požara;
3. varen umik ljudi in živali s požarno ogroženega območja;
4. preprečevanje in zmanjševanje škodljivih posledic požara in eksplozije za ljudi, živali in okolje;
5. vzpostavitev ekonomskih razmerij med predpisanimi preventivnimi požarnovarnostnimi ukrepi in pričakovano požarno škodo.

5. teza (pojmi in njihova razlaga)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Požar je proces hitrega gorenja, ki se nenadzorovano širi v prostoru in času. Za požar je značilno sproščanje toplote skupaj z dimom, strupenimi plini in plameni. Posledica zelo hitrega gorenja je lahko eksplozija.

2. Eksplozija je zelo hitra reakcija oksidacije ali razpada, ki ima za posledico povišanje temperature ali tlaka oziroma obeh hkrati.

3. Požarna ogroženost je potencialna nevarnost za izgubo življenja ali poškodbe oziroma materialno škodo ob požaru.

4. Požarno tveganje je verjetnost, da bo prišlo do požara, ki bo povzročil človeške žrtve ali poškodbe oziroma materialno škodo.

5. Stopnja požarne varnosti je stopnja zaščite ljudi, živali in premoženja ob požaru. Posamezni požarnovarnostni ukrepi zagotavljajo različno stopnjo požarne varnosti. S tem zakonom zahtevani požarnovarnostni ukrepi zagotavljajo predvsem varnost ljudi, zaščito premoženja sosedov in preprečujejo nastanek večjih požarov. Ti ukrepi hkrati zagotavljajo tudi določeno stopnjo zaščite lastnikovega premoženja.

6. Požarnovarnostni ukrepi so vsi gradbeni, tehnološki, tehnični in organizacijski ukrepi, ki omogočajo zmanjševanje požarnega tveganja in zagotavljajo določeno stopnjo požarne varnosti za ljudi in premoženje. Delijo se na preventivne in aktivne požarnovarnostne ukrepe.

7. Preventivni požarnovarnostni ukrepi so vsi preventivni gradbeni, tehnološki, tehnični in organizacijski ukrepi, ki zmanjšujejo možnost za nastanek požara, ob njegovem nastanku pa zagotavljajo varno evakuacijo ljudi in premoženja ter preprečujejo njegovo širjenje.

8. Aktivni požarnovarnostni ukrepi so vsi tehnični in organizacijski ukrepi, ki so namenjeni za gašenje požara. V to skupino ukrepov spadajo sistemi, naprave, oprema in postopki, ki imajo funkcijo odkrivanja požara, gašenja požara ter odvajanje toplote in dimnih plinov.

9. Evakuacija je urejeno gibanje ljudi na varno mesto ob požaru.

10. Naravno okolje je sestava življenjskih prostorov in naravnih življenjskih združb (ekosistemov), ki se kaže kot krajina. Zgrajeni objekti in naprave niso sestavina naravnega okolja.

11. Objekt je vsaka struktura, ki je zgrajena ali je rezultat gradbenih del in je pritrjena na tla. Ta izraz pokriva zgradbe in nizke gradnje. Nanaša se na celotno zgradbo in vključuje konstrukcijske ter nekonstrukcijske elemente.

12. Poseg je vsako trajno ali začasno dejanje, ki lahko vpliva na požarno varnost.

13. Metode požarnega inženirstva so postopki za oceno požarne varnosti s pomočjo računskih metod, ki upoštevajo obnašanje prizvodov ter vpliv preventivnih in aktivnih požarnovarnostnih ukrepov na potek požara.

14. Elaborat je strokovna projektna obdelava nekega problema izdelan v samostojni obliki v skladu s predpisi, standardi in normativi in je kot tak v določenih primerih samostojno dodan gradbeni tehnični dokumentaciji.

15. Sistem aktivne požarne zaščite obsega vse sisteme in opremo, ki so vgrajeni, in so namenjeni za zmanjševanje nevarnosti za ljudi in premoženje ter za odkrivanje in gašenje požara, odstranjevanja dima in vročih plinov.

16. Sredstva, naprave in oprema za pasivno in aktivno požarno zaščito so vsa sredstva, naprave in oprema, ki se uporabljajo za preprečevanje in gašenje požara.

17. Požarno nevarne snovi so gorljive trdne snovi, gorljive tekočine in gorljivi plini.

18. Ravnanje s požarno nevarnimi snovmi so vsa dela s temi snovmi.

19. Požarno nevarna dela in opravila so vsa dela, pri katerih je zaradi uporabe požarno nevarnih snovi ali narave dela povečana nevarnost nastanka požara.

20. Požarno nevarne naprave so vse naprave, ki lahko zaradi uporabe požarno nevarnih snovi ali zaradi svojega delovanja pomenijo povečano nevarnost nastanka požara.

6. teza (načelo celovitosti)

(1) Republika Slovenija (varianta: v nadaljnjem besedilu »država«) in lokalne skupnosti zagotavljajo celovit sistem varstva pred požarom z načrtovanjem, sprejemanjem predpisov, izvajanjem ukrepov, nadzorom, politiko financiranja in drugimi ukrepi.

7. teza (načelo zaščite življenja in zdravja ljudi in živali)

(1) Osnovni namen predpisanih in izvedenih ukrepov varstva pred požarom je zagotavljanje zaščite življenja in zdravja ljudi in živali.

8. teza (načelo zaščite sosedovega premoženja)

(1) Predpisani in izvedeni ukrepi varstva pred požarom morajo preprečevati širjenje požara na sosedovo premoženje.

9. teza (načelo odgovornosti)

(1) Vsaka fizična in pravna oseba je v skladu z zakonodajno kazensko in odškodninsko odgovorna za neizvajanje požarnovarnostnih ukrepov in za posledice, ki zaradi tega nastanejo.

10. teza (načelo preventive)

(1) Požarnovarnostni ukrepi morajo biti načrtovani in izvedeni tako, da se čim bolj prepreči nastanek požara v poselitvenem in naravnem okolju, ob požaru pa omeji njegovo širjenje.

11. teza (načelo spodbujanja)

(1) Republika Slovenija in lokalne skupnosti so dolžne spodbujati razvoj požarno nenevarnih tehnologij in tistih posegov v prostor, ki zmanjšujejo ali preprečujejo nastanek požarov.

12. teza (načelo javnosti)

(1) Javnost ima pravico biti obveščena o dejavnostih in drugih zadevah varstva pred požarom. Podatki o stanju in spremembah ter o postopkih in dejavnostih državnih organov ter organov lokalne skupnosti v zvezi z varstvom pred požarom so javni.

(2) Organi iz prejšnjega odstavka obveščajo javnost in dajejo podatke zainteresiranim posameznikom in organizacijam ter ustanovam na način, določen s tem zakonom ali z drugimi predpisi.

13. teza (načelo varstva pravic)

(1) Vsakdo ima pravico do varstva pred požarom.

II. PROGRAMIRANJE IN RAZISKOVANJE VARSTVA PRED POŽAROM

1. Programiranje

14. teza (priprava nacionalnega programa varstva pred požarom)

(1) Nacionalni program varstva pred požarom sprejme Državni zbor na predlog Vlade Republike Slovenije.

(2) Nacionalni program varstva pred požarom vsebuje cilje, usmeritev in strategijo varstva pred požarom za obdobje najmanj petih let (varianta: za obdobje 10 let).

(3) Nacionalni program varstva pred požarom pripravi ter spremlja njegovo uresničevanje ministrstvo, pristojno za varstvo pred požarom, v sodelovanju z drugimi ministrstvi.

15. teza (vsebina nacionalnega programa)

(1) Nacionalni program varstva pred požarom vsebuje:

1. analizo stanja varstva pred požarom;
2. oceno ogroženosti pred požarom;
3. zasnovo dolgoročnega razvoja varstva pred požarom;
4. cilje, prednostne naloge in način uresničitve ciljev z določitvijo potrebnih sredstev;
5. oceno pričakovanih stroškov in koristi.

16. teza
(programi lokalne skupnosti)

(1) Lokalne skupnosti lahko sprejmejo za dejavnosti, zadeve in ukrepe varstva pred požarom lokalnega pomena svoje programe varstva pred požarom, ki ne smejo biti v nasprotju z nacionalnim programom varstva pred požarom.

Varianta: ta teza se črta.

17. teza
(načrti varstva pred požarom)

(1) Vlada Republike Slovenije v letnem načrtu varstva pred požarom določi naloge za uresničevanje nacionalnega programa varstva pred požarom.

(2) Načrt varstva pred požarom lokalne skupnosti ne sme biti v nasprotju z nacionalnim programom in državnim načrtom varstva pred požarom.

Varianta: ta teza se črta.

2. Raziskovanje

18. teza
(raziskovanje in projekti varstva pred požarom)

(1) Temeljne in aplikativne raziskave ter razvojni projekti varstva pred požarom so sestavina nacionalnega raziskovalnega programa.

(2) Ministrstvo, pristojno za varstvo pred požarom, sodeluje pri odločanju o raziskovalnih in razvojnih projektih za uresničevanje nacionalnega raziskovalnega programa varstva pred požarom, tako da:

1. predlaga tematske razpise s področja varstva pred požarom;
2. sodeluje pri ocenjevanju raziskovalnih in razvojnih projektov varstva pred požarom;
3. financira ali sofinancira raziskovalne in razvojne projekte varstva pred požarom.

(3) Ministrstvo, pristojno za varstvo pred požarom, samostojno izbira in financira raziskave in razvojne projekte, ki so posebnega pomena za varstvo pred požarom.

III. IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE ZA VARSTVO PRED POŽAROM

1. Izobraževanje

19. teza
(izobraževanje)

(1) Med izobraževanjem v osnovnem, srednjem in visokem šolstvu se posredujejo potrebne vsebine s področja varstva pred požarom.

2. Usposabljanje

20. teza
(usposabljanje zaposlenih za varstvo pred požarom)

(1) Delodajalec mora poskrbeti, da je vsak delavec poučen o varstvu pred požarom:

1. ob nastopu dela;
2. ob premestitvi na drugo delo;
3. ob uvajanju ali spremembah delovne opreme;
4. ob uvajanju nove tehnologije.

(2) Pri usposabljanju se mora:

1. upoštevati nove ali spremenjene požarne nevarnosti;
2. upoštevati posebnosti delovnega mesta;
3. zagotoviti občasno ponavljanje.

(3) Zahteve iz prvega odstavka te teze veljajo tudi za zunanje izvajalce in delavce, ki delajo po pogodbi o delu.

(4) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, predpiše način, vrste in periodičnost usposabljanja.

(5) Usposabljanje lahko opravljajo fizične ali pravne osebe, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določi minister, pristojen za varstvo pred požarom.

21. teza
(usposabljanje prebivalstva)

(1) Prebivalci se usposabljujejo za varstvo pred požarom z neobveznimi oblikami izobraževanja.

IV. NAČRTOVANJE IN IZVEDBA POŽARNOVARNOSTNIH UKREPOV

22. teza
(prostorsko in urbanistično planiranje)

(1) Pri načrtovanju in izvedbi prostorskih in urbanističnih aktov se morajo v požarnovarnostnih ukrepih upoštevati tudi požarna tveganja, ki so povezana s povečano možnostjo nastanka požara v poselitvenem okolju zaradi uporabe požarno nevarnih snovi in tehnoloških postopkov ter širjenja požara med posameznimi poselitvenimi območji.

(2) Pri načrtovanju novih poselitvenih območij se morajo za zmanjšanje požarnega tveganja pri novih ali obstoječih industrijskih območjih upoštevati:

1. ustrezni varni umiki ljudi in živali;
2. ustrezni odmiki objektov, da ne pride do požara na sosednjem objektu oziroma zemljišču ali objektu oziroma zemljišču sosedu;
3. ustrezni gradbeni in tehnični ukrepi;
4. ustrezna izbira tehnološkega procesa.

(3) Pri načrtovanju in izvedbi prostorskih in urbanističnih aktov se mora zagotoviti zadostna oskrba z vodo za gašenje, možnost zunanjšega gašenja in reševanja ter dovozne poti za intervencijska vozila in naprave.

23. teza
(graditev objektov)

(1) Pri graditvi objektov in izdelavi naprav, napeljav in postrojev ter drugih izdelkov se morajo upoštevati požarnovarnostni ukrepi.

(2) Požarnovarnostni ukrepi se morajo uresničevati pri vseh fazah projektiranja in gradnje objektov, rekonstrukcijah in spremembah namembnosti obstoječih objektov ter pri njihovem vzdrževanju.

(3) Požarnovarnostni ukrepi morajo poleg ukrepov iz prejšnjega odstavka:

1. zagotavljati varen umik ljudi in živali;
2. zagotavljati pravočasno odkrivanje požara;
3. zmanjševati možnost za nastanek požara;
4. omejevati širjenje ognja in dima ob požaru;
5. zagotavljati učinkovito in varno gašenje požara ter reševanje v objektu.

(4) Naprave, napeljave, postroji in drugi izdelki, elementi ter sklopi nosilnih konstrukcij objektov morajo biti izdelani tako, da zagotavljajo požarno varnost v skladu s prejšnjim odstavkom te teze.

24. teza
(ravanje s požarno nevarnimi snovmi ter požarno nevarna dela, opravila in naprave)

(1) Pri ravnanju s požarno nevarnimi snovmi, pri požarno nevarnih delih in opravilih ter pri požarno nevarnih napravah, se morajo upoštevati potrebni požarnovarnostni ukrepi.

(2) Požarnovarnostni ukrepi iz prejšnjega odstavka morajo:

1. zmanjšati možnost za nastanek požara;
2. zagotoviti učinkovito in varno reševanje ljudi, živali in premoženja ob požaru;
3. zmanjšati škodo ob požaru.

25. teza (promet)

(1) Pri prevozu ljudi, živali in blaga v cestnem, železniškem, ladijskem in letalskem prometu se morajo upoštevati požarnovarnostni ukrepi.

(2) Prometna sredstva morajo biti izdelana tako, da je zagotovljena varnost ljudi in živali ob nastanku požara.

(3) Pri prevozu požarno nevarnih snovi se morajo upoštevati tudi zahteve iz prejšnje teze tega zakona.

26. teza (naravno okolje)

(1) Pri načrtovanju in izvajanju opravil v naravnem okolju se morajo upoštevati požarnovarnostni ukrepi, s katerimi se zmanjšuje možnost za nastanek požara, zlasti pri uporabi odprtega ognja in drugih požarno nevarnih opravilih v naravnem okolju.

(2) Pri izvajanju ukrepov za preprečevanje nastanka požara v naravnem okolju morajo sodelovati lastniki in uporabniki ogroženih območij.

27. teza (merila za načrtovanje)

(1) Pri načrtovanju požarnovarnostnih ukrepov je treba upoštevati:

1. vrsto posega in namembnost objekta, naprave ali sredstva;
2. stopnjo požarne ogroženosti in tveganja;
3. stopnjo požarne varnosti, predpisane s tem zakonom.

(2) Stopnja požarne ogroženosti in tveganja iz 2. točke prejšnjega odstavka zajema tiste dejavnike, ki vplivajo na verjetnost nastanka in razširitve požara ter s tem na verjetnost ogroženosti življenja in zdravja ljudi, živali ter premoženja.

28. teza (uporaba metod požarnega inženirstva)

(1) Metode požarnega inženirstva se uporabljajo za načrtovanje požarnovarnostnih ukrepov:

1. če posamezno področje ni normativno urejeno ali če ni standardov;
2. če se želi s tehničnimi in ekonomsko primernejšimi ukrepi ter rešitvami, doseči s tem zakonom zahtevana ali višja stopnja požarne varnosti.

29. teza (študija požarne varnosti)

(1) Za načrtovanje požarnovarnostnih ukrepov se izdelata študija požarne varnosti, ki mora vsebovati:

1. opis načrtovanega posega;
2. oceno požarne ogroženosti in tveganja;
3. oceno in opis ustreznosti načrtovanih požarnovarnostnih ukrepov in stopnje požarne varnosti.

(2) Študije požarne varnosti lahko izdelujejo pravne in fizične osebe, ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

(3) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, predpiše:

1. posege, za katere je obvezna izdelava študije požarne varnosti;
2. vsebino in metodologijo izdelave študije požarne varnosti;
3. pogoje za pridobitev in odvzem pooblastila za izdelavo študije požarne varnosti.

30. teza (normativna ureditev)

(1) Pristojni ministri morajo s predpisi s svojega delovnega področja urediti izvajanje nalog iz 22., 23., 24., 25. in 26. teze tega zakona.

V. POŽARNO ZAVAROVANJE

31. teza (požarno zavarovanje)

(1) Požarno zavarovanje, ki ga izvajajo zavarovalnice, je sestavni del sistema varstva pred požarom.

(2) Zavarovalnice morajo v pogojih požarnega zavarovanja določiti najmanj enako požarno varnost, kot jo določa ta zakon.

Varianta: ta teza se črta.

VI. INFORMACIJSKI SISTEM VARSTVA PRED POŽAROM

1. Informacijski sistem

32. teza (namen in nosilec)

(1) Za potrebe varstva pred požarom ministrstvo, pristojno za varstvo pred požarom, zagotovi vzpostavitev in vzdrževanje informacijskega sistema, ki vsebuje evidence s podatki:

1. o požarih in eksplozijah;
2. o organizacijah in delavcih, ki se ukvarjajo z varstvom pred požarom;
3. o objektih in napravah s področja varstva pred požarom;
4. o stanju tehnike na področju varstva pred požarom;
5. o sredstvih in stroških varstva pred požarom;
6. o predpisih in standardih s področja varstva pred požarom.

(2) Državni organi, druge pravne osebe oziroma delodajalci vodijo evidence o:

1. požarih in eksplozijah;
2. izvajanju usposabljanja zaposlenih na področju varstva pred požarom pri njih;
3. o stanju svojih objektov in naprav s področja varstva pred požarom.

(3) Državni organi, druge pravne osebe oziroma delodajalci so dolžni poročati o dogodkih, povezanih s požari.

(4) Natančnejšo vsebino, izvajalce, metodologijo zbiranja in obdelave ter izmenjavo podatkov predpiše minister, pristojen za varstvo pred požarom.

33. teza (zbirke podatkov)

(1) V zbirkah podatkov iz 2. točke drugega odstavka in 2. točke tretjega odstavka prejšnje teze se zbirajo naslednji osebni podatki:

- ime in priimek;
- datum in kraj rojstva;
- stalno aličasno prebivališče;
- poklic;
- izobrazba;
- vrsta, način in periodičnost usposabljanja na področju varstva pred požarom.

(2) V zbirki podatkov iz 1. točke drugega odstavka prejšnje teze se zbirajo naslednji osebni podatki:

ime in priimek;
datum in kraj rojstva;
stalno ali začasno prebivališče.

Osebnih podatki, določeni v tej tezi, se pridobivajo neposredno od posameznikov, o katerih se vodijo evidence, ali pa pridobijo iz že obstoječih zbirk podatkov ter se shranjujejo in uporabljajo le toliko časa, kot je to potrebno za doseg omenjenega, za katerega so bili zbrani.

Osebnih podatke, določene v tej tezi, smejo uporabljati:

delodajalec in oseba, pooblaščen za varstvo pred požarom za izvajanje preventivnih požarnovarnostnih ukrepov; požarni inšpektorji za opravljanje svojih nalog; državni organi, kadar je tako določeno z zakonom.

34. teza (požarna statistika)

Ministrstvo, pristojno za varstvo pred požarom, predlaga inšpektorju ali organizaciji, pristojni za statistiko, predlog statističnih raziskovanj za potrebe zbiranja podatkov o varstvu pred požarom, ki se izvajajo ob rednih statističnih raziskovanjih pomembnih za državo.

35. teza (poročila o stanju varstva pred požarom)

Minister, pristojen za varstvo pred požarom, najmanj enkrat letno poroča Vladi Republike Slovenije o stanju varstva pred požarom.

UKREPI VARSTVA PRED POŽAROM

Požarni red

36. teza (požarni red)

Delodajalci, lastniki in uporabniki poslovnih in stanovanjskih objektov morajo imeti požarni red, v katerem uredijo:

organizacijo varstva pred požarom; požarnovarnostne ukrepe, ki jih zahtevajo delovne in druge razmere; način usposabljanja.

Del požarnega reda, ki določa organizacijo in požarnovarnostne ukrepe iz 1. in 2. točke prejšnjega odstavka, mora biti razvešan na vidnem mestu.

Ukrep lokalne skupnosti

37. teza (ukrepi lokalne skupnosti)

Lokalna skupnost lahko glede na geografske, vremenske, statistične ali druge razmere predpiše ali uveljavi posebne ukrepe za varstvo naravnega oziroma človekovega bivalnega okolja pred požarom ter razglasi povečano požarno ogroženost v naravnem okolju na svojem območju.

Požarni načrt

38. teza (požarni načrt)

Za požarno bolj ogrožene objekte in za objekte, v katerih deluje več ljudi, je treba izdelati požarni načrt.

Minister, pristojen za varstvo pred požarom, določa ukrepe, za katere je obvezna izdelava požarnih načrtov za varstvo pred požarom in vsebino načrta.

4. Pooblaščen oseba

39. teza (pooblaščen oseba)

(1) Delodajalec je odgovoren za varstvo pred požarom.

(2) Delodajalec lahko pooblasti osebo, ki mu je odgovorna za izvajanje požarnovarnostnih ukrepov. Kot odgovorno osebo lahko delodajalec pooblasti tudi osebo, ki ni zaposlena pri njem.

(3) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, predpiše organiziranost varstva pred požarom in strokovno usposobljenost osebe, ki se jo lahko pooblasti za izvajanje požarnovarnostnih ukrepov.

5. Sredstva in naprave za varstvo pred požarom

40. teza (sredstva, naprave in oprema za varstvo pred požarom)

(1) Sredstva, naprave in oprema aktivne in pasivne požarne zaščite morajo ustrezati veljavnim standardom ali biti ustrezno preizkušene.

(2) Sredstvo in naprava mora imeti oznako ali priložen dokument, iz katerega je razvidno, da ustreza standardu oziroma je ustrezno preizkušeno.

(3) Neustrezno ali nepreizkušeno sredstvo ali naprava se ne sme uvoziti, dajati v promet ali nabavljati.

(4) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, ali drug z zakonom pooblaščen organ izdaja podjetjem, zavodom ali drugim organizacijam pooblastila za preizkušanje sredstev, naprav in opreme aktivne in pasivne požarne zaščite.

41. teza (pripravljenost sredstev in naprav)

(1) Delodajalci, lastniki in uporabniki poslovnih in stanovanjskih objektov morajo imeti za primer požara v pripravljenosti sredstva in naprave za varstvo pred požarom v skladu s požarnim redom.

(2) Uporabniki sredstev in naprav za varstvo pred požarom morajo te vzdrževati v skladu s tehničnimi predpisi in navodili proizvajalcev.

(3) Servisiranje ročnih in prevoznih gasilnih aparatov lahko opravljajo pooblaščen fizične in pravne osebe, ki izpolnjujejo predpisane pogoje in imajo pooblastilo pristojnega organa.

(4) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, predpiše minimalne tehnične in druge pogoje za servisiranje ročnih in prevoznih gasilnih aparatov ter pogoje za pridobitev in odvzem pooblastila za servisiranje.

6. Požarna straža

42. teza (požarna straža)

(1) Ob veliki nevarnosti, da izbruhne požar mora požarno stražo organizirati:

1. kdor pretaka večje količine (varianta: besedilo glasi »količina nad 5 m³«) lahko vnetljivih snovi in gorljivih plinov;
2. kdor vari, uporablja odprt plamen ali orodje, ki pri uporabi proizvaja iskre, v prostoru, ki ni posebej prilagojen za ta opravila;
3. priveditelj javnega shoda ali prireditve, na kateri je nevarnost, da izbruhne požar ali pride do eksplozije;
4. lokalna skupnost, ko je razglašena povečana nevarnost požarov v naravnem okolju.

(2) Požarno stražo opravljajo gasilci.

(3) Požarno stražo lahko v primeru iz 1. in 2. točke prvega odstavka te teze opravljajo tudi za gašenje usposobljene osebe.

7. Tehnični nadzor vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite

43. teza (tehnični nadzor)

(1) Lastnik ali uporabnik objekta si mora pred pričetkom uporabe vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite pridobiti potrdilo o brezhibnosti delovanja sistema.

(2) Potrdilo iz prejšnjega odstavka izda fizična ali pravna oseba, ki jo pooblasti minister, pristojen za varstvo pred požarom.

(3) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, predpiše pogoje, ki jih more izpolnjevati fizična ali pravna oseba za pridobitev ali odvzem pooblastila za izdajanje potrdil o brezhibnosti delovanja sistema.

44. teza (požarno varovanje premoženja)

(1) Fizične in pravne osebe, ki opravljajo požarno varovanje premoženja, morajo izpolnjevati predpisane pogoje in imeti pooblastilo pristojnega organa.

(2) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, predpiše pogoje za pridobitev in odvzem pooblastila iz prejšnjega odstavka.

8. Zapovedi in prepovedi

45. teza (opozorila prebivalstvu)

(1) Ministrstvo, pristojno za varstvo pred požarom v sodelovanju z drugimi ministrstvi, organi lokalne skupnosti, gasilske organizacije ter drugi pristojni organi in organizacije dajejo, ob velikih požarih in v času povečane požarne ogroženosti v naravnem okolju opozorila, napotila ali prepovedi prebivalstvu.

(2) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, lahko proglašuje povečano požarno ogroženost v naravnem okolju.

46. teza (opozorila proizvajalcev)

(1) Proizvajalec ali prodajalec ne sme dati v prodajo surovine, polizdelka ali izdelka, če ti niso ustrezno opremljeni z oznako o požarni ali eksplozijski nevarnosti v skladu s predpisi ter navodilom za ravnanje z njimi.

(2) Določba prejšnjega odstavka velja tudi za ravnanje z embalažo po uporabi.

47. teza (obveznost prijave)

(1) Kdor opazi, da grozi neposredna nevarnost, da izbruhne požar ali nastane eksplozija, oziroma kdor opazi požar, mora požar pogasiti oziroma nevarnost odstraniti, če to lahko stori brez nevarnosti zase in za druge.

(2) Če sam tega ne more storiti, mora takoj obvestiti najbližnjo operativno gasilsko enoto, policijsko postajo ali center za obveščanje. Pri tem mu mora pomagati vsak, ki razpolaga s sredstvom za zveze ali prevoznim sredstvom.

VIII. SVET ZA VARSTVO PRED POŽAROM

48. teza (vloga in položaj)

(1) Pri ministrstvu, pristojnem za varstvo pred požarom, ustanovi kot strokovno in posvetovalno telo Svet za varstvo pred požarom, ki ima devet članov.

(2) Člane Sveta na predlog ministra, pristojnega za varstvo pred požarom, imenuje Vlada Republike Slovenije.

Varianta te teze: Pri Vladi Republike Slovenije se ustanovi strokovno in posvetovalno telo Svet za varstvo pred požarom, ki ima devet članov.

49. člen (naloge Sveta za varstvo pred požarom)

(1) Svet za varstvo pred požarom obravnava, sprejema in usklajuje, daje mnenja in pobude zlasti:

1. o stanju varstva pred požarom;
2. o strategiji nacionalne politike varstva pred požarom in usklajenosti z mednarodnimi usmeritvami;
3. o izdelavi in uresničevanju nacionalnega programa varstva pred požarom.

IX. PRIZNANJA IN NAGRADE

50. teza (priznanja in nagrade)

(1) Na področju varstva pred požarom se podeljujejo priznanja in nagrade za:

1. prispevke organizacij in posameznikov;
2. hrabra dejanja pri gašenju požarov in reševanju;
3. tehnološke rešitve in iznajdbe;
4. dosežke pri izobraževanju in organiziranju;
5. raziskovalne in razvojne projekte;
6. druge pomembne dosežke na tem področju.

(2) Pogoje, postopek izbire, način podeljevanja in vrsto priznanj določi minister, pristojen za varstvo pred požarom.

Varianta: ta teza se črta.

X. UPRAVNA ORGANIZIRANOST VARSTVA PRED POŽAROM

1. Republiška uprava za zaščito in reševanje

51. teza (razvojne, strokovne in tehnične naloge)

(1) Republiška uprava za zaščito in reševanje opravlja:

1. razvojne in strokovnetehnične naloge na področju varstva pred požarom;
2. naloge povezane z organizacijo, načrtovanjem in razvojem javnih služb za varstvo pred požarom;
3. naloge v zvezi s financiranjem dejavnosti in zadev varstva pred požarom;
4. naloge v zvezi z nacionalnim programom, izgradnjo in gospo darjenjem z objekti ali napravami, potrebnimi za opremljanje dejavnosti in zadev varstva pred požarom državnega pomena.

52. teza (upravnoteritorialna organizacija)

(1) Upravne naloge iz področja varstva pred požarom posamezno območje opravljajo v skladu z zakonom upravniki.

**53. teza
(požarna inšpekcija)**

Inšpekcijske naloge na področju varstva pred požarom pripravljajo Republiški inšpektorat za požarno varnost in požarne inšpekcije v upravnih okrajih.

**54. teza
(soglasja)**

Republiški inšpektorat za požarno varnost (varianta: Republiška uprava za zaščito in reševanje) daje soglasja lokalnim, državnim, občinskim, gradbenim in uporabnim dovoljenjem za:

- objekte kemijske industrije;
- objekte industrije predelave umetnih snovi organskega izvora;
- objekte industrije predelave nafte in plinov;
- objekte tekstilne, lesne in papirne industrije;
- elektroenergetske objekte moči nad 10 MVA ali napetostnega nivoja 110 kV;
- javne pokrite prostore, ki lahko sprejmejo več kot 2000 ljudi;
- metališke in luške objekte;
- objekte, ki uporabljajo ali skladiščijo jedrsko gorivo ali radioaktivne snovi;
- skladišča eksplozivnih snovi, razen prenosnih skladišč; plinarnarne;
- skladišča nevarnih snovi v rezervoarjih nad 100 m³ (za tekočine) ali nad 30 m³ (za pline);
- objekte posebnega pomena za obrambo;
- objekte ministrstva za notranje zadeve;
- objekte blagovnih rezerv države;
- objekte, v katerih delajo ali prebivajo osebe, ki prestajajo kazensko ali vzgojno popravilni ukrep;
- magistralne, razdelilne in priključne plinovode in naftovode;
- železniške in cestne objekte regionalnega in višjega reda;
- telekomunikacijske objekte;
- objekte bolnišnic in zdravilišč, ki imajo več kot 200 postelj;
- gostinsko hotelske objekte, ki imajo več kot 500 postelj.

Požarna inšpekcija v upravnih okrajih (varianta: »Upravni okraj pristojen za varstvo pred požarom«) daje soglasja osnutkom prostorskih izvedbenih načrtov, lokacijskim, gradbenim in uporabnim dovoljenjem za posege iz 22. in 23. člena tega zakona, razen k objektom iz prvega odstavka te teze.

**55. teza
(inšpekcijski nadzor)**

Republiški inšpektorat za požarno varnost nadzoruje:

- objekte industrije predelave nafte in plinov;
- objekte industrije eksplozivnih snovi;
- objekte industrije predelave vnetljivih tekočin;
- metališke in luške objekte;
- magistralne plinovode in naftovode;
- elektrarne nad 100 MW skupne moči;
- skladišča eksplozivnih snovi;
- skladišča distributerjev tekočih gorljivih ali strupenih plinov s kapaciteto rezervoarja nad 30 m³;
- skladišča distributerjev tekočih gorljivih ali strupenih plinov v posodah s skupno kapaciteto nad 5000 kg;
- objekte, v katerih delajo ali prebivajo osebe, ki prestajajo kazensko ali vzgojno popravilni ukrep;
- objekte posebnega pomena za obrambo;
- objekte ministrstva za notranje zadeve.

Požarna inšpekcija v upravnih okrajih nadzoruje objekte, ki niso naštet v prejšnjem odstavku.

**56. teza
(naloge požarne inšpekcije)**

Republiški inšpektorat za požarno varnost:

1. nadzira delovanje poklicnih operativnih gasilskih enot;
2. nadzira delo požarnih inšpekcij v upravnih okrajih;
3. nadzira zakonitost dela pooblaščenih organizacij in posameznikov, ki opravljajo strokovne naloge varstva pred požarom;
4. nadzira delo in nudi pomoč pri vodenju evidenc in zbiranju statističnih podatkov o požarih in eksplozijah;
5. sodeluje pri pripravljanju predpisov s področja varstva pred požarom;
6. spremlja in proučuje stanje varstva pred požarom in s tem v zvezi pripravlja poročila in informacije;
7. vodi evidence s svojega delovnega področja;
8. sodeluje z drugimi državnimi organi, drugimi inšpekcijami, podjetji, zavodi in organizacijami, katerih dejavnost je povezana z varstvom pred požarom;
9. nadzira izvajanje in uspešnost usposabljanja zaposlenih v objektih iz prvega odstavka 55. teze tega zakona;
10. daje obvestila in tehnične nasvete o izvajanju predpisov varstva pred požarom.

(2) Požarna inšpekcija v upravnih okrajih:

1. nadzira delovanje prostovoljnih operativnih gasilskih enot;
2. nadzira uresničevanje določb predpisov o gozdovih v zvezi s preprečevanjem nastanka požara in gašenja gozdnih požarov;
3. nadzira izvajanje in uspešnost usposabljanja zaposlenih v objektih iz drugega odstavka 55. teze tega zakona;
4. druge naloge v skladu z odločitvami Republiškega inšpektorata za požarno varnost.

**57. teza
(požarni inšpektorji)**

(1) Požarni inšpektor mora imeti visoko izobrazbo ustrezne tehnične smeri in strokovni izpit.

(2) Program in postopek opravljanja strokovnega izpita predpiše minister, pristojen za varstvo pred požarom.

**58. teza
(strokovna dela inšpekcijskega nadzora)**

(1) Posamezna strokovna inšpekcijska opravila lahko opravlja član operativne gasilske enote, ki ima najmanj višjo izobrazbo tehnične smeri.

(2) Osebo iz prejšnjega odstavka te teze pooblasti glavni požarni inšpektor.

(3) Pri opravljanju posameznih strokovnih inšpekcijskih opravil se pooblaščen osebe izkazujejo s pisnim pooblastilom glavnega požarnega inšpektorja.

(4) Pooblaščen oseba mora o opravljenih inšpekcijskih opravilih poročati pristojni inšpekciji za požarno varnost.

**59. teza
(sodelovanje z drugimi inšpekcijami)**

(1) Če organ požarne inšpekcije pri inšpekciji ugotovi kršitev predpisov iz pristojnosti druge inšpekcije, jo o tem takoj obvesti.

(2) Če organ požarne inšpekcije ugotovi kršitev predpisov, ki se tičejo tudi pristojnosti druge inšpekcije, izda odločbo, ko dobi njeno soglasje.

**60. teza
(pravice in dolžnosti)**

(1) Požarni inšpektorji oziroma pooblaščen osebe iz 58. teze tega zakona imajo pri opravljanju inšpekcijskih opravil v skladu z zakonom pravico:

1. vstopiti v poslovne in obratovalne prostore oziroma v druge prostore, v katerih je kurilna naprava, skladišče goriva, dimnikov ali prezračevalna naprava;

2. pregledati objekte, naprave in materiale ter tehnično ali drugo dokumentacijo, ki se nanaša na varnost objekta in njego vih naprav pred požarom ali na dolžnost zaposlenih pri izvrševanju predpisov o varstvu pred požarom;
3. zbirati obvestila, po potrebi pa tudi zaslišati delavce, ki so odgovorni za izvajanje požarnovarnostnih ukrepov;
4. sodelovati s policijo in kriminalistično službo pri ugotavljanju vzrokov večjih požarov.

61. teza
(odredbe požarnega inšpektorja)

(1) Za uresničevanje ukrepov za varnost ljudi, objektov ali tehnološkega procesa pred požarom lahko požarni inšpektor odredi:

1. da se preuredi, premesti ali odstrani objekt, instalacija, stroj, kurilna naprava, dimni odvod in druga naprava ali objekt;
2. da se pregradi ali kako drugače preuredi objekt;
3. da se nabavi oziroma zagotovi potrebno gasilsko orodje, oprema, naprave in sredstva za gašenje ter drugo reševalno orodje;
4. da se postavi požarno stražo;
5. da se sprejme požarni red;
6. da se odpravijo pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti pri izvajanju predpisov o varstvu pred požarom;
7. da se ukrene vse potrebno za zavarovanje ljudi, živali in premoženja pred požarom.

62. teza
(prepovedi)

(1) Če obstaja nevarnost za nastanek požara ali eksplozije in je zaradi tega ogroženo življenje ter zdravja ljudi in njihovo premoženje, in če z drugimi ukrepi ni mogoče odpraviti nevarnosti, lahko požarni inšpektor začasno omeji ali prepove:

1. obratovanje objekta ali naprave;
2. uporabo nevarne snovi, tehnološkega postopka ali izdelka;
3. opravljanje posamezne dejavnosti in opravil.

63. teza
(odločba in pritožba)

(1) Požarni inšpektor odredi izvršitev predpisanih ukrepov, omejitev in prepovedi iz 60. in 61. teze z odločbo v upravnem postopku. S to odločbo določi tudi rok za izvršitev ter rok, v katerem je treba poročati o izvršitvi odločbe.

(2) O pritožbi zoper odločbo prve stopnje, ki jo izda požarna inšpekcija v upravnem okraju, odloča na drugi stopnji Republiški inšpektorat za požarno varnost.

(3) O pritožbi zoper odločbo prve stopnje, ki jo izda Republiški inšpektorat za požarno varnost, odloča na drugi stopnji minister, pristojen za varstvo pred požarom.

(4) Pritožbo zoper odločbo prve stopnje je treba vložiti najpozneje v 8 dneh od dneva vročitve.

(5) Pritožba zoper odločbo o ukrepih prve stopnje oziroma pritožba zoper sklep o dovolitvi izvršbe take odločbe, ne zadržata izvršbe odločbe oziroma sklepa.

XI. FINANCIRANJE VARSTVA PRED POŽAROM

64. teza
(viri financiranja)

(1) Varstvo pred požarom se financira iz:

1. proračuna Republike Slovenije;
2. proračunov lokalnih skupnosti;
3. prostovoljnih prispevkov pravnih in fizičnih oseb;
4. drugih virov.

65. teza
(proračunska sredstva)

(1) Iz proračuna Republika Slovenija se zagotavljajo sredstva za:

1. upravne, strokovne, nadzorne in informacijske naloge na področju varstva pred požarom;
2. posebne oblike izobraževanja za varstvo pred požarom in gasilstvo;
3. znanstveno-raziskovalno delo na področju varstva pred požarom;
4. dejavnosti varstva pred požarom, kadar jih v javnem interesu zagotavlja Republika Slovenija;
5. sofinanciranje opreme, usposabljanja in delovanja operativnih gasilskih enot regijskega pomena.

(2) Sredstva iz prejšnjega odstavka se zagotavljajo na področju letnega programa, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije.

66. teza
(požarna taksa)

(1) Zavarovalnice vplačujejo požarno takso od vsote požarnih premij.

(2) Višino takse, roke in način plačevanja določi Vlada Republike Slovenije.

(3) Taksa je prihodek proračuna Republike Slovenije.

67. teza
(uporaba sredstev požarne takse)

(1) Sredstva požarne takse se namenijo za:

1. delno financiranje obvezne (varinata: »obvezne« se uporabljajo za lokalne javne službe, ki jo opravljajo operativne gasilске enote);
2. raziskave na področju varstva pred požarom;
3. izobraževanje in usposabljanje na področju varstva pred požarom.

XII. KAZENSKÉ DOLOČBE

Kazenske določbe bodo pripravljene v osnutku zakona.

XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Prehodne določbe bodo pripravljene v osnutku zakona.

Predlog za izdajo zakona o GASILSTVU – EPA 148 (ESA 719)

Vlada Republike Slovenije je na 22. seji 24/9-1992 določila besedilo:

– PREDLOGA ZA IZDAJO ZAKONA O GASILSTVU S TEZAMI,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem na podlagi prve alineje 215. člena, 266., 267. in drugega odstavka 274. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 69. člena poslovnika Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije, ki ga

uporablja Vlada Republike Slovenije in na podlagi 220. in 221. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije določila, da bodo kar njeni predstavniki pri delu skupščinskih delovnih teles sodelovali:

– Janez JANŠA, član Vlade Republike Slovenije in minister za obrambo,

– Miran BOGATAJ, namestnik ministra za obrambo.

– BOJAN UŠENIČNIK, direktor Republiške uprave za zaščito in reševanje.

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA o gasilstvu

I. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA IZDAJO ZAKONA

Gasilstvo ureja zakon o varstvu pred požarom (Uradni list SRS, št. 2/76 in št. 15/84), zakon o obrambi in zaščiti (Uradni list RS, št. 15/91) in zakon o notranjih zadevah (Uradni list SRS, št. 28/80, 38/88, 27/89, 8/90 in RS, št. 19/91, 4/92) ter na njihovi podlagi izdani izvršilni predpisi:

– pravilnik o najnižjem številu gasilcev, ki jih mora imeti gasilska enota, minimalni tehnični opremi gasilske enote in osebni ter skupni zaščitni opremi gasilcev (Uradni list SRS, št. 25/78),

– pravilnik o strokovnih izpitih požarnih inšpektorjev in poklic njih gasilcev (Uradni list SRS, št. 13/77),

– odlok o oznakah poklicnih gasilcev (Uradni list RS, št. 32/92).

Ob pripravi predloga za izdajo zakona se je predlagatelj pri vprašanju, ali pripraviti zakon o varstvu pred požarom, ki bi urejal tudi gasilstvo, kot je to urejeno v veljavnem zakonu, ali pa vsako področje urediti v samostojnem zakonu, odločil za samostojen zakon o gasilstvu iz naslednjih razlogov:

– vse evropske zakonodaje imajo požarno varnost urejeno v enem in gasilstvo v posebnem zakonu;

– dosedanja ureditev je temeljila na vzhodnoevropski zakonodaji, za katero je bilo značilno, da je bilo požarno varstvo enačeno z gasilstvom;

– v Sloveniji je bilo gasilstvo vse do leta 1971 urejeno v samostojnem zakonu.

Veljavna zakonodaja določa varstvo pred požarom kot dejavnost posebnega družbenega pomena. Veljavni zakon ločuje med operativnim delom, ki ga opravljajo gasilske organizacije in preventivnim delom, ki ga poleg gasilskih organizacij opravljajo vsi družbeni subjekti.

Po veljavnem zakonu so gasilske organizacije poklicne in prostovoljne gasilske enote ter gasilska društva in njihove zveze. Gasilsko enoto morajo imeti tudi tista podjetja, ki izdelujejo skladiščijsko ali uporabljajo večje količine vnetljivih tekočin, eksplozivnih snovi ipd. Gasilska društva in gasilske zveze se ustanavljajo in opravljajo svoje delo v skladu s predpisi o družtvih. V skladu z zakonom o varstvu pred požarom so gasilske zveze in njihova društva družbene organizacije in lahko pridobivajo določene pravice na sredstvih in ta sredstva lahko pridobivajo. Poklicne gasilske enote se v skladu z zakonom o obrambi in zaščiti organizirajo po predpisih o zavodih. V skladu s tem zakonom opravljajo operativne enote gasilske organizacije poleg gašenja požarov tudi druge splošne reševalne naloge (pomagajo pri reševanju ljudi in premoženja ob potresu ali drugih naravnih nesrečah ipd.). Izobraževanje poklicnih gasilcev v skladu z zakonom o notra-

nih zadevah poteka na poklicni gasilski šoli pri izobraževalnem centru organov za notranje zadeve.

Pred spremembo zakona o varstvu pred požarom, ki je bila posledica sprejetja ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev IX do LXXXIX k ustavi SRS (Uradni list SRS, št. 32/89) so se za eno ali več občin ustanovile samoupravne interesne skupnosti. Z omenjeno spremembo je varstvo pred požarom prešlo na pristojne občinske in republiške upravne organe oziroma na njihove izvršne svete, s čimer je financiranje gasilstva prešlo na občinsko raven.

Obstoječa ureditev ne ustreza novi ureditvi države niti spremembam v sistemu zaščite in reševanja, zato je potrebno to področje na novo urediti.

Predlagani zakon naj bi opredelil status prostovoljnega in poklicnega gasilstva kot lokalno javno službo (razen operativnih gasilskih enot, ki jih morajo v skladu z zakonom ustanoviti podjetja in druge pravne osebe), ki opravlja naloge gašenja požara ter druge naloge varstva pred požarom, zaščite in reševanja ljudi in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah, ter status, pravice in dolžnosti poklicnih ter prostovoljnih gasilcev, izobraževanje gasilcev, gasilske zveze, obveznosti in dolžnosti ob intervencijah ter vzpostavil sodoben in učinkovit sistem financiranja.

II. NAČELA, NA KATERIH TEMELJI ZAKON

Predlagani zakon bo temeljil na naslednjih načelih:

– gasilstvo je obvezna lokalna javna služba, katere trajno in nemoteno delovanje poleg lokalne skupnosti zagotavlja država;

– operativne gasilske enote (poklicne, prostovoljne in v podjetjih) so dolžne medsebojno sodelovati, si pomagati in usklajevati interese;

– pri intervencijah je temeljno merilo zaščita življenja in zdravja ljudi, živali ter premoženja;

– vodja intervencije sme ob požaru ali drugi nesreči, ko ni mogoče drugače zavarovati ljudi in premoženja, omejiti svobodo gibanja, pravico do nedotakljivosti stanovanja ter pravico do uživanja lastnine.

III. CILJI, KI SE ŽELIJO DOSEČI S PREDLAGANIM ZAKONOM

Cilji, ki se želijo doseči s predlaganim zakonom, so:

– vzpostaviti status gasilstva kot lokalne javne službe z ustavnim navkljanjem javnih zavodov in podeljevanjem koncesij gasilskim društvom;

– urediti sistem izobraževanja in usposabljanja ter zagotoviti delovanje gasilske šole;

- določiti naloge in obveznosti Gasilske zveze Slovenije, ki jih bo opravljala na podlagi koncesijske pogodbe;
- vzpostaviti učinkovit sistem financiranja.

IV. PRIMERJALNOPRAVNI PREGLED UREDITVE GASILSTVA

Predlagatelj je primerjal in pri pripravi predlaganega zakona upošteval zakonodajne rešitve na področju gasilstva v Angliji, Avstriji, Franciji, Nemčiji in Švici. V Evropski skupnosti je urejanje gasilstva prepuščeno posameznim državam in ga evropska zakonodaja posebej ne ureja.

ANGLIJA

V Angliji sta gasilstvo in požarna preventiva urejena na nacionalni ravni z zakonom o gasilski službi (Fire Services Act, 1947), ki uvaja požarno oblast (fire authority), opredeljen pa je tudi minimum od katerega lokalne oblasti ne morejo odstopti. Na državni ravni se sprejmejo usmeritve za enoten razvoj gasilske službe.

Naloga požarne oblasti je zagotavljanje možnosti za gašenje z ustrezno opremljeno gasilsko enoto (ki pokriva območje ene lokalne skupnosti), z usposabljanjem pripadnikov gasilskih enot, z ustrezno organizacijo obveščanja in alarmiranja gasilskih enot idr.

Zakonodaja dopušča različne organizacijske oblike gasilstva, pri čemer pa v primerjavi z drugimi evropskimi državami klasičnega prostovoljnega gasilstva ne pozna. Državljeni so namreč za sodelovanje pri gašenju (kot gasilci) plačani.

Ker je Anglija v sedemdesetih letih ukinila civilno zaščito, so večino nalog reševanja in pomoči prevzele gasilske enote.

AVSTRIJA

V Avstriji je pravna ureditev gasilstva prepuščena deželam. Skupna značilnost vseh deželnih ureditev je ohranjanje tako imenovanega požarnopolicijskega reda, ki je veljal tudi v Sloveniji vse do leta 1933. V teh redih je opredeljeno gasilstvo kot občinska služba. Občina ustanovi, opremi ter skrbi za stalno pripravljenost gasilskih enot.

Predlagatelj je pri pripravi predlaganega zakona upošteval predvsem ureditev v deželi Koroški (Gesetz vom 7. juni 1990 über das Feuerwehrgesetz in Kaernten (Kaerntner Feuerwehrgesetz)), ki opredeljuje štiri organizacijske oblike gasilstva, to je prostovoljno, poklicno, dolžnostno ter industrijsko. Lokalne gasilske organizacije (prostovoljne, poklicne, dolžnostne ter industrijske) se združujejo v deželno gasilsko zvezo, ki je ustanova javnega prava. Njene naloge so predvsem usklajevanje gasilstva in nadzor nad pooblastili gasilstva, pod posebnimi pogoji pa tudi postavljanje vodij gašenja. Deželno gasilsko zvezo zastopa komandant, ki ima namestnika. Okrajni komandanti opravljajo naloge za okraj.

Gasilstvo financira občina, na deželni ravni pa se zbirajo sredstva za nabavo posebne opreme in opreme za deficitarna področja.

Zakonsko je urejeno tudi usposabljanje gasilcev v deželnih gasilskih šolah, ki poleg šolanja preizkušajo tudi posebno gasilsko opremo.

FRANCIJA

V Franciji urejajo gasilstvo poleg temeljnega zakona (Decret/ Loi 12 novembre 1938: Codification de l'organisation communale, intercommunale et departementale. Obligation pour les communes de prévoir les dépenses relatives aux services de defence contre l'incendie) tudi področni zakoni.

Gasilstvo je organizirano na državni ravni, dežele in občine. Za varstvo pred požarom je odgovoren župan občine. Poleg klasičnih vrst gasilstva poznajo v Franciji tudi vojaške gasilce, ki so predvsem v večjih vojaških pristaniščih (Marseille, Lyon).

Gasilstvo je sestavni del civilne zaščite in tudi njen najbolj številčen del.

NEMČIJA

Po ustavi Zvezne republike Nemčije je urejanje gasilstva, varstva pred nesrečami in reševalnih služb v deželni pristojnosti. Predlagatelj je pri pripravi predlaganega zakona upošteval predvsem ureditev v deželi Baden-Württemberg (Feuerwehrgesetz in der Fassung vom 8. 5. 1989).

Gasilstvo je javna služba občine brez lastne pravne osebnosti, ki opravlja naloge varstva pred požarom in pomoči ob drugih izjemnih razmerah. Vsaka občina mora ustanoviti, opremiti in vzdrževati gasilsko organizacijo. Sredstva za financiranje gasilstva zbira občina s pomočjo požarnega davka. Storitve gasilskih organizacij so brezplačne razen v primerih, ki jih določa zakon (povzročitev požara namenoma ali iz velike malomarnosti, odgovornost prevoznika nevarnih snovi ipd.). Kot v večini evropskih držav se gasilske organizacije v občini pojavljajo kot prostovoljno, dolžnostno in poklicno gasilstvo ter kot obratno in industrijsko, ki pa je zasebno. Gasilske organizacije poleg nalog gašenja požarov opravljajo tudi druge splošne reševalne naloge. Razen občinskega gasilstva se to lahko organizira na okrajni ravni. Država financira deželne gasilske šole. Delovanje gasilstva nadzirajo okrožni direktor, predsednik vlade in notranji minister.

Zakon določa tudi dolžnosti prebivalstva ter omejitve določenih pravic (svobode gibanja, nedotakljivost stanovanja in lastnine).

ŠVICA

Zakonska ureditev gasilstva v Švici je z zvezno ustavo prepuščena kantonalni ureditvi. Razlike pri ureditvi po posameznih kantonih so majhne. Imajo podobne vrste gasilskih organizacij kot v Nemčiji. Kot drugod gasilstvo poleg gašenja požarov aktivno sodeluje in pomagajo pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč (pri eksplozijah, poplavih, potresih idr.). Gasilstvo financira občina (sredstva zbere s posebnim davkom in prispevkom požarnih zavarovalnic). Švica nima gasilskih šol. Gasilci pridobijo osnovno izobrazbo v enotah, dopolnilno usposabljanje pa organizira kanton.

Posebno pozornost je predlagatelj namenil tudi dosedanjim organizacijam gasilstva v primerjavi z organizacijo v Kraljevini Jugoslaviji in v Avstro-Ogrski. Zgodovinski pregled nam pokaže, da sta se pravna ureditev in strokovna izvedba vezali na ureditev gasilstva v nemško govorečih deželah. Ta tradicionalna navezanost je ostala do danes.

V. POGLAVITNE REŠITVE

Predlagani zakon naj bi urejal naloge, organizacijo in status gasilstva.

Gasilstvo naj bi bilo obvezna lokalna javna služba, katere trajno in nemoteno delovanje naj bi zagotavljale lokalne skupnosti (občine in širše lokalne skupnosti) in država. Lokalno javno službo v gasilstvu naj bi izvajale poklicne in prostovoljne operativne gasilske enote. Predlagani zakon onemogoča opravljanje operativnih nalog gasilstva kot pridobitne dejavnosti. Lokalna skupnost naj bi organizacijo varstva pred požarom določila z načrtom varstva pred požarom, ki mora biti v skladu z merili za organiziranje in opremljanje operativnih gasilskih enot.

Vlada Republike Slovenije naj bi določila operativne gasilske enote za opravljanje nalog zaščite in reševanja, ki so regijskega pomena ter jih za ta namen tudi delno financirala.

Predlagani zakon predvideva, da naj bi poklicno operativno gasilsko enoto ustanovila lokalna skupnost. Poklicna operativna gasilska enota naj bi se organizirala po predpisih o zavodih v skladu z merili za organiziranje in opremljanje operativnih gasilskih enot.

Poklicni gasilec bi moral po predlaganem zakonu poleg

šnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja izpolnjevati posebne pogoje, ki naj bi zagotavljali, da bodo operativne enote opravljale resnično strokovno usposobljene ter zdravno in psihofizično sposobne osebe. Kandidat za poklicno gasilca bo moral po sklenitvi delovnega razmerja v roku enega leta uspešno zaključiti šolanje v gasilski šoli in opraviti predpisan strokovni izpit. V primeru, da predpisanih pogojev ne izpolni, mu delovno razmerje preneha.

Gasilci, ki vodijo operativno delo morajo poleg splošnih pogojev imeti najmanj VI. stopnjo tehniške izobrazbe in predpisan strokovni izpit.

Predlagani zakon naj bi določal posebne pogoje za stavko gasilcev, in sicer, da bi morali v času stavke zagotovo pripravljeno delo gasilcev, v primeru požara oziroma druge nesreče, pa bi morali stavko prekiniti.

Priloge posebnih delavnih razmer naj bi se gasilcem štela delovna doba s povečanjem.

Prostovoljne operativne gasilske enote naj bi se v skladu s predlaganim zakonom oblikovale v gasilskih društvih. V okviru prostovoljne operativne gasilske enote se s skladu s predlaganim zakonom organiziranje in opremljanje operativnih gasilskih enot lahko oblikuje poklicno jedro. Prostovoljne operativne gasilske enote opravljajo javno službo na področju gasilstva, izpolnjujejo pogoje, ki jih določa predlagani zakon (ima 15 prostovoljnih gasilcev, ki so ustrezno strokovno usposobljeni za opravljanje potrebne gasilske zaščitne in reševalne opreme), in če jim ni mogoče, naj bi lokalna skupnost podeli koncesijo. Medsebojno razmerje med koncedentom in koncesionarjem naj bi bilo urejeno s pogodbo o koncesiji. Prostovoljnemu gasilcu naj bi bilo dovoljeno sodelovati pri intervenciji ali med usposabljanjem pripadalo nadomestilo plače oziroma izgubljenega zaslužka in zavarovanje predpisih o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju za primer poškodbe pri delu.

Predlagani zakon določa obveznost, da naj bi podjetja, zavodi in druge organizacije, ki opravljajo v zakonu taksativno naštetih dejavnosti, ustanovile operativno gasilsko enoto.

Uveljavitev in usposabljanje s področja gasilstva naj bi bilo pri ministrstvu, pristojnem za varstvo pred požarom, ustanovljena gasilska šola. V njenem okviru naj bi se tudi preizkušala in odobrajala strokovna mnenja o ustreznosti gasilske zaščitne in reševalne opreme.

Predlagani zakon dopušča možnost združevanja gasilskih organizacij v gasilske zveze. Poveljnik gasilske zveze je član gasilskega štaba za civilno zaščito. Gasilska zveza Slovenije naj bi v skladu s tem zakonom in na podlagi koncesijske pogodbe, ki naj bi jo sklenila z ministrstvom, pristojnim za varstvo pred požarom, opravljala določene naloge.

Operativne gasilske enote naj bi si ob večjih požarih ali drugih nesrečah medsebojno pomagale. Ta pomoč vključuje tudi pomoč sosednjim državam v primeru, da za takšno pomoč zaprosijo in obratno.

Predlagani zakon naj bi nadalje urejal dolžnosti in pooblastila vodje intervencije, ki lahko omeji določene z ustavo zagotovljene pravice državljanov (svoboda gibanja, pravico do nedotakljivosti stanovanja, pravico do uživanja lastnine), vendar le v taksativno naštetih primerih. Vodja intervencije naj bi bil poveljnik najvišje kategorizirane operativne gasilske enote.

V skladu s pravicami in dolžnostmi vodje intervencije naj bi predlagani zakon urejal obveznosti lastnikov oziroma uporabnikov zemljišč, stavb in drugih objektov, da dopustijo izvajanje ukrepov, ki jih odredi vodja intervencije.

Predlagani zakon naj bi določal, da stroške intervencije krije lokalna skupnost, razen kadar je bil požar povzročen iz velike malomarnosti ali namenoma oziroma v drugih taksativno naštetih primerih, ko mora te stroške kriti povzročitelj.

Glede na to, da je gasilstvo lokalna javna služba, nosi glavno breme financiranja lokalna skupnost, ki je zadolžena za organiziranje, opremljanje in delovanje gasilstva. V skladu z zakonom pa naj bi se za financiranje gasilstva zagotavljala sredstva tudi iz proračuna države, in drugih sredstev.

Predlagani zakon naj bi v prehodnih določbah določil, da premoženje in nepremično premoženje gasilskih društev ter premoženje pridobljeno do uveljavitve tega zakona iz proračunskih sredstev občin in države ter sredstev samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo pred požarom, postane last gasilskih društev, pri čemer gasilsko društvo ne bi moglo brez poprejšnjega soglasja občine odtujiti gasilske zaščitne in reševalne opreme ter objektov namenjenih za opravljanje nalog gasilstva, razen če koncesijska pogodba ne določa drugače.

Ostale prehodne in kazenske določbe bodo izdelane v fazi osnutka zakona.

VI. FINANČNE IN DRUGE POSLEDICE

Uveljavitev tega zakona ne bo zahtevala dodatnih finančnih sredstev, saj je že sedaj Republika Slovenija iz proračuna delno financirala dejavnosti Gasilske zveze Slovenije, raziskovanje in opremljanje teritorialnih gasilskih enot.

Za uveljavitev predlaganega zakona bo potrebno pripraviti predvidene izvršilne predpise.

SEZNAM POGOJEV ZA ZAKON o gasilstvu

OPLOŠNE DOLOČBE

1. teza (namen zakona)

Zakon ureja naloge, organizacijo in status gasilstva.

2. teza (definicija gasilstva)

Gasilstvo je obvezna lokalna javna služba, katere trajno in neprekinjeno opravljanje zagotavljajo lokalne skupnosti in država.

Definicija: črta se »obvezno«.

3. teza (naloge gasilstva)

(1) Gasilske organizacije opravljajo naloge gašenja in reševanja ob požarih ter druge naloge varstva pred požarom, naloge zaščite in reševanja ljudi in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah ter določene storitve. Opravljanje storitev ne sme onemogočati opravljanja temeljnih nalog gasilskih organizacij.

(2) Operativnih nalog gasilstva ni mogoče opravljati kot pridobitne dejavnosti.

Varianta: drugi odstavek se črta.

4. teza (omejitve pravic)

(1) Vodja intervencije sme ob požaru ali drugi nesreči, ki ni mogoče drugače zavarovati ljudi in premoženja, v skladu s tem zakonom, začasno omejiti:

- svobodo gibanja;
- pravico do nedotakljivosti stanovanja;
- pravico do uživanja lastnine.

5. teza (pojmi in njihova razlaga)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Gasilec je oseba, ki poklicno ali prostovoljno opravlja operativne naloge gasilstva in je psihofizično in zdravstveno sposobna ter strokovno usposobljena za opravljanje nalog gasilstva.
2. Operativne naloge gasilstva po tem zakonu so gašenje in reševanje ob požarih, zaščita in reševanje oseb in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah, tehnična in druga pomoč ob požarih, tehničnih in tehnoloških nesrečah, ogroženosti zaradi nevarnih snovi ter druge splošne reševalne naloge.
3. Pojem intervencija obsega izvajanje operativnih nalog gasilstva.
4. Operativni gasilski načrt je načrt, ki ureja organizacijo, delovanje, obveščanje in alarmiranje operativnih gasilskih enot in je sestavni del načrta varstva pred požarom.
5. Sistem obveščanja in alarmiranja obsega opazovanje, obveščanje in alarmiranje gasilstva.
6. Operativna gasilska enota je poklicna ali prostovoljna enota, ki opravlja operativne naloge gasilstva in izpolnjuje druge pogoje, določene z zakonom.
7. Gasilske organizacije so vse operativne gasilske enote.
8. Gasilska zaščitna oprema je oprema za osebno in skupinsko zaščito gasilcev pri gašenju in reševanju.
9. Gasilska reševalna oprema je vsako orodje, naprava ali sredstvo, ki je izdelano ali pridobljeno z namenom, da se uporablja za gašenje in reševanje.

II. NOSILCI IN NALOGE

6. teza (naloge lokalne skupnosti)

(1) Lokalna skupnost v skladu s svojimi pristojnostmi zagotavlja organiziranost, opremljanje in delovanje gasilstva.

(2) Na podlagi načrta varstva pred požarom lokalna skupnost zagotavlja sredstva za:

1. gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter sredstva za opazovanje, obveščanje in alarmiranje;
2. vzdrževanje in obnavljanje sredstev in opreme;
3. izobraževanje in dopolnilno usposabljanje pripadnikov operativnih gasilskih enot;
4. gradnjo in vzdrževanje objektov in prostorov za delovanje gasilstva;
5. povračilo škode, ki so jo imeli gasilci pri opravljanju nalog gasilstva.

(3) Lokalna skupnost zagotavlja opravljanje nalog gasilstva z ustanavljanjem javnih zavodov ali z dajanjem koncesij.

(4) Če v naselju, več naseljih ali v lokalni skupnosti ni gasilske operativne enote, lokalna skupnost za opravljanje nalog gasilstva ustanovi ustrezno enoto civilne zaščite.

Variantni dodatek k prvemu odstavku te teze:
»Naloge iz te teze so lokalne zadeve.«

7. teza (naloge širših samoupravnih lokalnih skupnosti)

(1) Na širšo samoupravno lokalno skupnost se lahko prenese opravljanje nalog gasilstva, ki so pomembne za varstvo pred požarom in drugimi nevarnostmi, predvsem pa:

1. nakup, vzdrževanje in hrambo gasilsko zaščitne in reševalne opreme za zahtevnejše intervencije, velike požare in druge velike nesreče;
2. opravljanje drugih nalog.

8. teza (naloge države)

(1) Država na področju gasilstva:

1. ustanovi in zagotovi delovanje gasilske šole za izobraževanje in usposabljanje kadrov v gasilstvu;
2. zagotovi del sredstev za usposabljanje, opremljanje, razvoj in delovanje operativnih gasilskih enot za opravljanje nalog zaščite in reševanja, ki so regijskega pomena;
3. zagotavlja znanstvenoraziskovalno dejavnost na področju gasilstva, razvijanje gasilske zaščitne in reševalne opreme;
4. zagotavlja pogoje za delovanje Gasilske zveze Slovenije;
5. zagotavlja skladen razvoj gasilstva;
6. zagotavlja osnovno delovanje sistema obveščanja in alarmiranja na območju regij.

(2) Vlada Republike Slovenije :

1. predpiše uniformo, čine in oznake poklicnih in prostovoljnih gasilcev;
2. določi operativne gasilske enote za opravljanje nalog zaščite in reševanja, ki so regijskega pomena.

(3) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, predpiše minimalno tehnično, osebno in skupinsko opremo gasilskih enot.

III. OPERATIVNE GASILSKE ENOTE

9. teza (vrste gasilstva)

(1) Operativne gasilske enote so poklicne ali prostovoljne.

(2) Operativne gasilske enote so organizirane kot:

1. poklicne operativne gasilske enote;
2. prostovoljne operativne gasilske enote v gasilskih društvih;
3. operativne gasilske enote v podjetjih, zavodih in drugih organizacijah.

10. teza (osnovna merila)

(1) Osnovna merila za organiziranje in opremljanje operativnih gasilskih enot so:

- a) za naselja:
 - število prebivalcev;
 - tip naselij glede na gostoto pozidave, stopnjo razvijenosti storitvene in proizvodne dejavnosti;
- b) za podjetja:
 - požarna ali eksplozijska nevarnost tehnološkega procesa;
 - število zaposlenih;
 - površina in razmestitev objektov;
 - oddaljenost poklicne operativne gasilske enote.

(2) Vlada Republike Slovenije predpiše podrobnejša merila za organiziranje in opremljanje operativnih gasilskih enot.

11. teza

(1) Organizacija gasilstva v lokalni skupnosti se določa v načrtu varstva pred požarom lokalne skupnosti v skladu z določbami iz prejšnje teze.

1. POKLICNE OPERATIVNE GASILSKE ENOTE

12. teza (poklicna operativna gasilska enota)

(1) Poklicna operativna gasilska enota opravlja preventivna in operativna dela v zvezi z varstvom pred požarom ter zaščito in reševanje.

reševanjem ob naravnih in drugih nesrečah na območju, za katero je ustanovljena.

2) Poklicne operativne gasilske enote se organizirajo po predpisih o zavodih v skladu z merili iz 10. teze tega zakona.

3) Poklicne operativne gasilske enote se lahko povezujejo v skupnost poklicnih operativnih gasilskih enot, ki usklajuje interese poklicnih operativnih gasilskih enot.

Varianta: tretji odstavek se črta.

13. teza (poklicni gasilec)

Kandidat za gasilca, ki poklicno opravlja operativne naloge gasilstva (v nadaljnjem besedilu poklicni gasilec), mora poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja, izpolnjevati še posebne pogoje:

1. da ima najmanj strokovno izobrazbo IV. stopnje tehniške smeri in je polnoleten;

2. da ni v kazenskem postopku, in da ni bil pravomočno obsodjen za kaznivo dejanje zoper življenje, telo in premoženje.

3. Po sklenitvi delovnega razmerja mora kandidat za poklicnega gasilca, v roku enega leta uspešno zaključiti šolanje na gasilski šoli in opraviti predpisan strokovni izpit.

4. Kandidatu za poklicnega gasilca, ki ni uspešno končal gasilske šole ali tudi po ponovnem preverjanju ni opravil predpisanega strokovnega izpita, delovno razmerje preneha.

5. Poklicni gasilec, ki vodi operativno delo, mora poleg splošnih pogojev in pogojev iz 2. točke prvega odstavka, imeti najmanj VI. stopnjo tehniške izobrazbe in opravljen predpisan strokovni izpit.

14. teza

Poklicni gasilec mora vsako leto opraviti predpisan preizkus iz znanja, preizkus psihofizičnih sposobnosti in zdravniški pregled.

1. Če je bilo pri preizkusu psihofizičnih sposobnosti in zdravniškem pregledu iz prejšnjega odstavka ugotovljeno, da poklicni gasilec ni sposoben za opravljanje svojega dela, se ga prenese na delovno mesto, ki ustreza njegovim zdravstvenim in psihofizičnim sposobnostim.

2. Če je ocena izpita iz prvega odstavka te teze negativna tudi po ponovnem preverjanju, poklicni gasilec ne more več opravljati operativnih nalog.

15. teza (stavka)

1. Delavci v poklicni operativni gasilski enoti imajo pravico do odpovedi. Stavka se organizira in vodi na način določen v posebnem zakonu, vendar pod pogojem, da se zagotovi potrebna pripravljenost dela gasilcev za intervencijo v primeru naravnih ali drugih nesreč.

2. Če med trajanjem stavke, na območju poklicne operativne gasilske enote, pride do požara oziroma naravne ali druge nesreče, morajo poklicni gasilci stavko takoj prekiniti. Stavka lahko nadaljuje, ko je požar pogašen oziroma nevarnost odstranjena.

16. teza (zavarovalna doba, ki se šteje s povečanjem)

1. Poklicnemu gasilcu se šteje vsakih 12 mesecev dejansko opravljenih v delovnem razmerju na podlagi katerih je bil zavarovan, za 15 mesecev zavarovalne dobe.

2. PROSTOVOLJNE OPERATIVNE GASILSKE ENOTE V GASILSKIH DRUŠTVIH

17. teza (koncesija)

(1) Prostovoljne operativne gasilske enote v gasilskih društvih lahko opravljajo javno službo na podlagi koncesije, če izpolnjujejo s tem zakonom določene pogoje.

(2) Koncesijo za opravljanje javne službe iz prejšnjega odstavka podeli pristojni organ lokalne skupnosti v skladu s predpisi.

18. teza (koncesijska pogodba)

(1) S pogodbo o koncesiji koncedent in koncesionar uredita razmerja v zvezi z opravljanjem javne službe in pogoje, pod katerimi mora koncesionar opravljati javno službo.

(2) S pogodbo o koncesiji se določijo zlasti:

1. obseg in način opravljanja javne službe;
2. začetek izvajanja koncesije;
3. rok za odpoved koncesije;
4. sredstva, ki jih za opravljanje javne službe zagotavlja koncedent;
5. nadzor nad delom operativnih gasilskih enot;
6. sredstva, ki so namenjena za delo z gasilsko mladino in za društveno dejavnost.

(3) Obseg in način opravljanja javne službe se določita v skladu z merili za organiziranje in opremljanje operativnih gasilskih enot.

19. teza (izvajanje koncesije)

(1) Kadar se ugotovi, da koncesionar ne opravlja javne službe v skladu s predpisi in pogodbo o koncesiji, mu koncedent določi rok za odpravo pomanjkljivosti. Če pomanjkljivosti ne odpravi v določenem roku, se mu koncesija odvzame.

20. teza (prostovoljni gasilec)

(1) Gasilec, ki prostovoljno opravlja operativne naloge v gasilstvu (v nadaljnjem besedilu prostovoljni gasilec), je oseba, ki:

1. je strokovno usposobljena za gašenje in reševanje ter ima opravljen predpisan strokovni izpit za prostovoljnega gasilca;
2. je psihofizično in zdravstveno sposobna opravljati gasilske naloge;
3. ni bila pravomočno obsodjena za kaznivo dejanje zoper življenje, telo in premoženje;
4. je stara od 18 do 60 let – moški oziroma do 50 let – ženske.

(2) Podrobnejše dolžnosti, pravice in obveznosti prostovoljnih gasilcev določa Gasilska zveza Slovenije.

Varianta k 4. točki prvega odstavka: »stara od 16 do 60 let – moški oziroma do 50 let ženske.

21. teza (prostovoljna operativna gasilska enota)

(1) Prostovoljna operativna gasilska enota opravlja preventivna in operativna dela v zvezi z varstvom pred požarom ter zaščito in reševanjem na območju lokalne skupnosti, za katero je bila ustanovljena.

(2) Prostovoljna operativna gasilska enota mora imeti najmanj 15 prostovoljnih gasilcev in potrebno gasilsko zaščitno in reševalno opremo.

(3) Evidenco o prostovoljnih operativnih gasilskih enotah in o prostovoljnih gasilcih vodi Gasilska zveza Slovenije.

22. teza (poklicno jedro)

(1) V prostovoljnih operativnih gasilskih enotah se lahko v skladu z merili za organiziranje in opremljanje operativnih gasilskih enot ustanovi poklicno jedro.

(2) Za poklicne gasilce v poklicnem jedru prostovoljne operativne gasilske enote veljajo določila 13., 14., 15. in 16. teze tega zakona.

23. teza (poveljnik)

(1) Poveljnik prostovoljne operativne gasilske enote organizira in vodi strokovno delo enote.

(2) Poveljnik prostovoljne operativne gasilske enote zlasti:

1. vodi enoto med intervencijo;
2. organizira in nadzira strokovno usposabljanje, urjenje in kondicijsko usposabljanje pripadnikov enote;
3. skrbi za brezhibnost gasilske zaščitne in reševalne opreme.

24. teza (nadomestila)

(1) Prostovoljnemu gasilcu med intervencijo ali med usposabljanjem, na podlagi poziva pristojnega organa lokalne skupnosti, pripada nadomestilo plače, če bi moral v tem času delati, oziroma izgubljen zaslužek. Podjetje, zavod ali druga organizacija v kateri je prostovoljni gasilec zaposlen, zagotavlja sredstva za nadomestila plač.

(2) Če traja intervencija več kot 4 ure, imajo udeleženci pravico do brezplačne prehrane.

(3) Prostovoljnega gasilca, zaradi udeležbe na intervenciji ali na usposabljanju, delodajalec ne sme odpustiti, razporediti na drugo delovno mesto ali ga kako drugače oškodovati.

25. teza (zavarovanje prostovoljnih gasilcev)

(1) Prostovoljni gasilec, ki se med intervencijo poškoduje ali zaradi opravljanja nalog med intervencijo zboli, je zavarovan po predpisih o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju za poškodbo pri delu.

(2) Prostovoljnemu gasilcu, ki ni zaposlen ali za katerega je to ugodnejše, pripada nadomestilo za čas zadržanosti od dela zaradi poškodbe pri delu iz prejšnjega odstavka v višini 100 % povprečne mesečne plače na zaposlenega delavca v Republiki Sloveniji v zadnjem mesecu pred nastankom poškodbe.

(3) Čas in kraj nastanka poškodbe ugotovi vodja intervencije, na kateri se je gasilec poškodoval, prijavi pa se pristojnemu organu.

(4) Če je prostovoljni gasilec med intervencijo izgubil življenje, imajo njegovi družinski člani pravico do kritja stroškov pogreba.

26. teza (sredstva lokalne skupnosti)

(1) Lokalna skupnost na podlagi pogodbe o koncesiji krije izgubljen zaslužek in stroške za prehrano iz 24. teze ter prispevke in stroške iz 25. teze.

3. OPERATIVNE GASILSKE ENOTE V PODJETJIH

27. teza (ustanovitev gasilske enote)

(1) Podjetja, zavodi in druge organizacije morajo ustanoviti operativno gasilsko enoto, če:

- a) – proizvajajo smodnik in eksploziva;
- proizvajajo električno energijo z jedersko tehnologijo;
- skladiščijo, izdelujejo ali predelujejo vnetljive tekočine in pline;
- b) imajo nad 500 zaposlenih in opravljajo dejavnost:
 - kemijske industrije;
 - metalurgije in kovinsko predelovalne industrije;
 - proizvodnje in predelave plastičnih mas;
 - tekstilne industrije;
 - lesne predelovalne industrije;
 - s povečano nevarnostjo nastanka požara, eksplozije ali druge posebne nevarnosti.

(2) Izjemoma lahko podjetje, zavod ali druga organizacija prejšnjega odstavka zagotovi opravljanje nalog varstva pred požarom tako, da sklene pogodbo z ustrezno operativno gasilsko enoto, če lahko le-ta zagotovi učinkovito opravljanje nalog.

(3) Gasilsko zaščitno in reševalno opremo za delovanje operativne gasilske enote zagotovi ustanovitelj.

(4) Za prostovoljne gasilce v podjetju veljajo določbe 20., 24., in 25. teze tega zakona. Za poklicne gasilce veljajo določbe 13., 14., 15. in 16. teze tega zakona.

28. teza

(1) Lokalna skupnost lahko podjetju, zavodu ali drugi organizaciji, v kateri je poklicna operativna gasilska enota, koncesijo za opravljanje nalog gasilstva na območju lokalne skupnosti.

IV. IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

29. teza (izobraževanje)

(1) Za izobraževanje in usposabljanje s področja gasilstva pri ministrstvu, pristojnem za varstvo pred požarom, ustanovi gasilska šola.

(2) V gasilski šoli se lahko preizkuša in izdaja strokovna mnenja o ustreznosti gasilske zaščitne in reševalne opreme.

30. teza (izobraževalni programi)

(1) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije predpiše:

1. izobraževalne programe za temeljno in dopolnilno usposabljanje pripadnikov prostovoljnih operativnih gasilskih enot;
2. programe za strokovne izpite pripadnikov prostovoljnih operativnih gasilskih enot.

(2) Minister, pristojen za varstvo pred požarom, predpiše:

1. izobraževalne programe za dopolnilno izpopolnjevanje poklicnih gasilcev, diplomantov IV., V., VI. in VII. stopnje ustreznih tehniških usmeritev;
2. program preverjanja znanja poklicnih gasilcev;
3. programe strokovnih izpitov poklicnih gasilcev.

V. GASILSKE ZVEZE

31. teza (gasilske zveze)

(1) Gasilske organizacije se lahko povezujejo v gasilske zveze.

(2) Poveljnik gasilske zveze je član pristojnega štaba civilno zaščitno.

(3) Način izbire, naloge in pristojnosti poveljnikov gasilskih zvez določajo pravila Gasilske zveze Slovenije.

32. teza
(Gasilska zveza Slovenije)

Gasiljska zveza Slovenije opravlja na podlagi koncesijske pogodbe naloge, za katere jo pooblasti minister, pristojen za varstvo pred požarom, zlasti pa:

določene strokovno-tehnične naloge varstva pred požarom;
organizacijske in druge naloge, s katerimi se zagotavlja razvoj operativnega prostovoljnega gasilstva v državi in njegovo mednarodno povezovanje z drugimi gasilskimi organizacijami v svetu;
izdaja strokovno literaturo o varstvu pred požarom in gasilstvu.

Gasiljska zveza Slovenije je pravna oseba.

Organiziranost, naloge in pristojnosti njenih organov določa Gasilska zveza Slovenije v svojih pravilih.

33. teza
(poveljnik)

Poveljnik Gasilske zveze Slovenije opravlja strokovnotehnične naloge, zlasti pa:

sodeluje pri vodenju intervencije v večjih požarih; skrbi za povezanost gasilstva v sistemu zaščite in reševanja;
daje predloge in mnenja o opravljanju strokovnih nalog gasilstva v državi;
sodeluje z gasilskimi poveljstvi sosednjih in drugih držav.

Poveljnik Gasilske zveze Slovenije je član Republiškega štaba za civilno zaščito.

GASILSKE INTERVENCIJE

OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

34. teza
(alarmiranje gasilskih enot)

V lokalni skupnosti se zagotavlja enotno obveščanje in alarmiranje operativnih gasilskih enot. Enotno obveščanje in alarmiranje enot se praviloma zagotavlja tudi na območju bližnjih skupnosti.

Kadar gre operativna gasilska enota lokalne skupnosti na intervencijo zaradi požara ali druge nesreče, mora o tem obvestiti pristojni operativni center.

MEĐSEBOJNA POMOČ GASILCEV

35. teza
(medsebojna pomoč)

Operativne gasilske enote lokalne skupnosti si morajo ob večjih požarih ali drugih nesrečah medsebojno pomagati. Operativne gasilske enote lokalne skupnosti lahko pomagajo tudi drugim lokalnim skupnostim, če zagotovijo ustrezno intervencijsko pripravljenost v svoji lokalni skupnosti.

V primeru iz prejšnjega odstavka odredi pomoč vodja intervencije, lahko pa tudi pristojni štab za civilno zaščito.

36. teza
(pomoč iz sosednjih držav)

Če je za gašenje požara ali ob drugih velikih nesrečah potrebna pomoč gasilskih operativnih enot iz sosednje države, lahko na zahtevo vodje intervencije zaprosi za takšno pomoč organ lokalne skupnosti, ki je ob državni meji, ali pristojni štab za civilno zaščito.

Za pomoč pri gašenju požara ali ob drugih velikih nesrečah v lokalnih skupnostih, ki niso ob državni meji, zaprosi pristojni štab za civilno zaščito.

37. teza
(pomoč sosednjim državam)

(1) Če je za gašenje požara ali ob drugih velikih nesrečah potrebna pomoč gasilskim enotam sosednjih držav, odobri pomoč operativnih gasilskih enot v lokalnih skupnostih, ki so ob državni meji, organ lokalne skupnosti ali pristojni štab za civilno zaščito oziroma Republiški štab za civilno zaščito za lokalne skupnosti, ki niso ob državni meji.

3. VODENJE INTERVENCIJ

38. teza
(vodenje intervencij)

(1) Intervencije vodi poveljnik operativne gasilske enote, na območju katere je požar ali druga nesreča (vodja intervencije).

(2) Intervencije, pri katerih sodeluje več operativnih gasilskih enot, vodi poveljnik najvišje kategorizirane operativne gasilske enote. Vsi poveljniki sodelujočih operativnih gasilskih enot in drugih reševalnih enot sestavljajo operativno vodstvo intervencije, ki je odgovorno vodji intervencije.

(3) Intervencijo v podjetju, ki ima svojo poklicno operativno gasilsko enoto, vodi poveljnik te enote ne glede na določbi prvega in drugega odstavka te teze.

39. teza
(pravice in dolžnosti vodje intervencije)

(1) Vodja intervencije ima pravico in dolžnost, da:

1. prepove ali omeji nepoklicanim osebam dostop v bližino kraja intervencije in promet mimo tega kraja;
2. odredi evakuacijo ljudi, živali, in premoženja iz ogroženih objektov in območij;
3. odredi delno ali popolno porušitev objekta, po katerem bi se utegnil požar razširiti in tega ni mogoče drugače preprečiti;
4. odredi prekinitev električnega toka, dovajanje plina ali drugih vnetljivih tekočin;
5. odvzame ali omeji uporabnikom dotok vode na območju, kjer je požar;
6. odredi uporabo vode iz bližnjih vodnjakov, cistern in rezervoarjev;
7. odredi uporabo določenih sredstev zvez oziroma njihovo vzpostavitev;
8. odredi odstranitev vozil in drugih ovir, ki onemogočajo uspešno intervencijo oziroma odvzem vode za gašenje;
9. odredi sežig nevarne snovi, če je ni mogoče drugače odstraniti;
10. odredi uporabo tujega prevoznega sredstva za prevoz poškodovanih oseb oziroma potrebne gasilske zaščitne in reševalne opreme;
11. odredi, da vse sposobne osebe, ki so v neposredni bližini požarišča ali druge nesreče, pomagajo pri gašenju in reševanju z osebnim delom v skladu s svojimi sposobnostmi, z vozili, orodjem in drugimi sredstvi, ki so primerna za gašenje in reševanje.

(2) Vodja intervencije preda poveljevanje poveljniku prispele višje kategorizirane operativne gasilske enote.

(3) Vodja intervencije mora najkasneje v petih dneh po intervenciji izdelati in predložiti poročilo o intervenciji organu, pristojnemu za varstvo pred požarom. Vsebinsko in način poročanja predpiše minister, pristojen za varstvo pred požarom.

4. DOLŽNOSTI LASTNIKOV OZIROMA UPORABNIKOV

40. teza
(dolžnosti lastnikov oziroma uporabnikov)

(1) Lastniki oziroma uporabniki zemljišč, stavb in drugih objektov morajo ob požaru ali drugi nesreči gasilcem in drugim v intervenciji sodelujočim dovoliti:

1. prehod preko zemljišč, stavb in drugih objektov, ter njihovo uporabo za gasilska in reševalna dela;
2. uporabo njihovih zalog vode za gašenje in reševanje.

(2) Lastniki oziroma uporabniki morajo dopustiti izvajanje ukrepov, ki jih odredi vodja intervencije.

5. STROŠKI INTERVENCIJE

41. teza (stroški intervencije)

(1) Stroške intervencije krije lokalna skupnost.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek stroške intervencije krije:

1. povzročitelj, ki je požar ali nesrečo povzročil namenoma ali iz velike malomarnosti;
2. kdor opusti predpisane varnostne ukrepe pri prevozu, skladiščenju ali drugih opravilih z nevarnimi snovmi;
3. kdor namerno ali brez razloga alarmira operativno gasilsko enoto.

VII. FINANCIRANJE

42. teza (financiranje gasilstva)

(1) Dejavnosti operativnih gasilskih enot se financirajo iz:

1. proračuna države in lokalne skupnosti;
2. dohodkov iz lastnih dejavnosti;
3. prispevkov, daril in volil fizičnih in pravnih oseb.

(2) V skladu s tem zakonom in koncesijsko pogodbo se financirajo iz virov iz prejšnjega odstavka tudi dejavnosti

gasilskih društev pomembne za razvoj gasilstva (gasilska dina, veterani in drugo).

VIII. KAZENSKÉ DOLOČBE

Kazenske določbe bodo izdelane v fazi osnutka zakona.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

43. teza (lastnina na premočninah in nepremičninah)

(1) Prostovoljna gasilska društva in njihove zveze pridobijo z dnem uveljavitve tega zakona lastninsko pravico na premočninah in nepremičnem premoženju, pridobljenem do uveljavitve tega zakona iz proračunskih sredstev lokalne skupnosti države ter sredstev samoupravnih interesnih skupnosti varstvo pred požarom.

(2) Gasilsko društvo ne sme brez poprejšnjega soglasja lokalne skupnosti odtujiti gasilske zaščitne in reševalne opreme ter objektov namenjenih za opravljanje nalog gasilstva, razen če koncesijska pogodba ne določa drugače.

44. teza (centri za obveščanje in alarmiranje)

(1) Funkcijo operativnih centrov za obveščanje in alarmiranje v smislu tega zakona do ustanovitve operativnih regijskih centrov za obveščanje in alarmiranje opravljajo operativni centri tistih operativnih gasilskih enot, ki opravljajo operativne naloge gasilstva regijskega pomena.

Ostale prehodne in končne določbe bodo izdelane v osnutku zakona.

Predlog za izdajo zakona o ZASEBNEM VAROVANJU, O DETEKTIVSKI DEJAVNOSTI IN O OBVEZNEM ORGANIZIRANJU SLUŽBE VAROVANJA

— EPA 174 (ESA) 712)

Vlada Republike Slovenije je na 18. seji 3/9-1992 določila — besedilo:

— PREDLOGA ZA IZDAJO ZAKONA O ZASEBNEM VAROVANJU, O DETEKTIVSKI DEJAVNOSTI IN O OBVEZNEM ORGANIZIRANJU SLUŽBE VAROVANJA S TEZAMI,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem na podlagi prve alineje 215. člena, 266., 267. in drugega odstavka 274. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 69. člena poslovnika Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije, ki ga uporablja Vlada Republike Slovenije in na podlagi 220. in 221. člena poslovnika Skupščine Republike Slovenije v zvezi z drugim odstavkom 1. člena začasnega poslovnika Skupščine Republike Slovenije določila, da bosta kot njena predstavnika pri delu skupščinskih delovnih teles sodelovala:

— Igor BAVČAR, član Vlade Republike Slovenije in minister za notranje zadeve,

— Bogomil BRVAR, namestnik ministra za notranje zadeve.

POVZETEK

Zakon o zasebnem varovanju, o detektivski dejavnosti in o obveznem organiziranju službe varovanja bi določil subjekte, oblike in pogoje za opravljanje dejavnosti varovanja ljudi in premoženja, ki ga ne zagotavlja država ter pogoje za opravljanje detektivske dejavnosti. Poleg

tega bi načelno uredil institut obveznega organiziranja službe varovanja. Zakon bi določil pravice in dolžnosti subjektov, ki izvajajo zasebno varovanje in oseb, ki izvajajo detektivsko dejavnost, opredelil licence, ki so nujne za opravljanje obeh dejavnosti in primere, ko se podeljene licence odvzamejo. Zakon bi tudi določil nadzor nad opravljanjem zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti.

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA o zasebnem varovanju, o detektivski dejavnosti in o obveznem organiziranju službe varovanja

OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA IZDAJO ZAKONA

z razvojem in spremembo lastniških odnosov v naši družbi, kot so privatizacija družbenega premoženja in druge oblike preoblikovanja, se tako kot drugod po svetu kaže potreba po zasebnem varovanju ljudi in premoženja kot dopolnitev državnemu varovanju. Razlog širjenja zasebnega varovanja je potrebno iskati v močnem interesu po dodatnem varovanju premoženja, njenem ohranjanju in varovanju dobička, ki ga daje država, ki se vsako leto srečuje z vedno bolj pičlo odmerjenim proračunom, z druge strani pa z vse večjimi zahtevami po kvalitetnem in učinkovitem varovanju, bo prepustila nekatera policijska opravila zasebnemu varovanju. Pri širjenju zasebnega varovanja in privatizaciji posameznih policijskih opravil pa je država tista, ki mora razmejiti zasebno varstvo od javnega, določiti pravice, razmejiti pristojnosti, zagotoviti na usposobljenost in kvaliteto kadrov, ki se ukvarjajo z zasebnim varovanjem, urediti prenos informacij in sodelovanje s policijo ter zagotoviti nadzor nad zasebnim varstvom.

Zaradi zahtev družbe ali boljše rečeno tržišča je bilo pred približno dvema letoma registrirano v Sloveniji prvo podjetje za varovanje ljudi in premoženja, za njim pa še vrsta drugih. Vselej trenutno delujočih podjetij ne poznamo, ker ne obstaja noben predpis, ki bi urejal evidenco teh subjektov. Iz registra podjetij so zlasti vidne naslednje storitve zasebnega varovanja, ki jih subjekti nudijo:

- prevoz, spremljanje in varovanje denarja in vrednostnih predmetov;
- varovanje objektov;
- organizacija in kontrola varnostne službe;
- varovanje predno in izredno fizično in tehnično varovanje;
- opravljanje varnostne službe v hotelih, trgovinah in ustanovah;
- kontrola služb zavarovanja v podjetjih;
- varovanje javnih prireditev;

- preprečevanje industrijske špijonaže;
- iskanje pogrešanih oseb;
- pridobivanje in zbiranje dokazov ter poizvedba za kazenske, civilnopravne, upravne in druge postopke, ki se vodijo pred sodišči in drugimi organi in zavarovalnicami — nekateri to na kratko opredelijo kot detektivske storitve. Doslej ustanovljena podjetja torej še niso ozko specializirana, kot je to v tujini, marveč se želijo ukvarjati z vsemi oblikami varovanja. Zakonsko področje zasebnega varovanja ljudi in premoženja ni urejeno, čeprav členi 282-285 Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti (Ur. list SRS, št. 35/82, 22/83 in Ur. list RS, št. 9/90), ki so še v veljavi, in na njih temelječi podzakonski predpisi urejajo varovanje premoženja, vendar le varovanje družbenega premoženja, v podjetjih, organizacijah in skupnostih ter državnih organih, ki so zaradi svoje dejavnosti, snovi in predmetov, ki jih hranijo ali pri delu uporabljajo, dolžni za njihovo varovanje organizirati lastno službo varovanja.

Zaradi neurejenega pravnega stanja na tem področju podjetja za varovanje ljudi in premoženja niso niti pred registracijo niti po njej omejena s pogoji in nadzorom, kar pa je nujno za kvaliteto storitev in pravno varnost državljanov. Izjeme so trenutno le podjetja, ki želijo s tehničnimi sredstvi varovati ljudi in premoženje, saj po registraciji in pred pričetkom delovanja potrebujejo od Ministrstva za notranje zadeve posebno pooblastilo. Odločbo o pooblastitvi teh subjektov predpisuje 282. člen Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti oziroma na tem členu temelječa Uredba o varovanju s tehničnimi sredstvi (Ur. list SRS, št. 23/75 in 26/84).

Znotraj dejavnosti zasebnega varovanja ljudi in premoženja je specifično področje detektivske dejavnosti. V Republiki Sloveniji ne obstaja predpis, ki bi jo urejal. Sodišče, ki jo registrira, se omeji samo na pogoj, da detektivske oziroma podobne storitve ne sodijo v pristojnost policije oziroma organov kazenskega pregona in kazenskega pravosodja.

II. TEMELJNA NAČELA IN CILJI

Temeljni cilj zakona je določiti pogoje za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja ljudi in premoženja in detektivske dejavnosti. Zakon bo določil pravice subjektov, ki izvajajo zasebno varovanje in detektivsko dejavnost, opredelil licence, ki so nujne za opravljanje zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti in primere, ko se podeljene licence odvzamejo, določil bo nadzor nad opravljanjem zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti. Smisel zakona je v urejanju in nadzoru zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti, tako da ne bi prišlo do poseganja v človekove pravice in državljanske svoboščine na eni strani, oziroma v poseganje v pristojnosti policije in ostalih organov kazenskega pravosodja na drugi strani. Z zakonom pa bo dana možnost zakonitega opravljanja te vrste zasebne dejavnosti.

Tako bi sanirali tudi stanje, ki obstaja trenutno v Sloveniji, ko kljub pravni neurejenosti področja zasebnega varovanja to v praksi deluje. Z zakonom bi dosegli kvaliteto in strokovnost ponujenih storitev zasebnega varovanja, s tem pa tudi pravno varnost za državljane.

III. PRIMERJALNO-PРАВNA UREDITEV

V Nemčiji obravnavajo zasebno varovanje kot blago, ki ima na tržišču svojo ceno. Kdor ustanovi zasebno varnostno podjetje, mora biti zanesljiv. Podjetje lahko ustanovi in registrira le polnoletna oseba, ki izpolnjuje pogoje, predpisane v splošnem obrtnem zakonu. Za specifično področje »fizičnega varovanja« pa še posebne pogoje, določene z zakonom o čuvajski obrti. Kdor hoče varovati ljudi in premoženje, mora imeti posebno dovoljenje, ki mu ga podeli država oziroma posebno združenje-gospodarska zbornica, kar pa je povezano tudi z izobraževanjem in s tem strokovnostjo v različnih vejah zasebno-varnostne industrije.

ZDA imajo dobro razvejeno in visoko specializirano zasebno varstvo, kar je posledica visokih standardov, ki jih postavljajo gospodarstvo in državljani. Zasebni sektor obsega številne čuvajske službe, službe za alarmiranje, podjetja, ki se ukvarjajo z varovanjem prevozov denarja in vrednostnih pošiljk, podjetja, ki se specializirajo za varovanje letališč, zdravstvenih objektov, industrijskih kompleksov, hotelov, šol in celo državnih objektov. Vsi subjekti so pred registracijo dolžni pridobiti licenco, ki jo podeljuje posebno združenje.

Tudi zahodnoevropske države, kot so Francija, Belgija, Nizozemska, imajo podobna ali ista področja, kamor je zasebno varovanje bolj ali manj uspešno že poseglo.

Velika Britanija je zaradi zakonske praznine – posebnih zakonov, ki bi urejali zasebni varnostni sektor, namreč nimajo – to področje urejala z dokumenti vlade. Zelena listina, ki jo je leta 1979 izdala takratna laburistična vlada, je obravnavala problematiko zasebne varnostne industrije in postavljala tudi zahtevo, da je pod nadzorom vladnih organizacij.

Detektivska dejavnost je specifično področje zasebnega varovanja, ki ga zahodne države različno urejajo. Mnoge od njih, tako skandinavske države kot tudi Francija, Belgija, Nizozemska in Velika Britanija, sploh nimajo posebne zakonodaje, ki bi se nanašala na zasebne detektive. Licenco za opravljanje detektivskih storitev lahko pridobi le oseba, ki izpolnjuje pogoje in kvalifikacije, ki jih v obliki priporočil predpiše država ali pa npr. ustrezno združenje.

Italija ima od vseh evropskih držav najbolj izdelan sistem licenc, ki jih dobijo zasebni detektivi. S posebnim zakonom so določili zelo visoke standarde za detektiva, ki mora biti italijanski državljan, nikoli obsojen za kaznivo dejanje, vreden zaupanja oziroma, kot določa tudi nemški obrtni zakon, »zanesljiv«.

Tako kot v Italiji tudi v ZDA, Veliki Britaniji in Nemčiji podeljujejo detektivom licence po strogih kriterijih, pri čemer je licenca dovoljenje za opravljanje posla, pooblastila-pravice, ki jih ima detektiv, pri izvajanju dejavnosti pa so nekaj posebn-

nega. Detektiv lahko pridobi vsa ali samo omejena pooblastila-pravice, ki jih sicer imajo »javni policisti«.

IV. PREDLAGANE REŠITVE

Z zakonom bi določili subjekte, ki lahko opravljajo dejavnost zasebnega varovanja ljudi in premoženja, oblike varovanja in pogoje za izvajanje te dejavnosti. Poleg tega bi določili pogoje za opravljanje detektivske dejavnosti.

Za zagotavljanje strokovnosti in medsebojne povezanosti med subjekti, ki bodo opravljali dejavnost zasebnega varovanja ljudi in premoženja, bi v zakonu predvideli obliko zbornice. Naloge zbornice naj bi opredeljeval statut, ena najpomembnejših nalog pa bo sprejem kodeksa poklicne etike ter spremljanje in obravnavanje dela posameznih članov. Dejavnost zasebnega varovanja ljudi in premoženja in detektivsko dejavnost bi lahko opravljal podjetje oziroma samostojni obrtnik, ki bi pridobil licenco. Licenco bi podeljevalo Ministrstvo za notranje zadeve, dobili pa bi jo tisti subjekti, ki bi izpolnjevali z zakonom določene osebne, strokovne in tehnične pogoje. Vprašanje, ki se ob tem pojavlja, je, ali ne bi bila zbornica kot strokovno združenje bolj primeren subjekt, ki bi podeljeval in odvzemal licenco tako zasebno varovanje ljudi in premoženje kot tudi licenco za opravljanje zasebne detektivske dejavnosti.

Strokovni pogoji bi bili različni glede na delo in odgovornost v podjetju oziroma v obratovalnici. Poleg splošnih pogojev izobrazbe bi določili kot pogoj še opravljen izpit pred komisijo Ministrstva za notranje zadeve, nekaznovanost, pri čemer za varnostnika postavljen poleg pogoja nekaznovanosti naklepna kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, še pogoj nekaznovanosti za prekršek zoper javni red in mir, ki bi bil povezan s posebnimi zahtevami, ki se nanašajo na obsežnejšo nasilja. To je sicer dodatna zahteva, ki mu preprečuje krog bodočih varnostnikov, vendar so sestavniki zakona ocenili, da je nujno potrebno preprečiti, da bi na območju delo bile zaposlene osebe, ki so nagnjene k kaznivim dejanjem. Za varnostnike bi zahtevali še primerne posebne fizične zmožnosti za delo. Z zakonom bi določili, da za pridobitev licence za opravljanje dejavnosti tehničnega varovanja potrebno izpolnjevati tudi tehnične pogoje, ki jih predpiše minister za notranje zadeve. Ti tehnični pogoji bi zagotavljali visoko stopnjo kvalitete pri vgrajevanju sredstev in naprav za tehnično varovanje, kot tudi strokovnost, natančnost, kakovost in hitrost intervencije. V praksi se namreč uporabljajo zelo različna sredstva za tehnično varovanje, katerih mnoga ne ustrezajo evropskim standardom, ki se želimo približati. Zato, da v praksi ne bi prihajalo do nezavestnih dejanj in posegov v temeljne človekove pravice, bi v zakonu posebej določili pravice osebe, ki opravlja neposrednega fizičnega varovanja-varnostnika. S tem bi postavili jasno razmejitev med njegovimi pravicami in pooblastili policista. Od prisilnih sredstev bi varnostnik na varovanem območju oziroma v objektu smel nositi strelno orožje, ki ga lahko uporabil le, če drugače ne bi mogel zavaruje svojega življenja oziroma življenja ljudi, ki jih varuje. V opravljanju neposrednega varovanja pa bo lahko uporabil le varnostnik, ki bo pri ministristvu za notranje zadeve opravil preizkus znanja o ravnanju z orožjem. Prav tako bi uporabil fizično silo zato, da bi zadržal osebo, ki jo je zavaroval v varovanem območju oziroma v objektu do prihoda policije.

Zakon bi predvidel primere odvzema podeljene licence za osebno varovanje ljudi in premoženja.

Zakon bi predpisal, da se osebe, ki varujejo ljudi in premoženje, pri opravljanju svojih nalog ob kontaktu z občani izkazuje s posebno izkaznico. Iz nje bo razvidno, kakšna dela opravlja oseba in njene pravice. S tem bo občanom zagotovljena dodatno varstvo, hkrati pa se bomo izognili nesporazumom, da ima oseba večja oziroma policijska pooblastila.

Iz istega razloga bi tudi predvideli, da delavci, ki montirajo in vzdržujejo sredstva za tehnično varovanje, in varnostniki, nosijo med opravljanjem svojega dela delovno obleko, ki ima barvi, kroju in označbah ne sme biti enaka uniformi delavcev policije, mora pa biti označena z znakom podjetja oziroma

organizacije in z znaki, iz katerih je razvidno, kakšne naloge opravlja oseba, ki jo nosi. Izjema od tega pravila bi bili varnostniki, ki bi lahko fizično varovanje oseb opravljali v civilni obleki.

Licenco za opravljanje detektivske dejavnosti bi tako kot drugod po svetu vezali na osebo. Podeljevalo bi jo Ministrstvo za notranje zadeve oziroma zbornica oseb, ki bi izpolnjevala posebne, v zakonu določene pogoje. Ker gre za popolnoma novo dejavnost, ki pri nas s predpisi še ni urejena, smo rešitve poskušali poiskati v zakonodaji tujih držav. Enostavno kopiranje tujih rešitev ni mogoče. Predlagane določbe so tako kompromis med tujimi ureditvami in zatečenim ter želenim stanjem v Sloveniji.

Naša rešitev je v zahtevani stopnji izobrazbe z obveznostjo opravljanja izpita pred komisijo Ministrstva za notranje zadeve na eni strani oziroma izenačitvijo tega izpita s 5-letnimi delovnimi izkušnjami v operativnih službah policije in na določenih delih na sodišču na drugi strani. Ostala pogoja, t. j. nekaznovanost in državljanstvo, pa sta povzeta iz tujih zakonodaj.

V zakonu bi podrobno določili, katere informacije smejo detektivji pridobivati in iz katerih virov, hkrati pa bi posebej določili, da so od oseb pridobljene informacije možne le na prostovoljni osnovi.

Detektiva bi zavezali, da je dolžan s podatki iz evidenc ravnati v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov. Zavezali bi ga k molčečnosti v zadevah, ki jih opravlja, oziroma, ki so mu bile zaupane. Poleg tega bi zasebnega detektiva zavezali, da je v primeru, ko izve podatke o storitvi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, dolžan podati ovadbo pri pristojnem organu. Detektive bi posebej omejili z določilom, da ne smejo opravljati nalog, za katere so z zakoni pooblašteni policijski in pravosodni organi. Tako kot osebe, ki se bodo ukvarjale z varovanjem ljudi in premoženja, bodo tudi detektivji dolžni nositi izkaznico. Izdal jo bo minister za notranje zadeve oziroma zbornica. Zakon bi določil, da pri opravljanju detektivskih storitev ne smejo uporabljati prisilnih sredstev, ki jih uporablja policija kot tudi ne tistih, ki jih ta zakon daje varnostnikom. Strelno orožje bi detektiv lahko pridobil in nosil le v skladu z Zakonom o orožju.

V zakonu bi določili primere, ko se licenca zasebnega detektiva odvzame in ko ta licenca preneha.

Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti (Ur. list SRS, št. 35/82, 22/83 ter Ur. list RS, št. 9/90) je v členih od 282 do 285 uredil varovanje družbenega premoženja za tiste subjekte »družbenega pomena«, pri katerih je zaradi opravljanja dejavnosti ali zaradi uporabe nevarnih snovi oziroma hranjenja pomembnih predmetov ipd. trajno varovanje nujno potrebno. V primeru, da subjekt ni zagotovil trajnega varovanja, je minister za notranje zadeve z odločbo določil način, obseg in rok za izvršitev varovanja. Novi Zakon o obrambi in

zaščiti (Ur. list RS, št. 15/91) ne opredeljuje varovanja materialnih in drugih dobrin. V prehodnih določbah pa je do ustrezne zakonske ureditve tega vprašanja ohranil v veljavi naveden člane Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

S tem zakonom bi ta odprta vprašanja uredili na novo, tako da bi v njem pooblastili Vlado Republike Slovenije, da določi subjekte, ki morajo organizirati službo varovanja. To bi bili zlasti tisti subjekti, pri katerih je opravljanje dejavnosti povezano z ravnanjem z radioaktivnimi snovmi, jedrskimi gorivi in odpadki ter drugimi okolju in ljudem nevarnimi snovmi in napravami. Poleg naštetih bi službo varovanja morali imeti tisti, ki hranijo arhive in predmete, ki predstavljajo kulturno dediščino. Tudi zračna in morska pristanišča bi morala poskrbeti za ustrezen način varovanja. Ker z naštevanjem nikoli ni mogoče zaobseči vseh situacij, bi navedli, da so možni tudi drugi primeri od naštetih. Ministrstvo za notranje zadeve bi pooblastili, da v primeru, ko navedeni subjekti ne organizirajo službe varovanja, določi obseg in način varovanja ter rok za izvršitev teh del.

V bodočem Zakonu s področja notranjih zadev, ki bo opredeljeval pristojnosti policije, pa bi natančno določili pravice in dolžnosti policije do teh specifičnih subjektov.

Posebej bi določili, da nadzor nad izvajanjem tega zakona opravlja Ministrstvo za notranje zadeve. Poleg nadzora pa bi ministra za notranje zadeve pooblastili, da predpiše program in način preverjanja znanja na izpitih, določenih s tem zakonom, obrazce izkaznic iz tega zakona in da imenuje komisije za preverjanje znanja na predvidenih izpitih.

V skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov bi v zakonu določili evidence, ki jih vodi in vzdržuje Ministrstvo za notranje zadeve s področja, ki ga ureja ta zakon, in evidence, ki so jih dolžni voditi subjekti, ki izvajajo dejavnost varovanja ljudi in premoženja oziroma detektivsko dejavnost.

V zakonu bi predvideli tudi kazenske sankcije za tiste pravne osebe oziroma posameznike, ki ravnajo v nasprotju s tem zakonom. V prehodnih določbah bi rešili zatečeno stanje glede pridobitve licence tistih subjektov, ki že delujejo.

V. FINANČNE IN DRUGE POSLEDICE

Uveljavitev tega zakona ne bo pomenila dodatne obremenitve proračuna, saj se obseg nalog policije ne bo bistveno povečal. Nove naloge kot so preverjanje znanja oseb, ki bi želele opravljati zasebno varovanje oziroma detektivsko dejavnost in nadzor nad delovanjem teh subjektov, bo mogoče izvesti z obstoječo kadrovsko zasledbo. Glede na rešitve, predvidene s tem zakonom, pa pričakujemo celo delno racionalizacijo tega segmenta državne uprave.

Zakon predvideva izdajo nekaj podzakonskih predpisov, ki bodo omogočili uveljavitev tega zakona v praksi.

TEZE ZA ZAKON o zasebnem varovanju, detektivski dejavnosti in o obveznem organiziranju službe varovanja

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. teza

Ta zakon ureja subjekte, oblike in pogoje za opravljanje dejavnosti varovanja ljudi in premoženja, ki ga ne zagotavlja država (v nadaljnjem besedilu: zasebno varovanje), ter opravljanje detektivske dejavnosti.

S tem zakonom se ureja tudi obvezno organiziranje službe varovanja.

2. teza

Dejavnost zasebnega varovanja lahko pod pogoji, določenimi s tem zakonom, opravljajo podjetja in samostojni obrtniki, detektivsko dejavnost pa fizične osebe samostojno ali pa kot delavci v podjetju ali obrti (varianta: beseda »obrtnik« se črta), ki opravlja to dejavnost.

3. teza

Zasebno varovanje se opravlja kot fizično varovanje in kot tehnično varovanje.

Fizično varovanje po tem zakonu je varovanje oseb in varovanje dobrin pred uničenjem, poškodovanjem, tatvino in drugimi oblikami škodljivega delovanja.

Tehnično varovanje po tem zakonu je varovanje ljudi in premoženja s tehničnimi sredstvi in napravami po predpisanih standardih.

Detektivska dejavnost po tem zakonu je zbiranje in posredovanje informacij, pridobljenih v skladu s pravicami, ki jih zasebnim detektivom daje ta zakon.

II. ZBORNICA

4. teza

Subjekti iz 2. teze zakona ustanovijo in se obvezno združujejo v zbornico.

5. teza

Zbornica spremlja in obravnava delo članov, sprejme kodeks poklicne etike in opravlja druge naloge, določene s statutom.

Variantni dodatek: daje in odvzema licence za opravljanje zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti.

6. teza

Zbornica je pravna oseba. Zbornica sprejme svoj statut, s katerim določi svojo organizacijo, organe in njihove pristojnosti.

III. ORGANIZACIJA IN POGOJI ZA OPRAVLJANJE ZASEBNEGA VAROVANJA

7. teza

Podjetja in samostojni obrtniki lahko pričnejo opravljati dejavnost zasebnega varovanja oziroma detektivsko dejavnost, ko od Ministrstva za notranje zadeve (variante: zbornice) pridobijo licenco, na podlagi izpolnjevanja pogojev, določenih s tem zakonom.

1. Osebni pogoji

8. teza

Oseba, zaposlena v podjetju oziroma obratovalnici, ki je odgovorna za opravljanje dejavnosti fizičnega in tehničnega varovanja ljudi in premoženja oziroma detektivske dejavnosti, mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom o delovnih razmerjih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da je državljan Republike Slovenije,
- da ima najmanj višjo izobrazbo,
- da ima 5 let delovnih izkušenj,
- da ima opravljen izpit pred komisijo Ministrstva za notranje zadeve,
- da ni bila pravnomočno obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

9. teza

Oseba, ki v podjetju oziroma obratovalnici iz 7. teze tega zakona neposredno opravlja fizično varovanje ljudi in premoženja (v nadaljnjem besedilu: varnostnik), mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom o delovnih razmerjih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima najmanj strokovno izobrazbo V. stopnje;
- da ima opravljen izpit pred komisijo Ministrstva za notranje zadeve;
- da ima zdravniško spričevalo o delovni zmožnosti za delo varnostnika pod pogoji, ki veljajo za policiste;
- da ni bila pravnomočno obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, ter da ni bila kaznovana za prekršek zoper javni red in mir z obležjem nasilja.

10. teza

Oseba, ki je v podjetju oziroma obratovalnici iz 7. teze tega zakona zaposlena na delih in nalogah tehničnega varovanja, mora poleg splošnih pogojev po zakonu o delovnih razmerjih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima najmanj strokovno izobrazbo V. stopnje tehnične smeri;
- da ima opravljen izpit pred komisijo Ministrstva za notranje zadeve;
- da ni bila pravnomočno obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

11. teza

Če zoper osebo iz 8., 9. in 10. teze tega zakona teče kazenski postopek zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, se odločitev o tem ali oseba izpolnjuje pogoje odloži do pravnomočnosti sodbe v tem postopku.

12. teza

V primeru, da je podjetje oziroma samostojni obrtnik iz 7. teze tega zakona registriran tudi za opravljanje detektivske dejavnosti, morajo osebe, ki opravljajo to dejavnost, izpolnjevati poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom o delovnih razmerjih, še posebne pogoje za zasebne detektive, določene s tem zakonom.

2. Tehnični pogoji

13. teza

Za pridobitev licence za opravljanje dejavnosti tehničnega varovanja ljudi in premoženja mora podjetje oziroma samostojni obrtnik izpolnjevati pogoje, ki jih predpiše minister za notranje zadeve.

3. Odvzem licence

14. teza

Ministrstvo za notranje zadeve (variante: zbornica) licenco z odločbo odvzame, če podjetje oziroma samostojni obrtnik ne izpolnjuje več pogojev, določenih s tem zakonom.

4. Pravice in dolžnosti varnostnikov

15. teza

Delavci, ki opravljajo naloge varnostnika, imajo naslednje pravice:

- opozoriti osebo, naj se oddalji z območja ali iz objekta, ki ga varujejo, če se tam neupravičeno zadržuje;
- zadržati neznano osebo, ki je že na varovanem območju oziroma v varovanem objektu, do prihoda policije;
- preprečiti nepooblaščenim osebam vstop v prostore oziroma dostop k objektom, ki jih varujejo;
- zadržati osebo, ki je bila na območju, ki ga varujejo, zadržana pri kaznivem dejanju ali prekršku do prihoda policije;
- pregledati vozilo ali osebo ob vstopu na varovano območje oziroma v objekt, če sumijo, da prevaža oziroma prenaša predmete ali naprave, ki lahko ogrozijo varnost in povzročijo materialno škodo.

Med opravljanjem nalog neposrednega varovanja v objektih, ki jih varujejo, oziroma na območju, ki ga varujejo, smejo varnostniki, ki opravijo pri Ministrstvu za notranje zadeve preizkus znanja o orožjem, nositi strelno orožje. Uporabiti ga smejo le, če ne morejo drugače zavarovati svojega življenja oziroma življenja ljudi, ki jih varujejo.

Za preprečitev vstopa v varovano območje oziroma v varovani

20. teza

Zasebni detektiv sme pridobivati informacije od oseb, ki so mu jih pripravljene dati prostovoljno in iz javnih virov, in sicer:

- o osebah, kot so pogrešane ali skrite, o dolžnikih, o piscih ali o odpošiljateljih anonimnih pisem in o povzročiteljih materialnih škod;
- o predmetih, kot so ukradeni ali izgubljeni predmeti;
- o dokaznem gradivu, potrebnem za zavarovanje ali dokazovanje pravic in upravičen stranke pred pravosodnimi in drugimi organi oziroma organizacijami, ki v postopkih odločajo o teh pravicah;
- o zvestobi delavcev pri izvajanju konkurenčne klavzule!
- o podatkih o uspešnosti in poslovnosti pravnih oseb.

21. teza

Na podlagi dokazila o tem, da je prevzel konkretno nalogo, za izpolnitev katere potrebuje podatke iz evidenc, je zasebnemu detektivu upravljalec zbirke podatkov dolžan posredovati podatke iz evidenc o:

- stalno in začasno prijavljenih osebah,
- zaposlitvi,
- lastniku avtomobila.

Zasebni detektiv ima pravico vpogleda v sodne in upravne spise v primerih, ko ima po zakonu to pravico stranka, ki ga je pooblastila.

Za pridobitev podatkov po tej tezi ni potrebno, da je oseba na katero se podatki nanašajo predhodno seznanjena s tem, da se bodo podatki o njej pridobili po določbah te teze.

22. teza

Zasebni detektiv je glede zavarovanja in posredovanja podatkov, ki jih je dobil iz zbirke podatkov iz prejšnjega člena, dolžan ravnati v skladu z zakonom o varstvu osebnih podatkov.

23. teza

Zasebni detektiv je v zadevah, ki jih opravlja oziroma ki so mu bile zaupane, zavezan k molčečnosti.

V primeru, ko pri svojem delu pride do podatka o storitvi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, je zasebni detektiv dolžan podati ovadbo pristojnemu organu.

24. teza

Zasebni detektiv ne sme opravljati nalog, za katere so z zakonom določeni oziroma pooblašteni policijski in pravosodni organi. Zasebni detektiv ne sme za opravljanje detektivskih storitev uporabljati strelnega orožja in drugih prisilnih sredstev.

Strelno orožje lahko pridobi in nosi le v skladu z zakonom o orožju.

25. teza

Zasebni detektiv ima izkaznico s sliko, ki jo izda minister za notranje zadeve (varianta: zbornica). Kadar se sklicuje na pooblastila, ki jih ima po tem zakonu, je izkaznico dolžan pokazati. V vsakem primeru jo je dolžan pokazati na zahtevo pooblaščenih uradnih oseb Ministrstva za notranje zadeve.

26. teza

Ministrstvo za notranje zadeve (varianta: zbornica) izdano licenco z odločbo odvzame, če ugotovi, da zasebni detektiv:

- ne izpolnjuje več pogojev iz 19. teze tega zakona;
- opravlja detektivsko dejavnost v nasprotju s tem zakonom in poklicno etiko;

objekt in za zadržanje osebe do prihoda policije sme varnostnik uporabiti fizično silo.

Primeru, ko varnostnik pri svojem delu pride do podatkov storitvi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, je dolžan podati ovadbo pristojnemu organu.

Službena izkaznica

16. teza

Delavci, ki neposredno opravljajo tehnično varovanje, in varnostniki morajo imeti med opravljanjem službe pri sebi službeno izkaznico, ki vsebuje fotografijo in navedene pravice delavca.

Izkaznico izda delodajalec, potrdi pa jo Ministrstvo za notranje zadeve. Kadar se delavec sklicuje na svoje službene zadolžitve in s tem povezane pravice, je dolžan hkrati pokazati službeno izkaznico. V vsakem primeru pa jo je dolžan pokazati na zahtevo pooblaščenih uradnih oseb Ministrstva za notranje zadeve.

17. teza

Pri prenehanju delovnega razmerja delavca, ki ima službeno izkaznico, jo podjetje oziroma obrtnik, ki jo je izdal(o), dolžno uničiti in o tem obvestiti Ministrstvo za notranje zadeve.

Delovna obleka

18. teza

Delavci, ki montirajo in vzdržujejo sredstva za tehnično varovanje ljudi in premoženja, in varnostniki morajo med opravljanjem teh del nositi delovno obleko, ki po barvi, kroju in znakih ne sme biti enaka uniformi delavcev policije. Delovna obleka mora biti označena z znakom podjetja oziroma organizacije z znaki, iz katerih je razvidno, kakšne naloge opravlja oseba, ki jo nosi.

Varnostniki lahko varovanje oseb opravljajo tudi v civilni obleki.

OPRAVLJANJE DETEKTIVSKE DEJAVNOSTI

19. teza

Zasebni detektiv opravlja naloge, za katere ga s pogodbo pooblasti stranka. Za opravljanje detektivske dejavnosti mora zasebni detektiv imeti licenco, ki mu jo lahko izda Ministrstvo za notranje zadeve (varianta: zbornica) na njegovo prošnjo.

Zasebni detektiv mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da je državljan Republike Slovenije;
- da ima končano visoko šolo in opravljen izpit po programu, ki ga predpiše minister za notranje zadeve;
- da ima končano najmanj višjo šolo in 5 let delovnih izkušenj v operativnih službah policije
- da ima končano visoko šolo in 5 let delovnih izkušenj pri preiskovanju ali pri pregonu kaznivih dejanj na sodišču;
- da ni pravnomočno obsojen za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

Zoper prosilca za pridobitev licence zasebnega detektiva se kazenski postopek zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, se odločitev o tem ali licenco izpolnjuje pogoje za pridobitev licence, odloži do pravnomočnosti sodbe v tem postopku.

- ne poda ovadbe pristojnemu organu o storitvi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti;
- postane trajno nezmožen za opravljanje dejavnosti;
- izgubi poslovno sposobnost.

Licenca preneha, če zasebni detektiv:

- umre,
- v pismeni obliki izjavi, da ne želi več opravljati detektivske dejavnosti.

27. teza

V navedenih primerih mora zasebni detektiv ali njegov zakoniti zastopnik vrniti licenco in izkaznico Ministrstvu za notranje zadeve (varianta: zbornici).

V. OBVEZNO ORGANIZIRANJE SLUŽBE VAROVANJA

28. teza

Vlada Republike Slovenije določi podjetja, zavode, državne organe, ki so dolžni organizirati službo varovanja, če je opravljanje njihove dejavnosti povezano z ravnanjem z radioaktivnimi snovmi, jedrskimi gorivi, odpadki in drugimi ljudem in okolju nevarnimi snovmi in napravami ter ravnanjem oziroma hranjenjem arhivov in predmetov, ki predstavljajo kulturno dediščino, kot tudi z upravljanjem z zračnimi in morskimi pristanišči, ter v drugih primerih, ko je to iz posebnih varnostnih razlogov nujno potrebno.

Če subjekt iz prejšnjega odstavka ne organizira službe varovanja, pa je to iz posebnih varnostnih razlogov nujno, lahko Ministrstvo za notranje zadeve določi obseg in način varovanja, ter rok za izvršitev teh del.

Službo varovanja lahko subjekt iz te teze organizirajo kot lastno službo ali pa trajno zagotovijo varovanje tako, da v ta namen sklenejo pogodbo s podjetjem za zasebno varovanje ljudi in premoženja.

Določbe od 8. do vključno 18. teze tega zakona veljajo tudi za oblikovanje službe varovanja v subjektih iz te teze.

VI. NADZOR

29. teza

Minister za notranje zadeve izda podrobnejše predpise o:

- obrazcu izkaznic iz 16. in 25. teze tega zakona,
- programih za izpite iz 8., 9., 10. in 19. teze tega zakona in način preverjanja znanja,
- preizkusu znanja o ravnanju z orožjem iz 15. teze tega zakona.

Minister za notranje zadeve imenuje predsednika in člane komisij za preverjanje znanja iz 8., 9., 10. in 19. teze tega zakona.

30. teza

Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravlja Ministrstvo za notranje zadeve, s tem da tehnična sredstva nadzorujejo pristojne inšpekcije.

VII. EVIDENCE

31. teza

Ministrstvo za notranje zadeve vodi in vzdržuje evidenco podjetij in obratovalnic, ki jim je bila izdana licenca za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja.

32. teza

Za izvrševanje v tem zakonu določenih nalog s podvarovanja ljudi in premoženja ter detektivske dejavnosti, strstvo za notranje zadeve vodi in vzdržuje:

- evidenco varnostnikov
- evidenco oseb, ki zagotavljajo tehnično varovanje
- evidenco zasebnih detektivov.

33. teza

Vse evidence iz prejšnje teze vsebujejo naslednje podatke:

- ime in priimek,
- rojstne podatke (dan, mesec, leto, kraj rojstva),
- državljanstvo,
- stalno oziroma začasno prebivališče.

Evidenca varnostnikov

34. teza

Evidenca varnostnikov se nanaša na osebe, ki fizično varujejo ljudi in premoženje. Na temelju te evidence se izdajajo izkaznice. Evidenca vsebuje poleg podatkov iz 33. teze tega zakona tudi osebne podatke o:

- šolski izobrazbi,
- poklicu,
- zaposlitvah,
- opravljenem izpitu pred komisijo Ministrstva za notranje zadeve,
- pravnomočni obsodbi za naklepno kaznivo dejanje, preganja po uradni dolžnosti ter
- kazni za prekršek zoper javni red in mir z obelodajanjem, nasilja,
- št. izdane izkaznice,
- uničenju izdane izkaznice.

Evidenca oseb, ki zagotavljajo tehnično varovanje

35. teza

Evidenca oseb, ki zagotavljajo tehnično varovanje, se nanaša na osebe, ki s tehničnimi sredstvi varujejo ljudi in premoženje. Na temelju te evidence se izdajajo izkaznice. Evidenca vsebuje poleg podatkov iz 33. teze tega zakona tudi osebne podatke:

- o šolski izobrazbi,
- poklicu,
- zaposlitvah,
- opravljenem izpitu pred komisijo Ministrstva za notranje zadeve,
- pravnomočni obsodbi za naklepno kaznivo dejanje, preganja po uradni dolžnosti,
- št. izdane izkaznice,
- uničenju izdane izkaznice.

Evidenca zasebnih detektivov

36. teza

Evidenca zasebnih detektivov se nanaša na zasebne detektive. Na temelju te evidence se izdajajo licence za zasebne detektive in izkaznice za zasebne detektive. Evidenca vsebuje poleg podatkov iz 33. teze tega zakona tudi osebne podatke o:

- šolski izobrazbi,
- poklicu,
- zaposlitvi,
- opravljenem izpitu pred komisijo Ministrstva za notranje zadeve,
- pravnomočni obsodbi za naklepno kaznivo dejanje, preganja po uradni dolžnosti,
- št. izdane licence,

št. izdane izkaznice,
odvzemu licence,
odvzemu izkaznice.

zbiranje in posredovanje osebnih podatkov

37. teza

Podatki iz 33. teze tega zakona se zbirajo neposredno od posameznika, na katerega se nanašajo. Vsi ostali podatki pa obstoječih uradnih evidenc, o čemer se osebo, na katero se nanašajo, seznanijo ob prošnji za pridobitev licence.

Ob vprašanju o zbiranju in posredovanju osebnih podatkov, ki se zbirajo po določilih od 33. do 37. teze tega zakona in niso urejena v tem zakonu, se uporabljajo določila Zakona o varovanju osebnih podatkov.

38. teza

Subjekti iz 7. in 19. teze tega zakona so dolžni voditi evidenco pogodb o opravljenih storitvah s področja varovanja ljudi in premoženja in detektivske dejavnosti.

39. teza

Osebnih podatki se v evidencah shranjujejo do prenehanja delovnega razmerja pri podjetju za zasebno varovanje ljudi in premoženja oziroma do odvzema licence zasebnega detektiva.

Podatki se v evidencah iz 32. teze tega zakona vodijo le podatki o imenu, priimku, naslovu in o prenehanju delovnega razmerja pri podjetju za varovanje ljudi in premoženja oziroma do odvzema licence zasebnega detektiva.

IV. KAZENSKE DOLOČBE

40. teza

Denarno kaznijo najmanj sit se kaznuje pravna oseba ali obrtnik, ki stori prekršek v zvezi z opravljanjem dejavnosti zasebnega varovanja ljudi in premoženja oziroma detektivske dejavnosti:

– če opravlja dejavnost zasebnega varovanja ljudi in premoženja oziroma detektivsko dejavnost brez potrebnih licenc (7. teza);

– če subjekti iz 28. teze tega zakona ne organizirajo službe varovanja, v skladu s tem zakonom.

Z denarno kaznijo najmanj sit se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo najmanj sit se kaznuje posameznik, zaposlen v podjetju za zasebno varovanje ljudi in premoženja oziroma pri samostojnem obrtniku, ki stori prekršek iz prve alineje prvega odstavka te teze.

Z denarno kaznijo najmanj sit se kaznuje delavec, zaposlen na delih in nalogah tehničnega varovanja, varnostnik oziroma zasebni detektiv:

- če ne poda ovadbe pristojnemu organu o kaznivem dejanju, ki se preganja po uradni dolžnosti (15. in 23. teza);
- če ne pokaže izkaznice (16. in 25. teza);
- če zasebni detektiv opravlja dejavnost v nasprotju z 20. in 24. tezo tega zakona.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

41. teza

Subjekti iz 2. in 28. teze tega zakona morajo v roku 1 leta po uveljavitvi tega zakona svojo organiziranost in dejavnost uskladiti s tem zakonom ter pridobiti potrebne licence po tem zakonu.

Variantni dodatek: Zbornica se ustanovi v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Minister za notranje zadeve sprejme podzakonske akte iz 29. teze tega zakona v šestih mesecih po uveljavitvi zakona.

42. teza

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati: člani od 282 do 285 Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozščiti (Ur. list SRS, št. 35/82 in 22/83 ter Ur. list RS, št. 9/90), Uredba o varovanju s tehničnimi sredstvi (Ur. list SRS, št. 23/75 in 26/84) in Pravilnik o organizaciji službe varovanja materialnih in drugih dobrin v organizacijah združenega dela, drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter državnih organih in o splošnih pogojih za opravljanje dejavnosti organizacij združenega dela, ki opravljajo storitve varovanja (Ur. list SRS, št. 41/83).

43. teza

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

POBUDE POSLANCEV

ODGOVOR

Vlade Republike Slovenije na pobude in vprašanja FRANCA GLINŠKA, METKE KARNER LUKAČ, MAKSA SUŠKA in dr. FRANCA ZAGOŽNA za ureditev razmer v celulozni in papirni industriji Slovenije in pobudo FRANCA ČERNELIČA za preključ oziroma zamrznitev sklepa o stečaju Papirnice Videm v Krškem do predstavitve nacionalnega proekonomskega načrtovanja proizvodnje celuloze in papirja v Sloveniji

G. Franc Černelič, poslanec državnega zbora, naslavlja v zvezi z razmerami v papirnici Videm – Krško na Vlado RS z dne 23. 3. 1993 pobudo:

– »da Vlada RS preključi oziroma zamrzne sklep o stečaju Papirnice Videm v Krškem, dokler ne predstavi nacionalnega ekonomskega načrtovanja, glede proizvodnje celuloze in papirja v Sloveniji« in da poda

– »javno informacijo o stališču Vlade do stečaja Vidma«.

G. Franc Glinšek, poslanec Državnega sveta naslavlja v zvezi s problematiko industrije celuloze in papirja na Državni svet, z dne 27. 1. 1993, pobudo: »da Državni svet RS sprejme sklep, da Državni zbor RS takoj obravnava problematiko, kot je obravnaval primer Železarn Republike Slovenije, industrijo celuloze in papirja v smislu nacionalnega interesa RS«.

Ga. dr. Metka Karner-Lukač, poslanka Državnega zbora Republike Slovenije v svojem poslanskem vprašanju, z dne 22. 2. 1993, sprašuje:

– »zakaj Vlada kljub dogovoru o pomoči dovoljuje, da se povečuje narodnogospodarska škoda v sicer dobro vodenem in perspektivnem podjetju, ki je zašlo v težave, ker je tako odločila Vlada oz. njeni organi in ne po lastni krivdi?

– Kako namerava rešiti navedeni problem in v kakšnem roku?«

G. Maks Sušek, poslanec Državnega zbora predlaga, »da Ministrstvo za gospodarske dejavnosti prouči možnost nadaljnjega razvoja Tovarne celuloze in papirja Videm Krško in tudi ukrepa kar je v njegovi moči, da ne bo prišlo do njene likvidacije« in

– g. dr. Franc Zagožen, poslanec Državnega zbora, vodja poslanske skupine Slovenske ljudske stranke, zastavlja naslednje poslansko vprašanje:

– »Vlado Republike Slovenije sprašujemo, kaj namerava storiti za zaščito in nadaljnji razvoj te industrije, da ne bi nastala nepopravljiva škoda za nacionalno gospodarstvo?

– Vladi Republike Slovenije dajemo pobudo, da na naslednji seji Državnega zbora, 23. marca 1993 da poročilo o stanju v celulozni in papirni industriji in po potrebi predlaga interventne zakone, ki se naj sprejmejo po hitrem postopku. Predlagamo tudi ukinitve prometnega davka na les, kar bi izboljšalo položaj celulozne industrije in tudi vse lesne industrije, ki je prav tako v težavah in v znatnem delu v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj. Izdelki iz lesa so zaradi prometnega davka na les dvojno obdavčeni.«

Razreševanje problematike v papirni in celulozni industriji

V EGS (vir Panorama of EC Industries 1992) izkazuje industrija papirja in celuloze v 80-ih letih konstantno rast v vseh sektorjih. Kljub krizi v I. polovici 80-ih let in pojavu nove krize

v 90-ih letih, ki se kaže pri posameznih proizvajalcih, prirajo v naslednjih petih letih v ES 4% do 5% letno rast ob poslov. Ta industrija je v zadnjih starih letih doživela velike strukturalne spremembe: združitve, akvizicije, koncentracije, kar je privedlo do koncentracije aktivnosti, modernizacije tovarn ter internacionalizacije. Posledica vseh procesov v ES je bila podvojitev vrednosti proizvodnje 14.897 mio ECU

leta 1980 in 29.100 mio ECU v letu 1990 ob hkratnem zmanjšanju števila podjetij z 961 (leta 1980) na 769 (leta 1990), prikazano na spodnji tabeli.

	1980
Vred. proizv. celul. in papirja (v mio ECU)	14.897
Štev. proizvajalcev papirja in kartona	961
Štev. tovarn papirja in kartona	220
Štev. podjetij proizvajalcev celuloze	23
Štev. tovarn celuloze	29
Zaposleni v proizvodnji papirja in celuloze	232.000

Vir: Panorama of EC Industries 1992

V ES prodirajo severnoevropski in ameriški vlagatelji, podjetja kupujejo in prodajajo, kar kaže na vitalnost sektorja.

Celuloza in papir sta izdelka, ki sta globalizirana. Vendar pri tem treba upoštevati strategijo proizvodnje, ekonomski obseg, socialni obseg problema ter ekološki pomen republike za sonaravno gospodarjenje z gozdovi in za gospodarnost z odpadki. To pomeni, da je lahko v Sloveniji proizvodnja samo, če smo sposobni doseči primerne parametre proizvodnje po svetovnih merilih, to je dovolj velik obseg, ki ga pokriva ekonomija obsega, konkurenčne vzhodne republike, dovolj veliko storilnost in dodano vrednost na zaposlenega, dovolj veliko fleksibilnost proizvodnje ob primarni sestavi proizvodnih programov ter poslovanje po načelu minimizacije zalog in minimalnih zastojev.

Panožne napovedi Zavoda RS za makroekonomske analize razvoj na podlagi ocenjevanja perspektivne sposobnosti slovenskih podjetij uvrščajo industrijo papirja in celuloze v panogo z rahlo nadpovprečno ravnijo perspektivnosti na druge industrijske panoge. Dosedanji razvoj te panoge ni v ničemer razlikoval od razvoja povprečja slovenske ekonomije. V preteklosti so v panogi poudarjali potrebe po večji razvoju trženja, večji proizvodni fleksibilnosti in izboljšani kvalifikacijske strukture. Panoga proizvodnje in predelave papirja je v letu 1990 zaposlovala 1,66% vseh zaposlenih v gospodarstvu in ustvarjala 1,86% družbenega proizvoda, 1,64% narodnega dohodka, 1,30% čistih osebnih dohodkov in prejemkov, 1,87% akumulacije, 4,65% izvoza in 3% izvoza (Zavod Republike Slovenije za statistiko: Statistični letopis Republike Slovenije, 1991). Panoga je že v letu 1990 pokazala z izgubo. Že tedaj se je pričakovala večja diferenciacija med posameznimi podjetji v tej panogi. S tega vidika je razumljiv visok koeficient variacije ocen perspektivnosti podjetij znotraj panoge, po katerem ta panoga v razvoju odstopa od drugih slovenskih industrijskih panog. V analizi Zavoda Republike Slovenije za makroekonomske analize razvoj, je bil ta koeficient med tremi največjimi. To kaže zelo različne gospodarske razmere in rezultate posameznih podjetij znotraj panoge. Ne glede a to da je panoga po prirasti in ocenjenih perspektivah v povprečju slovenske ekonomije, ta visok koeficient variacije ocen perspektivnosti podjetij znotraj panoge opozarja, da so v panogi zelo uspešna in zelo neuspešna podjetja. Videm Krško in Goričane sta najslabšavnika slednjih. Njuna kriza pa očitno ne kaže na krizo v celoti.

Ob upoštevanju naštetih dodatnih argumentov k argumentom, ki jih v svojih gradivih navaja Sklad RS za razvoj, menimo, da moramo industrijo papirja in celuloze obravnavati z najširših izhodišč ob upoštevanju naše usmerjenosti v nadaljnje povezovanje v ES, kar pa pomeni sprejemanje parametrov gospodarjenja, kot jih poznajo razvite evropske države, vključno z izpolnjevanjem obveznosti do varstva okolja v najširšem smislu. Obenem to pomeni, da se bo morala ta industrija povezati v evropski prostor, se usposobiti za prodor na izvozne trge ter zaradi tega prodora in zaradi liberalizacije slovenskega trga za tuje ponudnike celuloze in papirja vzpostaviti nove kvalitete v kapitalskih in podjetniških povezavah s tujci.

Stanje, v kakršnem sta Videm in Goričane, je rezultat napačnih odločitev v podjetjih in v njihovem okolju. Te napačne odločitve so bile v določeni meri spodbujene z monopolnim položajem panoge, značilnostjo jugoslovanskega trga papirja in celuloze, položajem kupcev in dobaviteljev, pa tudi bank. Ugotovitev sklada o neobvladovanju poslovnega procesa v Vidmu v zadnjih letih kažejo na to, da so se težave začele kopičiti že pred razpadom jugoslovanskega trga. Izgubljenega tempa razvoja ni možno nadomestiti. To pa pomeni, da tudi ni smotno poskušati vzpostaviti nekdanjega monopolnega položaja in nekdanjih parametrov gospodarjenja v spremenjenih okoliščinah.

Porabniki papirja, ki so v preteklosti občutili pritiske monopola proizvajalca, ne morejo biti naklonjeni kakršnekoli ponovnemu pretiranemu vzpostavljanju carinskih in tarifnih ovir tujim ponudnikom. Manevrirni prostor je zožen na vertikalno tehnološko verigo od proizvodnje celuloznega lesa, proizvodnje celuloze do proizvodnje papirja ter na upnike in na lastnike. Gozdarji imajo kot pravi člen tehnološke verige nedvomno interes, da se proizvajata celuloza in papir. Glede na ta interes bi pričakovali nižje cene celuloznega lesa od uvoznih. Analize strokovnjakov Sklada kažejo za preteklo obdobje ravno obratno sliko. Gozdarji lahko odigrajo kar pomembno vlogo, saj vložek lesa dosega v strukturi stroškov tujih proizvajalcev (kjer ni popačene slike zaradi enormnih obrestí) v celulozi tudi do 50% oziroma v papirju do 30% (vir Panorama). Poleg tega moramo vedeti, da je lahko celulozni les, ki ga ne bi odstranili iz gozda, leglo bolezní in ima druge posledice za okolje. Nižja cena najpomembnejšega vhodnega materiala bi zato izražala tudi nacionalni interes. Cena enegije je bistveno manjši delež, zato z njeno ceno ni možno bistveno izboljšati razmer, tudi ko bi bila brezplačna.

Pri uvozu izdelkov celulozne in papirne industrije je treba plačati (poleg posebnih dajatev v višini 2%) carino, ki je nižja pri surovinah za izdelavo papirja – celuloze (5%) in višja pri raznih vrstah papirja (10–15%) oziroma škatlah, pisemskih ovitkih, kartonskemu papirju in podobno (20%). Uvozniki so oproščeni plačila carine, če uvažajo zgornje izdelke zaradi proizvodnje za izvoz (50. člen carinskega zakona) oziroma če gre za izdelke kulturne, prosvetne, znanstvene narave v skladu s protokolom H k sporazumu o uvozu predmetov prosvetne, znanstvene in kulturne narave (mednarodna pogodba).

Slovenija je notificirala nasledstvo protokola H, zato se v Slovenijo v skladu z omenjenim protokolom uvažajo izdelki papirne industrije, namenjeni potrebam kulture, znanosti, prosveti, brez plačila carine.

Ker je večina držav, v katere slovenska podjetja izvažajo papirne izdelke, podpisala oziroma notificirala protokol H (iz akta o notifikaciji nasledstva glede konvencij, Organizacije združenih narodov in konvencij, sprejetih v Mednarodni agenciji za atomsko energijo – Uradni list RS, št. 35/92 – izhaja, da je Republika Slovenija pravna naslednica sporazuma o uvozu predmetov prosvetne, znanstvene in kulturne narave – Uradni list SFRJ, št. 7/81 – katerega del je priloga H), poleg tega pa velja za izvajanje tega protokola načelo vzajemnosti, so slovenski izdelki pri uvozu v te države oproščeni plačila carin.

Zaradi predloga Združenja celulozne in papirne industrije, da

se popravi neustrezen prevod protokola H tako, da je možno po tem protokolu uvažati tudi celulozo za izdelavo papirja, je Vlada Republike Slovenije že sprejela dopolnitev protokola. Predlog Vlade Republike Slovenije je v postopku v Državnem zboru.

Avstrija je podpisala protokol H, ne pa tudi notificirala. Po naših informacijah (Avstrijsko veleposlaništvo) se pri uvozu slovenskih izdelkov v Avstrijo, če gre za izdelke, namenjene kulturi, znanosti in prosveti, ne plačuje carina (v nasprotnem primeru pa carine znašajo od 0 do 5,7%). Vsi navedeni izdelki pa se na avstrijski trg, če so po poreklu iz EFTE oziroma EGS, uvažajo brez vseh uvoznih dajatev.

Sedanji ukrepi Vlade Republike Slovenije morajo biti ceoviti in dolgoročno usmerjeni. Zato bo Vlada Republike Slovenije reagirala preko Ministrstva za gospodarske dejavnosti, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstva za finance, tako da bo spoštovala Zakon o varstvu okolja. Očitno pa je, da sta položaj panoge in zunanja ocena tega položaja odvisna od nekaterih podjetij, ki so v težavah in povzročajo že omenjeno visoko variabilnost ocen o perspektivnosti podjetij v panogi. V tem trenutku so problemi panoge pretežno problemi dveh podjetij, ki v panogi prevladujeta, tj. Videm–Krško in Papirnica Goričane. Podjetji sta v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj. Njuna zgodovina je razvidna iz priloženih poročil Sklada RS za razvoj. V nadaljevanju pa predstavljamo možne poti razreševanja problematike v obeh podjetjih:

VIDEM KRŠKO

Po predlogu za uvedbo stečajnega postopka 12. 3. 1993, se začne izvajati program revitalizacije Vidma. Ta program obsega ustanovitev treh podjetij. Podjetje Videm Papir bo delovalo z najetimi poslovnimi sredstvi dosedanjega podjetja, ki so v lasti Sklada RS za razvoj. Treba je zagotoviti 27 mio DEM obratnega kapitala. Podjetje Videm Papir bo ustanovil Sklad RS za razvoj, zagotovil pa bo tudi sredstva za njegovo poslovanje. Sklad RS za razvoj kot sklad v državni lasti bo izdal jamstvo za zagon podjetja Videm Papir, Vlada RS pa bo ob vnovčtvi jamstva in ob nezmožnostih sklada, da poravna jamstvene obveznosti, sklad finančno usposobila za poravnava jamstvenih obveznosti.

Za obrat za proizvodnjo celuloze bo stečajni upravitelj sklenil najemno pogodbo z najugodnejšim najemnikom. Vlada Republike Slovenije podpira oddajo obrata za proizvodnjo celuloze najprimernejšemu ponudniku in bo pod pogojem, da bo najemnik s pre zaposlovanjem zaposlil delavce, ki jih bo prizadel stečaj, tudi finančno sodelovala.

Iz obrata za vzdrževanje bo del delavcev ustanovil novo podjetje. Delavci bodo tudi sovlagatelji (predvidoma 100). Novo podjetje bo svoje storitve ponudilo tako podjetju Videm Papir, kot tudi podjetju za proizvodnjo celuloze, pa tudi navzven. Predvidevamo, da bo to prestrukturiranje možno s pomočjo Centra za razvoj malega gospodarstva.

Predvidena zasnova ohranja od sedanjih 1400 delovnih mest 1100 delovnih mest ob predpostavki, da bo tako odločil tudi stečajni upravitelj.

PAPIRNICA GORIČANE

Sklad Republike Slovenije za razvoj bo svoj del saniranega podjetja prodal ter z delom kupnine poravnal del škode, ki je nastala zaradi neobratovanja proizvodnje celuloze.

Tovarna Goričane bo pričela ponovno proizvajati celulozo pod pogoji novega zakona o varstvu okolja (pričetek izvajanja ekološkega sanacijskega programa), do dokončanja ekološke investicije pa bo obratovala pod pogoji posebnega režima.

Če prodaja pod temi pogoji ne bo možna, se Vlada Republike Slovenije strinja tudi s prodajo Goričan – Tovarne celuloze in papirja d. d. brez celuloze. V tem primeru se podjetje odpove naložbi v Pinotan 2 oziroma ekološki sanaciji za proizvodnjo celuloze.

Podjetje bo uresničilo v največ dveh letih naložbo v Pinotan 2. Sklad Republike Slovenije za razvoj kot sklad v državni lasti bo za navedeno naložbo izdal jamstvo za najem posojil v skupni vrednosti tolarške protivrednosti največ 8 mio DEM. Vlada Republike Slovenije pa bo ob vnovčitvi jamstva in ob nezmožnosti sklada, da poravna jamstvene obveznosti, sklad finančno usposobila za poravnavo jamstvenih obveznosti.

Dodatna vlaganja v ekološko čistilno napravo prevzame nov lastnik Goričan.

O preklicu oziroma zamrznitvi sklepa o stečaju papirnice Videm – Krško, ki izhaja iz navedene pobude, pa menimo, da tak postopek v zvezi s stečajem po zakonu o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Uradni list SFRJ, št. 84/89) ni mogoč.

Za obravnavo v Vladi Republike Slovenije je odgovor pripravilo Ministrstvo za gospodarske dejavnosti.

Stališča vlade so:

1. Slovenska papirna industrija je pomembna panoga slovenske industrije, ki pa doživlja podobno usodo kot številne druge panoge v slovenskem gospodarstvu. V strukturi slovenske industrije in rudarstva ji dajeta posebno mesto le dejstvi, da je pomemben izvoznik in odločilni porabnik lesne mase ter s tem dejavnik ohranjanja naših gozdov. Ob tem pa proizvodnja in poraba papirja in zlasti celuloze v zadnjih letih tudi v Evropi doživlja krizo, ki se kaže v nizki profitabilnosti oz. izgubah v proizvodnji celuloze, v večji konkurenci na evropskih trgih, zamenjavi surovinske baze s cenejšo in ostrimi ekološkimi omejitvami, ki zahtevajo velika vlaganja. Slovenska papirna industrija v tem trenutku nima akumuliranih rezerv, kot je to značilno za evropsko, niti pomembnejšega domačega trga, srečuje se z zaostreno konkurenco na evropskih trgih in ne ponuja posebnih tehnoloških primerjalnih prednosti glede na evropske konkurente. Zato tudi ni mogoče skleniti, da bi bila panoga proizvodnje papirja in celuloze v tem trenutku lahko ena od prednostnih panog slovenskega gospodarstva. Smiselneje jo je označiti za panogo, ki je v preteklosti že dokazala svoj pomen in ki v tem trenutku doživlja prestrukturiranje ter prilagajanje novim razmeram, ko nima več nekdanjega jugoslovanskega trga, evropski konkurenci pa še ni prilagojena. Taka opredelitev je potem lahko tudi izhodišče za odnos politike Vlade Republike Slovenije do te proizvodnje. Ta odnos je opredeljen tudi na predpostavki, da panoga lahko v prihodnje pridobi lastnost prednostne panoge. Ni resnična trditev, da je panoga zašla v krizo, ker ni bila prednostno obravnavana. Trditi bi lahko, da je kriza v nekaterih podjetjih v panogi bolj posledica vodenja teh podjetij in tudi napačnih odločitev države v preteklosti.

2. Zato menimo, da niso v nacionalnem interesu nobeni večji posegi od teh, ki so bili naštetih za obe navedeni podjetji, saj ne gre za splošno krizo panoge, pač pa, kot kažejo podatki, bolj za krizo nekaterih pomembnejših podjetij v panogi. Zlasti ne bi bili primerni omejitveni ukrepi proti uvozu papirja in celuloze, ali preprečevanje, da bi v to industrijo prišel z manjšinskimi ali večinskimi deleži tuji kapital. Tovrstne intervencije bi bile samo zapiranje oči pred procesi v Evropi in problemi bi kmalu ponovno prišli na dnevni red v mnogo bolj zaostreni obliki. S spodbujanjem izvoza, pokrivanjem izgub, nižjimi carinskimi dajatvami pri uvozu surovin in opreme in zaščitnimi ukrepi proti konkurenci bi odstopali od splošnih načel zunanjetrgovinske politike in postavljali to panogo v privilegiran položaj glede na panoge v podobnih razmerah.

3. Vlada Republike Slovenije je že v zadnjem mesecu pospeševala pripravo in izvedbo sanacij podjetij Videm – Krško in Papirnice Goričane, ki se vlečejo že več kot leto dni. Pri tem podpira načrte za sanacijo teh podjetij, ki so opisani v tem dokumentu (podrobneje razvidni iz priloge). Dejavnost za opredelitev ugodnejšega odnosa do nabav lesne mase, ki je ključna za delovanje celulozne proizvodnje, je v teku. Vlada bo ponovno proučila ekološke omejitve in zastavila realne roke za doseganje ekoloških standardov. Pokrivala bo tudi stroške sanacij obeh podjetij, navedenih v priloženih sanacijskih programih (zlasti financiranječasne in trajne brezposelnosti). Ministrstvo za gospodarske dejavnosti je prek Centra za razvoj malega gospodarstva že razpisalo program ustanavljanja novih delovnih mest za delavce, ki s sanacijo podjetja Videm – Krško izgubljajo delo. S sporazumom med Vlado Republike Slovenije, Skladom RS za razvoj, Pergamom pa tudi gozdni gospodarstvi, železnico, lokalno skupnostjo in združenjem slovenskih papirničarjev je Vlada pripravljena podpisati sporazum, ki se nanaša na sanacijo omenjenih podjetij po priloženih sanacijskih načrtih. Ministrstvo za gospodarske dejavnosti bo poleg tega ustanovilo komisijo, ki bo v določenem času ponovno proučila problematiko papirne in celulozne proizvodnje v Sloveniji in bo na podlagi ugotovitev opredelila prihodnjo gospodarsko politiko do te panoge. Komisija bo ustanovljena v okviru projekta revitalizacije podjetij, ki že teče pri omenjenem ministrstvu, vanjo pa bodo vključeni vsi zainteresirani.

Ker je možno obveznosti podjetja Videm Krško reševati s stečajem, ki je tudi oblika revitalizacije podjetja, podjetja Papirnica Goričane pa s prodajo, zagon obeh podjetij pa je možen na podjetniških temeljih, ne podpiramo v tem primeru podobnega reševanja, kot je značilen za Slovenske železarnice. Menimo, da ni mogoče širiti prakse prenosa sanacijskih stroškov podjetij na vse davkoplačevalce.